

Uitvoeringsplan houtafval

Inhoud

1	Deel 1: Inleiding	6
1.1	Situering	6
1.2	Opbouw van het plan	6
1.3	Juridisch kader	7
1.4	Algemene beginselen	8
1.5	Afbakening	9
1.5.1	Afbakening afvalstoffen	9
1.5.2	Doelgroepen	10
1.5.3	Afbakening gebruik	11
2	Deel 2: Analyse	13
2.1	Preventie, aanbod, inzameling en verwerking	13
2.1.1	Preventie: reeds genomen initiatieven	13
2.1.1.1	Huishoudens	13
2.1.1.2	Bedrijven	13
2.1.2	Aanbod, samenstelling en inzameling	15
2.1.2.1	Huishoudelijke afvalstoffen	15
2.1.2.2	Bedrijfsafvalstoffen	18
2.1.3	Verwerking	25
2.1.3.1	Hergebruik	25
2.1.3.2	Recyclage	27
2.1.3.3	1.3.3 Verbranding	33
2.1.3.4	Storten	36
2.1.3.5	Overzicht inzameling en verwerking van houtafval in Vlaanderen	37
2.1.4	Kosten en financiering	39
2.2	Wetgeving	39
2.2.1	Preventie en hergebruik	40
2.2.1.1	Europese wetgeving	40
2.2.1.2	Federale wetgeving	41
2.2.2	Recyclage	42
2.2.2.1	Europese wetgeving	42
2.2.2.2	Vlaamse wetgeving	43
2.2.3	Verbranding	43
2.2.3.1	Europese wetgeving	43
2.2.3.2	Vlaamse wetgeving	46
2.2.4	Storten	50
2.3	Raakvlakken met andere beleidsdomeinen	51
2.3.1	Energiebeleid	51
2.3.1.1	Vlaanderen	51
2.3.1.2	Andere landen	53
2.3.2	Productbeleid	56
3	Deel 3 Doelstellingen, programmering en prognoses	58
3.1	Preventie en hergebruik	62
3.1.1	Strategie	63
3.1.2	Acties	64
3.2	Selectieve inzameling en nuttige toepassing	68
3.2.1	Strategie: materiaalrecyclage versus energetische valorisatie	68
3.2.2	Acties	70

3.3	Verwijdering	77
3.3.1	Strategie	77
3.3.2	Acties	77
3.4	Prognoses	78
3.4.1	Aanbod en verwerking van houtafval in Vlaanderen	78
3.4.1.1	Passief scenario	79
3.4.1.2	Duurzaamheidsscenario	81
3.4.2	Vlaamse verwerkingscapaciteit voor houtafval	82
4	Deel 4 Effecten van de programmering	85
4.1	Kosten en financiering van het afvalbeleid	85
4.1.1	Kosten van het afvalbeleid	85
4.1.1.1	Gemeenten	85
4.1.1.2	Gewestelijke overheid	85
4.1.2	Financiering van het afvalbeleid	87
4.1.2.1	Gemeenten	87
4.1.2.2	Gewestelijke overheid	87
4.2	Milieu-effecten van het beleid inzake houtafval	87
4.2.1	Preventie en hergebruik	87
4.2.2	Recyclage	88
4.2.3	Energetische valorisatie	88
4.2.4	Storten	88
4.3	Sociaal-economische gevolgen en werkgelegenheid	88
4.3.1	Sectoren	88
4.3.1.1	Houtverwerkende industrie	88
4.3.1.2	Milieusector	90
4.3.1.3	Andere sectoren	90
4.3.2	Preventie en hergebruik	90
4.3.3	Recyclage	90
4.3.4	Energetische valorisatie	91
4.3.5	Verbranden en storten	91
5	Deel 5 bijlagen	92
5.1	Referenties	92
5.2	Definities	93
5.3	Afkortingen	98
5.4	Overzicht van de verschillende activiteiten binnen de houtverwerking en hun Nace-code	101
5.5	Houtafval van de secundaire verwerking van hout	103
5.6	Tewerkstelling en aantal bedrijven in de houtverwerkende industrie (exclusief zagerijen)	104
5.7	Acties	105
5.8	Tabellen en figuren	107
6	Ontwerp uitvoeringsplan houtafval Verslag inspraak- en adviesreacties	109
6.1	Inleiding	109

6.1.1	Informatieverstrekking	109
6.1.2	De formele respons: adviezen en opmerkingen	109
6.2	Reactie per plandeel	112
6.2.1	Deel 1 Inleiding	112
6.2.2	Deel 2 Analyse	112
6.2.3	Deel 3 Doelstellingen, programmering en prognoses	113
6.2.4	Deel 4 Effecten van de programmering	120
7	<i>Samenvatting Uitvoeringsplan Houtafval</i>	122
7.1	Situering	122
7.2	Doelgroep	122
7.3	Overleg en inspraak	122
7.4	Inhoud	123
7.4.1	Opbouw van het Uitvoeringsplan	123
7.4.2	Inhoud en strategie	124
7.5	Financiële weerslag en budgettaire regeling	125
7.6	Acties	127
7.6.1	Overleg met de betrokkenen	127
7.6.2	Monitoring	127
7.6.3	Overige algemene acties	127
7.6.4	Preventie en hergebruik	128
7.6.5	Selectieve inzameling	128
7.6.6	Recyclage	129
7.6.7	Energetische valorisatie	129
7.6.8	Verwijdering	129
8	<i>Résumé: Plan d'exécution en matière de déchets de bois</i>	130
8.1	Cadre	130
8.2	Groupe cible	130
8.3	Concertation et participation	130
8.4	Contenu	131
8.4.1	Elaboration du plan d'exécution	131
8.4.2	Contenu et stratégie	132
8.5	Répercussion financière et réglementation budgétaire	133
8.6	Actions	137
8.6.1	Concertation avec les intéressés	137
8.6.2	Monitoring	137
8.6.3	Autres actions générales	137
8.6.4	Prévention et réutilisation	138
8.6.5	Collecte sélective	138
8.6.6	Recyclage	139
8.6.7	Valorisation énergétique	139
8.6.8	Elimination	140

Woord vooraf

Het Uitvoeringsplan Houtafval stelt het duurzame, hernieuwbare en CO2-neutrale karakter van hout centraal bij de opmaak van de planning van het beleid rond deze afvalstroom.

Het Uitvoeringsplan Houtafval gaat uit van de verwerkingshiërarchie voor afvalstoffen.

Daarom legt het uitvoeringsplan eerst de nadruk op hergebruik en kwalitatieve preventie van houtafval, met aansluitend een optimale inzameling van houtafval in diverse sectoren. De scheiding van houtafval bij de inzameling beoogt een maximale materiaalrecyclage, en een efficiënte energetische valorisatie voor het houtafval dat niet in aanmerking komt voor materiaalrecyclage. Het storten van houtafval moet worden vermeden.

Omdat de Vlaamse houtverwerkende industrie sterk internationaal georiënteerd is, werd ervoor gekozen om geen dwingende maatregelen uit te werken, maar een beleidskader te ontwerpen waarbinnen de vrije marktmechanismen zoveel mogelijk milieuverantwoord kunnen werken.

Het ontwerp Uitvoeringsplan Houtafval werd voorgelegd aan een breed publiek van betrokkenen : burgers, gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, bedrijfsfederaties en officiële overlegorganisaties hebben hun inbreng in het ontwerp Uitvoeringsplan Houtafval gehad via regelmatige overlegvergaderingen en het openbaar onderzoek. Uit deze verschillende inspraakmogelijkheden ontstond uiteindelijk het huidige Uitvoeringsplan Houtafval, dat door de verschillende betrokkenen gedragen wordt.

Met het uitvoeren van de acties van dit plan wordt een tweede fase van het beleid uitgevoerd. Ook hier zal door intensieve samenwerking met de betrokkenen gestreefd worden naar resultaten die door iedereen gesteund worden. Op deze wijze heeft men de beste garantie voor een duurzame oplossing waar de hele maatschappij voordeel uit haalt.

Ir. Frank Parent

Administrateur-generaal

1 Deel 1: Inleiding

1.1 Situering

Het Uitvoeringsplan Houtafval geeft uitvoering aan de doelstelling van duurzame ontwikkeling zoals vervat in het geldende milieubeleidsplan (MINA MiNa 3).

Houtafval is een belangrijke afvalstroom die zijn oorsprong vindt in verschillende sectoren. De verwerking van deze afvalstroom dient te geschieden in overeenstemming met de geldende doelstellingen die vervat zijn in verschillende beleidsplannen, bestaande of in voorbereiding.

In de sector van de houtverwerking is het geproduceerde houtafval van oudsher een interessante vervanger voor grondstoffen en brandstoffen. Evoluties op technisch en economisch niveau hebben er de laatste jaren echter toe geleid dat ook houtafval van buiten deze sector wordt aangewend als grondstof. De recente beleidsbeslissingen inzake het stimuleren van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en de daarmee gepaard gaande emissieproblematiek zullen echter een zekere impact hebben op dit traditionele verwerkingscenario.

Binnen de huishoudens en de bouw- en sloopactiviteiten is de laatste jaren, door scheidings- en verwerkingsregels die vanuit het afvalstoffenbeleid worden opgelegd, het aanbod van selectief ingezameld en uitgesorteerd houtafval enorm toegenomen. Door gebrek aan duidelijke regels inzake scheiding en verwerking van deze afvalstroom bevinden verschillende actoren van dit verwerkingscircuit zich momenteel in een onzekere situatie.

De MiNa-raad heeft reeds in 2000 een aanbeveling gedaan voor het opmaken van een houtafvalplan, gelet op de grote hoeveelheden houtafval die geproduceerd worden en de milieu-effecten die samenhangen met de verschillende verwerkingswijzen. Het kabinet van mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, heeft in 2001 de OVAM de opdracht gegeven een Uitvoeringsplan Houtafval op te maken.

Het Uitvoeringsplan Houtafval maakt vooreerst een analyse van de huidige situatie inzake inzameling en verwerking, waarna deze vergeleken wordt met de uitgangspunten en doelstellingen van het afvalstoffen-, maar ook het energie- en preventiebeleid. Hieruit moeten initiatieven voortkomen die gericht zijn op het beheersen van de houtafvalstroom in de verschillende sectoren. Preventie zal hierbij een belangrijke rol spelen, op kwantitatief en vooral op kwalitatief vlak. Hierdoor zal de milieudruk van de verschillende methoden van nuttige toepassing en verwijdering kunnen afnemen of gecontroleerd worden.

Voor de realisatie van het Uitvoeringsplan Houtafval werd overleg gepleegd met betrokken actoren uit de private en publieke sector. Op deze wijze worden alle belanghebbende partijen maximaal betrokken bij de voorbereiding van de al dan niet gemeenschappelijk uit te voeren acties.

1.2 Opbouw van het plan

Deel I behandelt de aanleiding voor het opmaken van het Uitvoeringsplan Houtafval. Ook de beginselen van het Vlaamse milieubeleid, die eveneens gehanteerd werden bij de opmaak van dit plan, komen aan bod. Tevens worden de opbouw en het juridische kader van het plan besproken.

Dit deel bakent tevens het toepassingsgebied van het Uitvoeringsplan Houtafval af en omschrijft de verschillende doelgroepen van het plan.

Deel II geeft een analyse van de houtafvalstromen, van de reeds uitgevoerde preventieacties en van de huidige situatie inzake aanbod, inzameling en verwerking. Tot slot behandelt dit deel de wetgeving rond houtafval en de raakvlakken met andere beleidsdomeinen.

Deel III omvat de programmering van het beleid voor de komende jaren en een prognose van de hoeveelheden en verwerkingscapaciteit van houtafval in Vlaanderen.

Deel IV gaat dieper in op de effecten van de programmering en meer bepaald de financiële impact van het plan. Voor de milieueffecten wordt voornamelijk verwezen naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 en het Uitvoeringsplan Hoogcalorisch Afval.

1.3 Juridisch kader

Totstandkoming

Eén van de taken van de OVAM is het formuleren van sectorale plannen ter uitvoering van het geldende milieubeleidsplan (artikel 35, § 1 van het Decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, verder genoemd het "Afvallstoffendecreet"), MiNA 3.

De procedure voor de totstandkoming van uitvoeringsplannen is opgenomen in de artikelen 35 en 36 van het decreet van 2 juli 1981, gewijzigd bij decreet van 20 april 1994.

In 2001 werd een interne werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de belangrijkste overheidsadministraties (OVAM, AMV, AMI, Aminabel, ANRE en de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu). Tevens werd een externe stuurgroep opgericht om de opbouw en totstandkoming van het Uitvoeringsplan Houtafval te volgen. De volgende betrokken sectoren en belangengroepen zijn daarin vertegenwoordigd:

- Febelhout	- Elektriciteitsproducenten
- VITO	- Febem
- VVSG/Interafval	- VAL-I-PAC
- Interregionale verpakingscommissie	- WTCB
- NACEBO	- Vlaamse Confederatie Bouw
- Indaver	- MiNa-raad
- SERV	- Bond Beter Leefmilieu
- VVP	- Kamer van Koophandel
- GOM	- ANRE

Om tot een constructieve samenwerking te komen, werd gepoogd rekening te houden met de inbreng van de leden van deze externe stuurgroep.

Op basis hiervan is in 2003 het Uitvoeringsplan Houtafval vastgesteld.

Status

Het Uitvoeringsplan Houtafval bevat concrete projecten en acties conform artikel 35, §2 van het Afvalstoffendecreet.

Het Uitvoeringsplan Houtafval geldt voor de administratieve overheden van het Vlaamse gewest, de provincies, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de gemeenten en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen die belast zijn met taken van openbaar nut inzake het milieubeleid (artikel 36, § 6 van het Afvalstoffendecreet). De bepalingen zijn bindend voor deze actoren. Er kan slechts van worden afgeweken bij beslissing van de Vlaamse regering, wanneer daar gewichtige redenen voor zijn en een behoorlijke motivering wordt aangebracht. Bepalingen van het plan die strijdig zijn met een gewestelijk plan van latere datum met verordenende of verbindende kracht verliezen hun geldigheid (artikel 36, § 7 van het Afvalstoffendecreet). Indien door nieuwe ontwikkelingen in het afvalbeleid nieuwe, nog op te stellen uitvoeringsplannen een stap verder gaan inzake doelstellingen, dan vervallen de bepalingen uit dit plan, volgens het principe dat een latere wet een vroegere opheft ('lex posterior derogat priori').

Lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht een of meer plannen op te stellen voor het beheer van afvalstoffen op grond van de Europese richtlijn betreffende afvalstoffen, beter bekend als de kaderrichtlijn (75/442/EEG onder meer gewijzigd door richtlijn 91/156/EEG resp. beschikking 96/350).

Rol van de betrokken actoren

Het Uitvoeringsplan Houtafval is het beleidskader voor alle betrokken partijen. De taken van de betrokken partijen zijn opgenomen in het Afvalstoffendecreet, het Milieubeleidsplan of in een andere beleidsplanning.

Het Uitvoeringsplan Houtafval is het kader waarbinnen de in het Afvalstoffendecreet opgelegde taken van de OVAM, de provincies, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden/gemeenten en de privé-sector worden uitgevoerd.

Geldigheidsduur

Het Uitvoeringsplan Houtafval blijft gelden zolang het niet vervangen wordt door een ander plan (artikel 36, § 6).

1.4 Algemene beginselen

Zoals reeds in de inleiding vermeld, gaat het Uitvoeringsplan Houtafval uit van de beginselen die worden gehanteerd binnen het Vlaamse milieubeleid.

Deze beginselen zijn:

- Voorkomingsbeginsel
- Voorzorgsbeginsel
- Voorkeur voor brongerichte maatregelen
- Stand-still beginsel
- Beginsel 'de vervuiler betaalt'

Deze beginselen zijn algemeen aanvaard als basis voor het regionale en internationale milieubeleid. Zij moeten via de beleidsplanning leiden tot een streven naar duurzame ontwikkeling, zonder hierbij echter socio-economische ontwikkelingen in Vlaanderen te negeren.

Naast deze beginselen verwijst ook het MiNa-2-plan naar bijkomende kenmerken van duurzame ontwikkeling (MiNa-2-plan, blz 14-15). Enkele van deze kenmerken zijn specifiek relevant voor houtafval:

- Sluiten van stofkringlopen: sluiten van stofkringlopen of integraal ketenbeheer is gericht op een aanzienlijke besparing van grondstoffen door hergebruik van afvalstoffen, een zuiniger aanwending van grondstoffen en de inzet van hernieuwbare grondstoffen. Materiaalrecyclage van houtafval beantwoordt duidelijk aan dit kenmerk van duurzame ontwikkeling.
- Energie-extensivering: energieverbruik verminderen door optimale efficiëntieverbetering, inzet van hernieuwbare energiebronnen en reductie van energiebehoefte. Het Uitvoeringsplan Houtafval moet houtafvalstromen die in aanmerking komen voor energetische toepassingen verwijzen naar installaties met een zo hoog mogelijk rendement qua energieopwekking en -gebruik.
- Kwaliteitsbevordering: verhoging van de verblijfsduur van grondstoffen en producten in de productie- en consumptiecyclus, en streven naar een productsamenstelling die een nieuwe aanwending als grondstof in de afvalfase mogelijk maakt. Een voorbeeld hiervan is het vervangen van bepaalde verduurzamingsmiddelen door gelijkwaardige en meer milieuvriendelijke alternatieven, waardoor het hout in afvalfase wel kan en mag worden gerecupereerd.
- Verinnerlijking nastreven: verinnerlijking is een proces waarbij diegenen die bijdragen aan het ontstaan van de milieuproblemen hun eigen verantwoordelijkheid voor het milieu erkennen en zo zelf tot maatregelen komen om de milieubelasting te verminderen.
- Voorraadbeheer: de hoeveelheid beschikbare grondstoffen op aarde is eindig. Dit kenmerk heeft vooral betrekking op het stimuleren van het gebruik van hernieuwbare grondstoffen, waar houtafval er één van is.

Het afvalstoffenbeleid in het algemeen heeft tot doel de gezondheid van de mens en het milieu te vrijwaren voor de schadelijke invloed van afvalstoffen en de verspilling van grondstoffen en energie tegen te gaan door:

- In de eerste plaats de productie van afvalstoffen te voorkomen of te verminderen en de schadelijkheid van de afvalstoffen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.
- In de tweede plaats de nuttige toepassing van afvalstoffen te bevorderen.
- Ten slotte de verwijdering van afvalstoffen die niet kunnen worden voorkomen of nuttig kunnen worden toegepast, zodanig te organiseren dat die het minste effect heeft op mens en milieu.

1.5 Afbakening

1.5.1 Afbakening afvalstoffen

Er dient duidelijk te worden omschreven welke houtafvalstromen in het Uitvoeringsplan Houtafval behandeld worden, waarbij afstemming op bestaande Uitvoeringsplannen belangrijk is. Tevens wordt in beschouwing genomen in hoeverre bepaalde stromen relevant zijn voor beleid en regelgeving.

Volgende stromen worden niet behandeld in het Uitvoeringsplan Houtafval:

- energieteelten (hout geteeld met als doel energie-opwekking): deze worden niet beschouwd als afvalstof;
- resthout dat vrijkomt bij bosexploitatie en onderhoud van bossen: dit wordt verder verwerkt als brandhout en is geen afvalstof. Het komt bijgevolg niet terecht in de afvalketen en vereist geen verdere registratie en reglementering inzake vervoer of verwerking;
- houtafval van de primaire verwerking, dit wil zeggen het houtafval van boomzagerijen en fineerbedrijven die hun grondstoffen rechtstreeks uit de bosexploitatie betrekken: dit onbehandeld hout moet wel als “afval” omschreven worden maar wordt verder niet besproken omdat er geen nood is aan planning, instrumenten of acties vermits dit probleemloos en op een milieutechnisch verantwoorde wijze verwerkt wordt;
- snoeihout en boomstronken: deze afvalstroom valt onder het toepassingsgebied van het Uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval en het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007.

Het Uitvoeringsplan Houtafval behandelt wel de volgende houtafvalstromen:

- houtafval van de secundaire verwerking (plaatproductie, houtveredeling);
- houtafval van de eindverwerking: houtafval dat vrijkomt bij de productie van meubels, verpakkingen, constructiehout, schrijnwerk...;
- houtafval van bedrijven: bouw- en sloophout, verpakkingen, meubilair;
- houtafval van huishoudens: bouw- en sloophout, meubilair, tuinhout zoals houten schuttingen of hout van tuinhuizen...;
- houten spoorwegdwarsliggers.

1.5.2 Doelgroepen

Houtverwerkende industrie

De houtverwerkende industrie kent drie niveaus, namelijk de primaire houtverwerking (zie 5.1.), de secundaire verwerking en de eindverwerking.

De primaire houtverwerking komt hier niet aan bod (zie punt 5.1. Afbakening afvalstromen).

Onder de secundaire verwerking vallen de producenten van plaatmateriaal en de veredelingsbedrijven (bedekken van plaatmaterialen). De eindverwerking omvat de gebruikers van de tussenproducten van de houtverwerkende nijverheid: meubelfabrieken, productieverpakkingen, houtverduurzaming (doe-het-zelf), producenten van houten constructies...

Bijlage 4 geeft een overzicht van deze sector met een aanduiding van de bedrijfsgrootte. Hierbij valt op te merken dat schrijnwerkerijen volgens de NACEBEL-indeling in principe onder bouwactiviteiten vallen, maar dat zij volgens het Uitvoeringsplan Houtafval onder de houtverwerkende industrie worden ingedeeld (eindverwerking hout).

Bouw- en sloopsector

Naast het hout gebruikt bij gebouwenconstructie, verwerkt de bouwsector grote hoeveelheden hout als hulpmateriaal (bekistingshout, verpakkingshout,

draagbalken). Ook sloopbedrijven krijgen bij de afbraak van gebouwen te maken met een stroom houtafval die moet worden verwerkt.

Overige bedrijfssectoren

De overige sectoren zijn voornamelijk gebruikers van houten verpakkingen.

De grootverbruikers zijn onder meer de distributiesector en de transportsector.

Huishoudens

Particulieren zijn een belangrijke groep van eindgebruikers van houten producten, en dus producenten van een grote hoeveelheid houtafval.

Overheden

Bestuurlijke overheden en administraties hebben een grote beslissingsbevoegdheid inzake het inrichten van openbare infrastructuur (parken, pleinen, verkeersremmers, afboordingen, waterwegen, ...). Daarom zijn ze een belangrijke doelgroep voor onder meer preventieve acties.

Tevens spelen zij een belangrijke rol als intermediair en initiatiefnemer inzake acties rond preventie, selectieve inzameling en sensibilisering van de huishoudens. Hierbij wordt dan vooral gedacht aan de gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Inzake hergebruik spelen kringloopcentra een belangrijke rol.

De NMBS dient expliciet te worden vermeld, daar zij de grootste producent is van gebruikte houten spoorwegdwarsliggers en dus als actor een centrale rol in het beheer van deze stroom toebedeeld krijgt.

1.5.3 Afbakening gebruik

Preventie

Afvalpreventie duidt op het voorkomen of beperken van het ontstaan van afvalstoffen of het verminderen van de milieuschadelijkheid door reductie aan de bron of door intern hergebruik.

Houtafval dient na productie verwerkt te worden. Verder worden de verschillende mogelijke verwerkingswijzen verduidelijkt.

Hergebruik

Hergebruik is een moeilijk af te bakenen materie. Hergebruik kan algemeen worden gedefinieerd als het opnieuw aanwenden van een product en/of materialen in het afvalstadium voor hetzelfde doel of soortgelijk doel als waarvoor zij oorspronkelijk bestemd waren. Voorbeelden van hergebruik van hout zijn het herstellen van pallets, het hergebruiken van rustieke balken van woningen in (ver)nieuwbouw en hergebruik van meubilair. Bijkomend wordt ook het gebruik van onbehandelde houtkrullen en zaagsel als stalstrooisel als hergebruik beschouwd, ook al is het oorspronkelijke doel niet soortgelijk. Hetzelfde geldt voor het hergebruik van spoorwegdwarsliggers bij tuinaanleg of afsluitingen. Een voorwaarde is wel dat deze dwarsliggers op voorhand werden uitgesorteerd en derhalve van goede kwaliteit zijn. De uitsortering van een partij dwarsliggers van gemengde kwaliteit, is een handeling die als afvalverwerking gecatalogeerd wordt.

Verwerking van houtafval in de plaatproductie wordt niet beschouwd als hergebruik aangezien dit houtafval verschillende bewerkingen moet ondergaan vooraleer het opnieuw kan worden ingezet in de aanmaak van plaatmateriaal.

Nuttige toepassing

Voor houtafval zijn twee vormen van nuttige toepassing belangrijk:

- Materiaalrecyclage: de stoffelijke recyclage van houtafval vindt voornamelijk toepassing in plaatproductie.
- Energierecuperatie: dit veronderstelt het hoofdgebruik van houtafval als brandstof. Bij energierecuperatie vervangt houtafval een fossiele brandstof.

Verwijdering

Een deel van het houtafval wordt momenteel in beperkte mate verwerkt door verbranding in installaties die in hoofdzaak gebouwd zijn voor het verwijderen van afvalstoffen. Ook wordt nog een deel houtafval gestort. Dit zijn de meest laagwaardige verwerkingswijzen voor afvalstoffen.

Het Uitvoeringsplan Houtafval zal doelstellingen en acties moeten bevatten om het aandeel te verwijderen houtafval zo laag mogelijk te houden.

2 Deel 2: Analyse

Dit deel beschrijft de preventie, het aanbod, de inzameling en de verwerking van houtafvalstromen uit de verschillende sectoren, evenals de gevonden knelpunten. Waar mogelijk wordt een evolutie inzake aanbod en inzameling weergegeven, maar vaak zijn niet voldoende cijfers over houtafval voorhanden.

2.1 Preventie, aanbod, inzameling en verwerking

2.1.1 Preventie: reeds genomen initiatieven

Preventie staat op de ladder van Lansink geheel bovenaan, vóór hergebruik, recyclage, verbranden en storten. Voorkomen is immers nog altijd beter dan genezen.

Preventie veronderstelt zowel een proces- als een productmatige aanpak. Een belangrijk uitgangspunt is het streven naar een vermindering van de hoeveelheid afval (kwantitatieve preventie) in combinatie met de vermindering van de schadelijkheid ten gevolge van de aard van de afvalstoffen (kwalitatieve preventie).

2.1.1.1 Huishoudens

Milieuvriendelijk consumeren

Het referentiehandboek "Milieuvriendelijk Consumeren" bevat informatie over een aantal productgroepen. Relevant voor de houtsector zijn meubels, vloerbedekking en verven/vernissen. Door dergelijke informatie te verspreiden beoogt men de vraag van particulieren, overheden en beroepsorganisaties naar milieuvriendelijke producten te verhogen. Zo hoopt men bedrijven ertoe aan te zetten om een productgericht milieuzorgsysteem in te voeren, in plaats van zich te beperken tot procesgerichte milieuzorg. Het referentiehandboek werd medio 2002 verspreid en is te consulteren via de OVAM-website.

2.1.1.2 Bedrijven

Er is in Vlaanderen een aantal initiatieven genomen als resultaat van het gevoerde beleid. De initiatieven op het vlak van preventie van bedrijfsafvalstoffen zijn meestal sectoroverschrijdend, maar bij elk initiatief wordt de relevantie voor de houtsector gespecificeerd.

Preventiestimulerende programma's (PRESTI)

Om de doelstellingen inzake preventie en milieuzorg van het Afvalstoffenplan 1991 – 1995 te realiseren, nam de Vlaamse regering in 1994 het PRESTI-besluit. Dit beoogde de stimulering van preventie via de subsidie van bedrijven die willen werken aan duurzame ontwikkeling en continue verbetering.

Presti-1-programma (1994 - 1997)

Het Presti-1-programma voorzag een tijdelijke financiële steun aan federaties die de KMO's in hun sector de nodige kennis wilden bijbrengen om milieuzorg en preventief handelen te integreren in het bedrijfsbeleid. Relevant voor de houtsector zijn de studies in verband met meubelbedrijven, de verpakkingen – en verduurzamingsbedrijven, de plaatmateriaalbedrijven, de schrijnwerkerijsector en de algemene aannemers op de bouwwerf. Er werd voor elke sector een studie uitgevoerd en een handleiding ten behoeve van de bedrijven opgesteld. Uit een in 1997 uitgevoerde effectmeting is gebleken dat dit Presti-programma een duidelijke verdienste heeft bij de sensibilisering inzake milieuproblematiek, evenals bij het

verhogen van het kennisniveau inzake preventiemaatregelen in de betrokken sectoren.

Presti-2-en Presti-3-programma (1997-- 2001)

Een volgende stap was het omzetten van de bekomen informatie aangaande preventiemaatregelen naar de praktijk. Dit werd gedaan aan de hand van demonstratieprojecten (Presti-2) of via het opstellen van een preventieplan voor individuele bedrijven (Presti-3). Het Presti-2-programma was een subsidieregeling voor beroepsorganisaties waarbij de haalbaarheid en de resultaten van ingevoerde maatregelen dienden gedemonstreerd te worden in pilootbedrijven binnen dezelfde sector. Relevant voor de houtsector zijn de projecten voor de bouwsector en voor de schrijnwerkerssector. Het opzetten van een milieuzorgsysteem, het gebruik van gelijkmd-gelamelleerd hout, milieuvriendelijke spuittechnieken, watergedragen producten en het verminderen van geluidshinder waren de thema's in dit project.

Het Presti-3-programma richtte zich tot individuele KMO's die een subsidie konden ontvangen voor het opstellen en invoeren van een bedrijfseigen preventieplan.

Presti-4-programma (1999 - ...)

Dit programma subsidieert lokale samenwerkingsverbanden van niet-bedrijfstakinggebonden intermediaire organisaties met als doel bedrijven in te schakelen in een proces van gesystematiseerde milieuzorg. Momenteel wordt er in elke Vlaamse provincie een project doorgevoerd. Voor de houtsector is er een aantal relevante ingevoerde maatregelen bij bedrijven.

Presti-5-programma (2002-...)

Presti-5 wil de preventie stimuleren door de subsidiëring van een grote verscheidenheid aan lokale, regionale of sectorale preventieprojecten. De prioritaire doelgroep is het bedrijfsleven, en in het bijzonder de KMO's.

Presti-5 voorziet in zeven verschillende projecttypes, gaande van zuivere onderzoeksprojecten tot het adviseren van doelgroepen over bestaande preventieacties en -maatregelen. De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw stelt jaarlijks een programma vast, met daarin onder meer de vermelding van de prioritaire doelgroepen die een voorstel kunnen indienen.

Milieu en Winst (2000 - ...)

Al de voorgaande initiatieven resulteerden in een aanzienlijke hoeveelheid informatie over preventieve maatregelen in verschillende sectoren en er werd ervaring opgedaan bij de invoering van procesgerichte preventieve maatregelen bij bedrijven.

Naast de eerder genoemde initiatieven dient ook het BBT-kenniscentrum te worden vermeld. Dit werd in 1995 in opdracht van de Vlaamse regering bij het VITO opgericht met als taak het verspreiden van milieuvriendelijke technieken. Dit resulteerde in talrijke BBT-rapporten, waarvan voor de houtsector "Houtverduurzaming" en "Productie van spaanplaten" van belang zijn.

Om al deze informatie te centraliseren en gebruiksvriendelijk voor te stellen werd er gestart met het project "Milieu en Winst". Dit project wordt uitgewerkt in een samenwerkingsverband tussen Vlaanderen en Nederland waarbij een

gemeenschappelijke databank is opgesteld met opties en cases van afval- en emissiepreventie voor bedrijven (<http://www.milieuwinst.be>).

Ecodesign en Factor 10

In het najaar 1996 ontstond het idee om een onderzoeksprogramma rond milieugerichte productontwikkeling (MGPO) op te starten.

De belangrijkste redenen hiervoor waren:

- Duurzame ontwikkeling kan enkel worden bereikt indien men aan de producten zelf raakt;
- Ecodesign is nog niet ingeburgerd in de bedrijfsweld;
- Initiatieven in het buitenland tonen aan dat ecodesign mits de nodige begeleiding kan leiden tot een verbetering op milieugebied.

Om aan de aanbodzijde milieuvriendelijke producten te stimuleren, richtte het Vlaamse gewest een centraal informatiepunt rond ecodesign op. Dit informatiepunt heet "Factor 10" en wordt momenteel uitgewerkt. Door ecodesign toe te passen kan men op lange termijn preventie van afvalstoffen en emissies bereiken. De doelgroepen van dit project zijn in eerste instantie de bedrijven.

REMOVAB - MAMBO

In de praktijk raakt preventie moeilijk uit de startblokken. Eén van de belangrijkste oorzaken hiervoor is het niet volledig (kunnen) inschatten van de totale kost die door afval veroorzaakt kan worden. De overheid wilde aan deze lacune tegemoetkomen door de oprichting van het REMOWAB-project (RekenModel Werkelijke Afvalkosten Bedrijven) in 1997. In de eerste fase werd een model ontwikkeld dat bedrijven moet toelaten om de werkelijke afvalkost te berekenen en in de tweede fase werd dat model verfijnd aan de hand van ervaringen met bijkomende bedrijven. Het rekenmodel werd in 2001 verspreid onder de naam MAMBO (Minder Afval Meer Bedrijfsopbrengsten).

2.1.2 Aanbod, samenstelling en inzameling

2.1.2.1 Huishoudelijke afvalstoffen

Over de geproduceerde hoeveelheden houtafval van huishoudens zijn weinig concrete gegevens bekend.

Houtafval afkomstig van huishoudens bestaat voornamelijk uit afgedankte, niet herbruikbare meubels, tuinhout en houtafval van bouw- en sloopactiviteiten. Strikt genomen kunnen bouw- en sloopactiviteiten van particulieren onder het aanbod van bouw- en sloopafval worden ingedeeld. Niettemin lijkt het opportuun om houtafval afkomstig van particuliere activiteiten onder huishoudelijke afvalstoffen in te delen, aangezien dit in een ander inzamel- en verwerkingskanaal terechtkomt dan het professionele bouw- en sloopafval.

Het houtafval van huishoudelijke afkomst wordt ingezameld ofwel via het grofvuil (huis-aan-huis of in de containerparken) ofwel selectief via de houtafvalcontainers op containerparken.

Via het grofvuil

Op basis van sorteeranalyses van grofvuil in 1998 en 1999 blijkt dat tot 24,3 % van het grofvuil uit hout bestaat, vooral in de vorm van meubilair. Het aanbod van grofvuil in Vlaanderen in 1998 bedroeg 57,1 kg per inwoner, waarvan ca. 10 % herbruikbaar is en 30 % recycleerbaar. Zo komt men tot 85.000 ton houtafval, waarvan ca. 8.500 ton naar hergebruik kan gaan en ca. 76.500 ton naar verwerking (recyclage of verbranding)(Bron: OVAM).

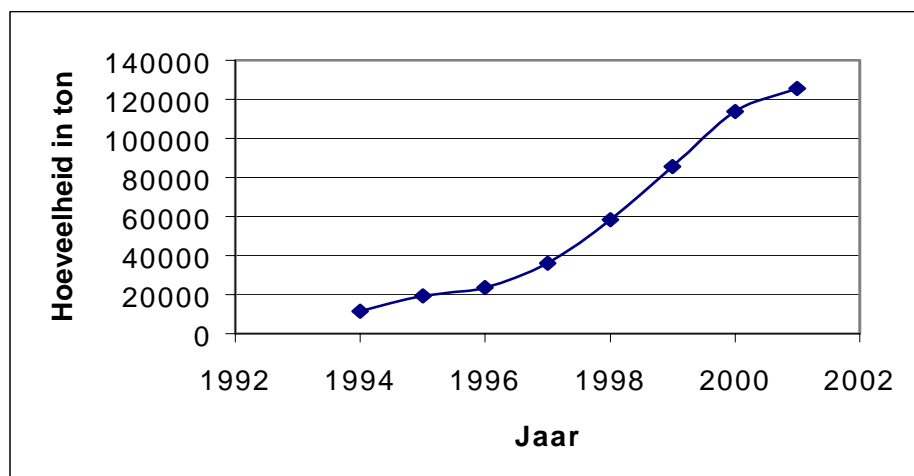
Via selectieve inzameling

De selectieve inzameling op containerparken beperkt zich meestal tot het plaatsen van één container voor alle categorieën houtafval. Doorgedreven uitsortering is meestal te arbeidsintensief, zodat de volledige stroom via containerbedrijven wordt afgevoerd naar installaties die deze stroom samen met houtafval van de bouw- en sloopsector verwerken, zoals de binnen- en buitenlandse spaanderplatenindustrie (75 %), verbrandingsinstallaties (22 %) of stortplaatsen (3%).

Het al dan niet gescheiden houden van verduurzaamd houtafval van de rest van het ingezamelde houtafval hangt af van de sorteerrichtlijnen die de ophaler van houtafval aan de containerparken geeft en de strikte controle op het containerpark. Spoorwegdwarsliggers zijn makkelijk te herkennen en zullen dan ook gescheiden worden gehouden van de rest van het houtafval. Het verduurzaamde houtafval wordt echter meestal bij het grofvuil gevoegd.

De hoeveelheid houtafval die selectief wordt ingezameld op de containerparken stijgt van 10 kg per bediende inwoner in 1997 tot 22 kg in 2001. In 2001 voldoen 36 gemeenten echter nog niet aan de verplichting van het selectief inzamelen van houtafval. 48 gemeenten die het wel doen, voldoen nog niet aan de inzamelmodaliteiten die werden opgelegd. Bijkomende stimulering van deze selectieve inzameling is noodzakelijk.

Onderstaande figuur geeft de sterke stijging aan van de hoeveelheden selectief ingezameld houtafval van huishoudens via containerparken.

Figuur 1: Evolutie selectief ingezameld houtafval op containerparken (Bron: OVAM)

De sterke stijging van de laatste jaren wordt voornamelijk veroorzaakt door een toenemend aantal containerparken die een container voor houtafval plaatsen maar ook door een stijging per bediende inwoner (zie onderstaande tabel). Het toepassen van contantbelastingen op het aanbieden van grofvuil betekent een grote stimulans, evenals het strikter toezien op de samenstelling van het grofvuil. Herbruikbare en recycleerbare fracties worden immers steeds meer geweigerd bij het grofvuil.

Jaar	Aantal containerparken met houtafvalcontainer	Aantal bediende inwoners	Ton houtafval ingezameld	Ton houtafval zonder boomstronken	Hoef. per bediende inwoner (kg)
1997	173	3.648.604	36.121	28.174	9,98
1998	224	4.739.788	58.382	45.538	12,32
1999	249	5.175.945	85.699	66.845	16,56
2000	262	5.359.952	113.631	88.632	21,26
2001	275	5.612.007	125.495	97.886	22,36

Tabel 1: Evolutie aantal containerparken met houtafvalcontainer en ingezamelde hoeveelheid per inwoner (Bron: OVAM)

De cijfers uit tabel 2 zijn licht afwijkend t.o.v. de cijfers vermeld omtrent de selectieve inzameling in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007. Dit verschil is te verklaren door het feit dat de gegevens van één bepaalde gemeente nog niet beschikbaar waren bij de opmaak van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007.

Het aandeel boomstronken moet van deze cijfers worden afgetrokken, aangezien die wel vermeld worden onder houtafval, maar niet behandeld worden in dit Uitvoeringsplan Houtafval. In 1999 en 2000 schommelde dit cijfer rond 22 %. Dit zelfde percentage wordt gehanteerd voor de berekening van de cijfers voor de overige jaren.

Deze sterke stijging van selectief ingezameld houtafval gaat eveneens gepaard met een daling van de hoeveelheid grofvuil die per inwoner wordt ingezameld. De hoeveelheid grofvuil die wordt ingezameld daalt van 57 kg/bediende inwoner in

1998 tot 45 kg/bediende inwoner in 2001. In absolute hoeveelheden komt dit neer op een daling van 338.546 ton in 1998 tot 273.783 ton in 2001.

Wanneer we ervan uitgaan dat de totale hoeveelheid ingezameld houtafval afkomstig van de huishoudens (som van de inzameling van houtafval via het grofvuil en via selectieve inzameling) constant blijft, dan kunnen we berekenen dat de fractie houtafval aanwezig in het grofvuil daalt van 24,3 % in 1998 tot 8,8 % in 2001. In absolute cijfers zien we een daling van 76.500 ton houtafval ingezameld via het grofvuil in 1998 tot 24.152 ton in 2001.

Bij de ingezamelde hoeveelheden dienen de hoeveelheden houtafval die binnen de huishoudens verbrand zijn, te worden geteld. Op basis van een enquête van het VITO in 2001 in het kader van de studie "Emissies van dioxines en PAK's door gebouwenverwarming met vaste brandstoffen", schat men de hoeveelheid hout die particulieren in Vlaanderen verbranden op jaarlijks ca. 789.068 ton onbehandeld hout en 99.522 ton behandeld houtafval. De hoeveelheid onbehandeld hout is de som van het onbehandelde houtafval en rondhout, maar de juiste verdeling is niet gekend. Daarnaast is een deel van het behandelde houtafval waarschijnlijk niet enkel van particulieren afkomstig, maar eveneens van schrijnwerkerijen en containerbedrijven die dit al dan niet gratis ter beschikking stellen. Ook hier is de juiste verhouding niet gekend.

De totale productie van houtafval van huishoudens in 2001 kan bijgevolg als volgt berekend worden:

Fractie	Hoeveelheid (ton)
<i>Selectief ingezameld op containerparken</i>	97.886
<i>Onderdeel van grofvuil (excl. potentieel hergebruik)</i>	24.152
<i>Houtafvalverbranding bij huishoudens</i>	99.522
TOTAAL	221.560

Tabel 2: Aanbod houtafval van huishoudens (bron: OVAM)

Op basis van de cijfers in tabel 3 kan worden besloten dat er in 2001 ca. 44 % van het houtafval van huishoudens selectief werd ingezameld.

2.1.2.2 Bedrijfsafvalstoffen

Houtverwerkende industrie

De gezamenlijke jaarlijkse afvalproductie van de secundaire verwerking en de eindverwerking van hout kan volgens de meldingsgegevens beschikbaar bij de OVAM op 350.000 ton geschat worden, met een maximum van 500.000 ton. Hiervan zou ca. 100.000 à 150.000 ton verbrand worden. De overige hoeveelheid gaat hoofdzakelijk naar recyclage. Aangezien de houtverwerkende bedrijven vaak bepaalde stromen niet als afvalstof aanduiden, zullen zij deze ook niet melden. De werkelijk geproduceerde hoeveelheid zal de maximum geschatte hoeveelheid dus overschrijden. Daarnaast dienen ook nog de kleinere bedrijven in rekening gebracht te worden. Aangezien tal van kleinere houtverwerkingsbedrijven eenmanszaken zijn en dus geen RSZ-nummer bezitten, zijn zij niet opgenomen in de extrapolatie van de meldingsgegevens.

Betrouwbare schattingen van een grote constructeur van industriële verbrandingsinstallaties voor houtafval geven aan dat er in Vlaanderen jaarlijks circa 400.000 ton houtafval wordt verbrand. Dit cijfer is gebaseerd op het aantal gebouwde verbrandingsinstallaties in Vlaanderen en geeft eveneens aan dat het totale aanbod aan houtafval door de houtverwerkende industrie duidelijk veel hoger moet liggen dan de 350.000 à 500.000 ton uit de OVAM-melding.

Op basis van de hierboven geformuleerde overwegingen, schat de OVAM de werkelijke geproduceerde hoeveelheid houtafval door de houtverwerkende industrie op minimaal 740.000 ton. Ongeveer 75 % hiervan is afkomstig van de secundaire verwerking van hout (plaatmateriaalindustrie, houtveredeling). De overige 25 % van het houtafval (zie tabel in bijlage 5) wordt geproduceerd bij de eindverwerking van hout (productie van pallets, constructies, meubels, verduurzaming, enz...). De houtafvalstromen van beide sectoren hebben verschillende eigenschappen en worden dan ook op andere wijze verwerkt.

Houtafval van de secundaire verwerking bestaat uit houtkrullen, spaanders, schuur- en zeefstof en productieresten van spaanplaat. Houtafval van de eindverwerking van hout bestaat veelal uit zaagstof en resten van beklede spaanderplaten. Van deze beklede spaanderplaten wordt 75 % bekleed met melaminepapier, de overige met finer of kunststoffen.

Aangezien de houtverwerkende industrie veruit de belangrijkste producenten van houtafval vertegenwoordigt, kan gesteld worden dat een belangrijk deel van het aanbod van houtafval met deze cijfers omschreven is. Houtafval uit deze sector wordt in grote mate intern ingezameld en gerecycleerd, als grondstofvervanger of als brandstof. De uiteindelijke bestemming van het intern ingezamelde houtafval hangt af van de fysische eigenschappen van het hout (stukken, krullen, schaafsel, zagemeel, stof). Het gaat hier dan ook vaak om resten van massief hout die uitermate geschikt zijn voor materiaalrecyclage.

Schorsafval wordt deels verbrand, deels verkocht als bodembedekker aan tuincentra of gecomposteerd.

Bij externe verwerking van het houtafval hangt de wijze van inzameling en verwerking af van de aard van het houtafval en de herkomst. De externe verwerking van houtafval is vooral belangrijk bij de eindverwerkers van hout aangezien deze vaak een kleinere energiebehoefte hebben dan de secundaire verwerkers.

Afval van de houtverwerkende industrie in Vlaanderen wordt opgehaald door een beperkt aantal gespecialiseerde bedrijven, die hiervoor over de geschikte ophaalmiddelen beschikken (volumecontainers, containers voor zaagsel en krullen...). De externe inzameling van houtafval is vooral belangrijk bij de eindverwerkers van hout, aangezien deze vaak een kleinere energiebehoefte hebben dan de secundaire verwerkers van hout.

Het extern afgevoerde houtafval wordt rechtstreeks afgevoerd naar de spaanplaatproductie, naar boerderijen waar het afval als stalstrooisel wordt aangewend, of naar afvalverwerkers (verbranding in cementindustrie of andere afvalverwerking).

Bouw- en sloopsector

In de bouwsector zijn ongeveer 2.700 bedrijven actief in het plaatsen van houten schrijnwerk. Het gaat hier vooral om kleine bedrijven met gemiddeld vier werknemers. De fabricatie van de houten producten die op de bouw worden ingezet valt onder de houtverwerking (zie 1.3).

De bouw- en sloopsector wordt geacht één van de grootste producenten van houtafval in de industriële sector van eindgebruikers te zijn. De jaarlijks geproduceerde hoeveelheid bouw- en sloophout in Vlaanderen wordt geschat op 150.000 tot 250.000 ton. Dit houtafval wordt vooral door containerdiensten opgehaald.

De samenstelling van houtafval uit bouw- en sloopafval is erg heterogeen, zoals onderstaande tabel aangeeft:

Fractie	Voorbeelden
<i>Onbehandeld houtafval en houtafval vergelijkbaar met onbehandeld houtafval</i>	<i>Onbektele spaanplaat, stellingen- en steunhout, verpakking...</i>
<i>Niet gevaarlijk behandeld houtafval</i>	<i>Deuren, parketvloer, plinten, trappen, façadehout, ramen...</i>
<i>Verontreinigd behandeld houtafval</i>	<i>Tuinhout, carports, draagbalken, façadehout, dakhout, ramen, behandeld met verduurzamingsproducten of brandvertragers</i>

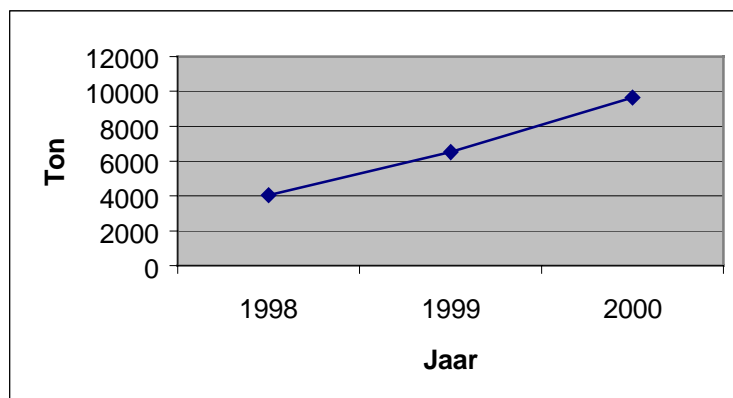
Tabel 3: Voorbeelden categorieën houtafval in bouw- en sloopafval

Over de verhoudingen van deze fracties zijn geen juiste gegevens beschikbaar.

Er wordt verwacht dat het aandeel aan plaatmaterialen sterk gaat toenemen omdat dit materiaal sedert de tweede helft van vorige eeuw meer en meer toepassing heeft gevonden in de bouwsector. Daardoor zal het aandeel massief houtafval afkomstig van sloopactiviteiten afnemen, ook omdat in dezelfde periode bepaalde houten constructie-elementen door beton of baksteen werden vervangen. Een stijging van vernieuwbouw zorgt ook voor een toename van het gebruik van plaatmateriaal.

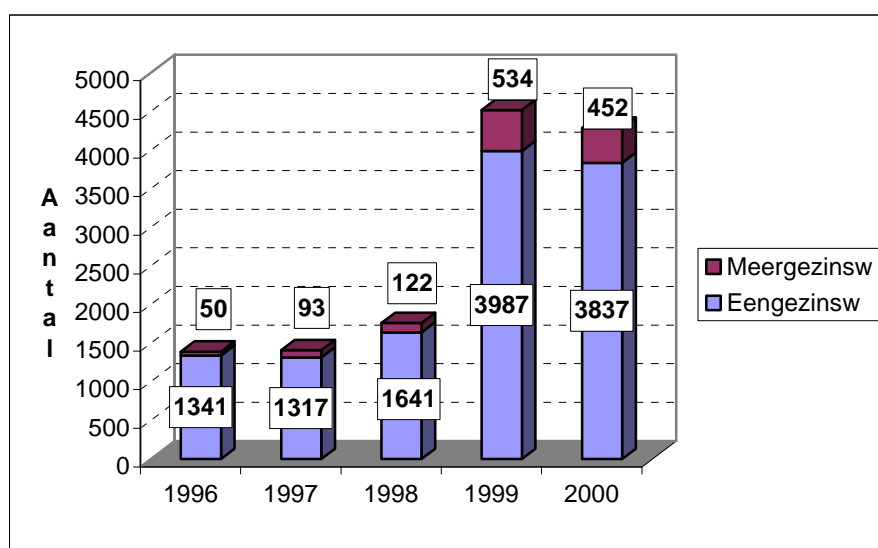
Verpakkingsafval komt in de bouwsector vooral voor als pallets voor transport van bouwmaterialen. VAL-I-PAC raamt het aandeel verpakkingsafval in bouw- en sloopafval op 14.000 ton/jaar.

Van de totale hoeveelheid bouw- en sloophout van ca. 150.000 à 250.000 ton wordt slechts een klein percentage selectief ingezameld. Deze hoeveelheid is de laatste jaren wel sterk toegenomen. Vooral de bouwsector genereert grote hoeveelheden houtafval. Door toenemende storkosten en scheidingsregels worden diverse fracties uit bouw- en sloopafval gescheiden ingezameld. De onderstaande figuur geeft een indicatie van de stijging van de ingezamelde hoeveelheden over drie jaar. Deze stijging is deels een gevolg van de toegenomen selectieve sloop en deels van de toegenomen economische activiteit in die periode.

Figuur 2: Evolutie van hoeveelheid selectief ingezameld houtafval bij 10 sorteerbedrijven in het Vlaamse gewest

De onderstaande figuur geeft een beeld van de evolutie van het aantal gesloopte woningen in Vlaanderen. De sterke stijging vanaf 1999 is vermoedelijk enkel het gevolg van een verbeterde gegevensinzameling en geeft dus geen effectieve stijging aan van het aantal sloopwerken.

Figuur 3: Sloopactiviteiten in Vlaanderen in de periode 1996 – 2000 voor eengezinswoningen en meergezinswoningen (AROHM, 2001)

Een deel van de momenteel vrijkomende hoeveelheid houtafval wordt aan de bron ingezameld via onder meer selectieve sloop. Dit hout wordt grotendeels afgevoerd naar afvalverwerkende bedrijven. Het overige hout wordt apart gehouden voor hergebruik en kan soms qua aandeel relatief belangrijk zijn. Het vrijkomen van bouw- en sloophout is logischerwijze verbonden aan de activiteiten in de bouwsector en heeft dus een cyclisch verloop, waarbij in de zomermaanden een hoger aanbod beschikbaar is. Dit hogere aanbod, gecombineerd met een lagere energiebehoefte in de meeste industriële sectoren, kan ertoe leiden dat er niet voldoende afzetmogelijkheden zijn in energetische toepassingen.

Bij grote bouwerven wordt vaak een scheiding gemaakt tussen onbehandeld houtafval en het overige houtafval. Bij kleinere bouwerven wordt het onbehandeld houtafval enkel apart gehouden voor verbranding door de bouwheer zelf, of gaat alle houtafval in één enkele container. Verduurzaamd houtafval komt hier sporadisch vrij, bijvoorbeeld bij het afwerken van daktimmer. De hoeveelheid houtafval die vrijkomt bij bouwactiviteiten is merkkelijk groter dan deze afkomstig van sloopactiviteiten.

Uit de enquête van het WTCB in het kader van een onderzoek naar de hergebruikmogelijkheden voor houtafval, komen de volgende redenen naar voor om niet selectief in te zamelen op de werf:

- Plaatsgebrek op de bouwwerf;
- De tijd voor afvalscheiding ontbreekt;
- Te kleine hoeveelheden om verschillende fracties in te zamelen.

Bij sloopwerken wordt naast het apart houden van herbruikbare houten elementen ook het massief houtafval apart gehouden, dat hoofdzakelijk naar materiaalrecyclage wordt afgevoerd.

Voor zover het verduurzaamd houtafval herkenbaar is, zal het gescheiden worden gehouden van de rest van het houtafval. Er is echter nog geen wetgeving die de inzameling van verschillende categorieën verplicht. Verduurzaming met bepaalde houtbeschermingsmiddelen (bv. pentachloorfenol) is niet herkenbaar zodat er risico bestaat op verontreiniging van de te recycleren afvalstroom.

Overige bedrijfssectoren

Volgens de jaarlijkse melding van afvalstoffen produceren de algemene bedrijfssectoren jaarlijks circa 200.000 ton houtafval, waarvan drie vierde bestaat uit verpakkingsafval. Veruit de belangrijkste sectoren zijn de groothandel en de distributie, naast de kunststof- en metaalnijverheid. Houtafval dat als dusdanig wordt gemeld door de papiernijverheid is niet inbegrepen in dit cijfer aangezien het in deze sector voornamelijk gaat om resthout van de verwerking van hout als cellulosebron.

Houtafval van verpakkingen bestaat vooral uit pallets (80-85 %), naast palletboxen, fruitkisten en kabelhaspels. De laatste jaren merken we een sterke afname van wegwerppallets en fruitkisten ten voordele van herbruikbare verpakkingen. In 2001 bedroeg de hoeveelheid wegwerppallets 157.574 ton, in vergelijking met 173.000 ton het jaar voordien (Bron: IVC, 2003).

Bij pallets dient er een onderscheid te worden gemaakt tussen wegwerppallets en hergebruikpallets. Deze laatste bevinden zich meestal in een hergebruikstelsel waardoor zij meerdere rotaties doorlopen (verpakker-ontpakker) alvorens ze worden hersteld of afgevoerd als afvalstof. De bekendste hergebruikssystemen zijn Europallet, CHEP en CP.

Volgens gegevens van VAL-I-Pac en de Verpakkingscommissie, bedroeg het aantal herbruikbare verpakkingen (uitgedrukt als equivalent eenmalige) in 2001 733.288 ton. Er worden circa 9 tot 10 miljoen pallets gebruikt in Vlaanderen (Febelhout, maart 2000), waarbij de hergebruikpallets 4 tot 5 maal roteren.

Aangezien wegwerppallets na gebruik verpakkingsafval zijn, is de inzameling en verwerking ervan onderworpen aan de bepalingen van het samenwerkingsakkoord van 30 mei 1996 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval (B.S. 5 maart 1997). De terugnameplicht van verpakkingsafval is voor de bedrijfsmatige verpakkingen op 5 maart 1998 in werking getreden.

Naar aanleiding hiervan werd VAL-I-PAC opgericht, dat als centrale organisatie namens de bij haar aangesloten verpakkingsverantwoordelijken instaat voor het halen van de quota inzake recyclage en nuttige toepassing die werden vastgelegd in het samenwerkingsakkoord.

Volgens het jaarverslag 2001 van VAL-I-PAC is de jaarlijkse hoeveelheid op de markt gebrachte eenmalige verpakkingen van bedrijfsmatige oorsprong in België

ca. 527.387 ton, waarvan 22 % of 118.164 ton eenmalige houten verpakkingen zijn. Op basis van het verschil in economische activiteit tussen de gewesten (Bron: VRIND, 2000), kan gesteld worden dat ca. 65 % of 76.807 ton eenmalige houten verpakkingen van bedrijfsmatige oorsprong in het Vlaamse gewest op de markt wordt gebracht. Het verschil met de resultaten van de bevraging van de meldingsgegevens (zie hoger) kan verklaard worden doordat retourverpakkingen eveneens vroeg of laat in het afvalcircuit terechtkomen.

Aangezien het palletafval veelal kosteloos wordt opgehaald of meegenomen door particulieren, werknemers of recyclagebedrijven, worden de pallets apart gehouden in de bedrijven. Wanneer het echter om kleine hoeveelheden gaat, komen deze afvalstoffen terecht bij de restfractie van het bedrijfsafval. In het Uitvoeringsplan Huishoudelijk Afval 2003 – 2007, wordt er aangenomen dat het categorie-2-bedrijfsafval dat wordt afgevoerd, nog 10 % houtafval bevat. Dit komt neer op een totale hoeveelheid van 80.000 tot 100.000 ton die jaarlijks samen met het andere categorie-2-bedrijfsafval wordt gestort of verbrand.

Spoorwegen

De NMBS is veruit de enige gebruiker van nieuwe houten spoorwegdwarsliggers. Vóór het in gebruik nemen van betonnen dwarsliggers (meer dan 10 jaar geleden), lag de inzet van houten bielzen op 400.000 stuks per jaar, of 34.000 ton gerekend over heel België.

Door de vervanging van de klassieke houten bielzen door betonnen dwarsliggers en in mindere mate door nieuwe houten dwarsliggers komt jaarlijks een bepaalde hoeveelheid vrij. Het aandeel gebruikte houten dwarsliggers in het Vlaamse gewest wordt geschat op 48 % van de in België vrijkomende hoeveelheid. Aangezien het gebruik van houten dwarsliggers noodzakelijk is in bepaalde toepassingen (bochten, bij onstabiele ondergrond, wissels) zal ondanks het toenemende gebruik van betonnen dwarsliggers ook in de toekomst een zekere hoeveelheid gebruikte houten dwarsliggers vrijkomen. Exacte cijfers hierover zijn niet beschikbaar.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de in Vlaanderen vrijgekomen houten spoorwegdwarsliggers (Bron: NMBS, mei 2001, hoeveelheden 1996- 1999 op basis van extrapolatie 2000)

<i>Jaar</i>	<i>Hoeveelheid (ton)</i>
<i>1996</i>	<i>5.011</i>
<i>1997</i>	<i>7.711</i>
<i>1998</i>	<i>8.610</i>
<i>1999</i>	<i>7.786</i>
<i>2000</i>	<i>10.108</i>

Tabel 4: Productie gebruikte houten spoorwegdwarsliggers op Vlaams grondgebied (Bron: NMBS)

Gebruikte houten spoorwegdwarsliggers worden meestal verkocht aan tussenhandelaars, die ze op kwaliteit sorteren en dan verder afvoeren naar diverse bestemmingen, zoals tuincentra, maar ook rechtstreeks naar grootschalige toepassingen zoals grote landschapswerken, oeverafboordingen, enz. Slechts 4 % zou niet in aanmerking komen voor hergebruik. Om deze reden worden de bielzen afkomstig van de NMBS niet opgenomen in de onderstaande tabel met een overzicht van het totale aanbod in het Vlaamse gewest.

Overzicht aanbod van houtafval in Vlaanderen in 2001

Sector	Hoeveelheid (ton)	Percentage
<i>Houtverwerkende sector</i>	<i>740.000 – 900.000</i>	<i>57</i>
<i>Algemene bedrijfssectoren</i>	<i>200.000</i>	<i>15</i>
<i>Bouw- en sloopsector</i>	<i>150.000 – 250.000</i>	<i>11</i>
<i>Huishoudens</i>	<i>221.560</i>	<i>17</i>
TOTAAL	1.311.560- 1.571.560	

Tabel 5: Overzicht aanbod houtafval in Vlaanderen

Deze cijfers wijken licht af van de cijfers die vermeld worden in het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen. De cijfers gebruikt in het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen dateren van 1999. Met deze cijfers zijn de berekeningen in de VITO-studie uitgevoerd. De cijfers vermeld in dit Uitvoeringsplan Houtafval zijn recenter en aangepast aan nieuwe inzichten in de productie en verwerking van houtafval.

2.1.3 Verwerking

2.1.3.1 Hergebruik

Verpakkingen

De onderstaande tabel geeft een beeld van de diverse verwerkingswijzen van houten verpakkingsafval:

<i>Verwerkingswijze</i>	<i>Hoeveelheid (ton)</i>	<i>Percentage</i>
<i>Verbranding als onderdeel van restafval</i>	3.479	4
<i>Herstelling</i>	40.404	41
<i>Spaanplaatproductie (al dan niet met voorbehandeling)</i>	43.655	44
<i>Verbranding als monostroom</i>	11.087	11
TOTAAL	98.625	

Tabel 6: Verwerking éénmalig houten verpakkingsafval in 2001 in België (Bron: VAL-I-PAC)

Volgens gegevens van VAL-I-PAC declareerden de aangesloten verpakkingsverantwoordelijken in België in 2001 ca. 527.000 ton verpakkingen. Hiervan is 22 % houten verpakking, dus ca. 118.000 ton. In datzelfde jaar werden in het totaal 98.625 ton houten verpakkingen als afval verwerkt. 84.059 ton pallets (of 85 %) werden gerecycleerd, waarbij onder recyclage ook herstelling moet worden verstaan. De overige hoeveelheid werd verbrand ofwel als monostroom (11.087 ton of 11 %), ofwel als onderdeel van restafval (3.479 ton of 4 %).

Momenteel bestaan er reeds retourssystemen voor houten verpakkingen. Volgens Febelhout bedraagt de verhouding herbruikbare houten verpakkingen versus eenmalige verpakkingen nu reeds 85/15. Voor de bouwmaterialsector is het moeilijk om retourssystemen uit te werken, gelet op de grote verscheidenheid in afmetingen van bouwstenen en de stapelwijze van de materialen. Ook de versnippering van de plaatsen waar de pallets vrijkomen bemoeilijkt een retourstelsel.

CHEP, een producent van retourpallets, onderzoekt de mogelijkheid om retourssystemen in te schakelen in andere bedrijfssectoren. Hierbij wordt gedacht aan een modulair systeem waardoor producten van verschillende formaten gebruik kunnen maken van één verpakking.

Naast retourssystemen mag het belang van palletherstelbedrijven niet worden onderschat. Zij vormen een belangrijke schakel bij het hergebruiken van retour- en wegwerppallets en zorgen zo voor een belangrijk afvalvoorkomend effect.

Evolutie:

- De evolutie van de verpakking van bouwmaterialen wijst erop dat pallets kleiner worden en verminderen in gewicht. Het lichter maken van pallets houdt een risico in op een kortere levensduur waardoor er meer afval wordt gecreëerd.
- Er worden in de bouw voor meer producten pallets aangewend als verpakking, waardoor de hoeveelheid pallets stijgt.

Knelpunten:

- Productie van nieuwe wegwerppallets is vaak goedkoper dan het herstellen van de pallets, waardoor er een economisch nadeel bestaat bij de vermarkting van herstellende pallets.

Spoorwegdwarsliggers

Het merendeel van gebruikte houten spoorwegdwarsliggers wordt opgekocht door groothandelaars, die ze ophalen voor hergebruik in industriesporen of verkopen aan tuincentra (hergebruik als infrastructuurmateriaal voor tuinaanleg) of aan landbouwers voor gebruik als weidepalen en dit zowel in binnen- als buitenland.

Gebruikte houten spoorwegdwarsliggers worden in deze commerciële sector in drie klassen verdeeld. Dwarsliggers van klasse 1 zijn qua uitzicht en kwaliteit beter dan klasse 2 dwarsliggers. Klasse 1 en 2 zijn beide rechtstreeks geschikt voor hoogwaardige toepassingen (industriesporen, tuinaanleg, weidepalen), terwijl klasse 3 bestaat uit gebroken, gespleten en verrotte dwarsliggers. Deze laatste klasse wordt in bepaalde gevallen uitgesorteerd of verzaagd om nog herbruikbare stukken te recyclen.

De NMBS verkocht tot voor kort de gebruikte dwarsliggers ongesorteerd waardoor er geen duidelijk zicht is op de verwerkingswijze van de klasse 3 dwarsliggers, die gelet op de slechte kwaliteit niet herbruikbaar of recupereerbaar zijn. De NMBS schat dat 4 % van de uit bedrijf genomen dwarsliggers van slechte kwaliteit is, wat neerkomt op een jaarlijkse hoeveelheid van 400 ton afval voor Vlaanderen. Vanzelfsprekend komen de klasse 1 en 2 dwarsliggers in een latere fase in het afvalstadium terecht, meestal bij het grof huisvuil of sloopafval.

Evolutie:

- Momenteel daalt de afzet van gebruikte houten dwarsliggers voor hergebruik in Vlaanderen. Er vindt veel export plaats naar het Verenigd Koninkrijk en Spanje. Wanneer deze afzet wegvalt, zullen andere bestemmingen worden opgezocht. Het is duidelijk dat deze markt gestuurd wordt door opportuniteiten en dat er geen of weinig vaste en langdurige afzetkanalen bestaan.

Knelpunten:

- De ondoorzichtigheid van de handel in houten dwarsliggers bestemd voor hergebruik houdt een risico in met betrekking tot de klasse 3 dwarsliggers. Deze zijn van slechte kwaliteit en daarom niet herbruikbaar. Het gevaar bestaat dat deze (soms gratis) worden aangeboden als brandhout.
- Er bestaat geen gestructureerd inzamelcircuit voor gebruikte houten dwarsliggers.

- Bij het wegvallen van de vraag naar dwarsliggers als tuinaanlegmateriaal bestaat het risico dat de producenten geen afzet meer vinden en geconfronteerd worden met een hoge kost voor verwerking van de bielzen.

Houtafval van bouw- en sloopactiviteiten

Een deel van het houtafval van bouw- en sloopactiviteiten kan worden hergebruikt. Het gaat hier bij bouwactiviteiten vooral om stellingmaterialen (balken, planken). Bij sloopactiviteiten houden de sloopbedrijven vaak zoldering- en schouw balken (die als sierbalken worden hergebruikt) apart.

Tevens werden vanuit het Uitvoeringsplan Bouw- en Sloopafval initiatieven genomen om het hergebruik van bekistingshout te stimuleren.

Evolutie:

- Hergebruik van stellingenmateriaal uit de bouwsector is een algemeen toegepaste werkwijze en zal in de toekomst aan weinig schommelingen onderhevig zijn.
- Het hergebruik van rustieke elementen uit de sloop van gebouwen zal afnemen, aangezien oudere woningen stelselmatig gesloopt worden en worden vervangen door nieuwere woningen, waarbij het aandeel massief hout in de nieuwbouw sterk vermindert.

Knelpunten:

- De selectieve inzameling van houtafval op werven gebeurt nog te weinig. Op kleine werven is er vaak plaatsgebrek om een degelijke selectieve inzameling te organiseren. Selectieve inzameling wordt eveneens als te arbeidsintensief ervaren.
- Bouwafval (o.m. houtafval en allerhande verpakkingsmaterialen) wordt vaak ter plaatse op de werf verbrand.

2.1.3.2 Recyclage

In principe zijn er drie wijzen om houtafval te recyclen. Veruit de belangrijkste bestemmingen van houtafval zijn de spaanderplatenindustrie en de papierproductie. Daarnaast wordt onbehandeld houtafval ook nog in mindere mate gerecycleerd als structuurmateriaal in composteringsinstallaties. Schattingen van VLACO spreken over een jaarlijkse hoeveelheid van 5.000 ton (voornamelijk pallethout) dat naar compostering gaat.

Aangezien de papierproductie enkel houtafval van de primaire houtverwerking gebruikt en aangezien het houtafval van primaire houtverwerking niet wordt behandeld in dit plan, zullen wij niet dieper ingaan op de recyclage in de papierproductie.

De toepassing van houtafvalstromen in de spaanderplaatindustrie als vervanging voor de primaire grondstof (rondhout) wint aan belang, en de plaatmateriaalsector heeft zich daar de laatste jaren dan ook op ingesteld. Ongeveer 40 à 50 % van het houtafval uit de Vlaamse houtverwerkende industrie is bestemd voor recyclage. Dit te recyclen houtafval bestaat vooral uit houtkrullen en –spaanders en houtstukken (zie ook bijlage 5).

De volgende afvalstromen worden verwerkt:

- Zaagsel en houtkrullen;
- Resthout (stukken houtafval van zagerijen en schrijnwerkerijen);
- Recyclagehout (verpakkingsafval, bouw- en sloophout...).

Vlaamse sorteerbedrijven voeren vaak uitgesorteerd houtafval van verpakkingen rechtstreeks naar de spaanderplatenfabrieken. Tevens zoeken de spaanderplatenproducenten actief naar rechtstreekse toeleveranciers van houten verpakkingen in Vlaanderen, aangezien deze een constante kwaliteit kunnen leveren.

Het recyclagehout, een mengsel van onbehandeld houtafval, houtafval vergelijkbaar met onbehandeld houtafval en niet gevaarlijk behandeld hout, wordt via opwerkingsbedrijven aan de spaanderplatenfabrieken geleverd. Opwerkingsbedrijven voeren een doorgedreven sortering en zuivering uit op selectief ingezameld houtafval.

Volgende tabel bevat de voornaamste Vlaamse bedrijven die gespecialiseerd zijn in het opwerken van gemengd houtafval voor recyclage in spaanderplaten.

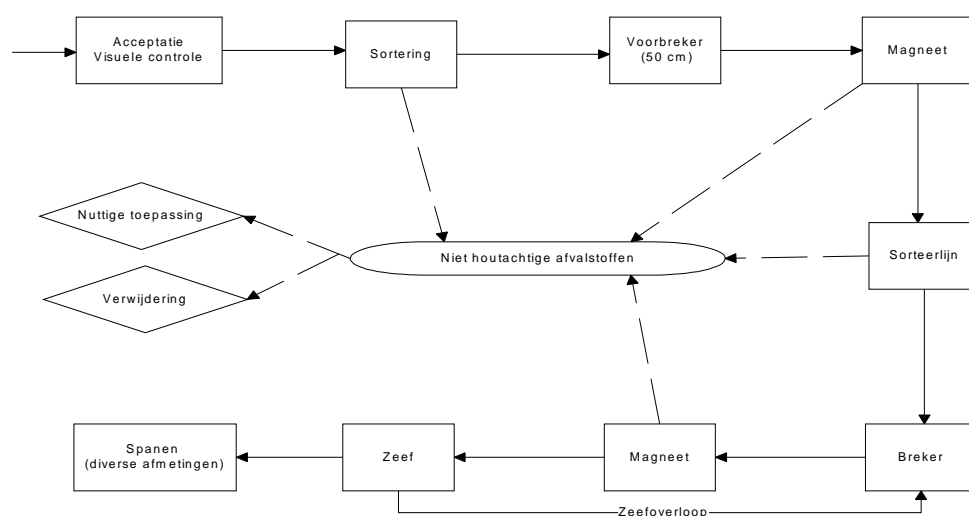
Bedrijf	Locatie	Verwerkings- capaciteit (ton/jaar)	Kwaliteit van afvalhout
Gielen	Kortesseem	30.000	A en B-hout
Paul Geldof	Wevelgem	50.000	A en B-hout
AVR	Schoten	9.000	A en B-hout
Sita Wood (Woodstok)	Gent	180.000	A en B-hout
Wonterspan	Deinze	2.000	A en B-hout
Nacospan	Meulebeke	40.000	A en B-hout
Corvers	Paal - Beringen	40.000	A en B-hout
IMOG	Harelbeke	10.000	A en B-hout
Unilin	Wielsbeke	170.000	A-hout
Spano	Oostrozebeke	80.000	A-hout
Spanin	Oostrozebeke	50.000	A-hout

Tabel 7: Huidige verwerkingscapaciteit opwerkingsbedrijven recyclagehout
(Bron: OVAM)

Een totaal van de verwerkingscapaciteit kan in deze tabel moeilijk worden gemaakt aangezien veel van de vermelde opwerkingsbedrijven op hun beurt aanleveren aan Unilin, Spano en Spanin.

De opwerkingscapaciteit voor recyclagehout voor de spaanderplatenfabrikanten is groter dan de huidige potentiële inzet in alle spaanderplaatfabrieken samen. AVR, IMOG en Unilin plannen in de toekomst nog een verdere uitbreiding van de opwerkingscapaciteit. Unilin plant een verdubbeling van de opwerkingscapaciteit.

Het onderstaande schema geeft de meest toegepaste voorbehandeling voor houtafval in deze opwerkingsbedrijven. In de installaties van Sita te Gent en van Unilin en Spanin gebeurt echter een meer doorgedreven zuivering dan weergegeven in onderstaande figuur:

Figuur 4: Processchema opwerking houtafval voor recyclage in spaanderplaten

De spaanderplatenbedrijven voeren meestal, al dan niet op eigen initiatief, zelf ook een visuele en chemische controle uit op de kwaliteit van het aangeleverde houtafval. Het houtafval ondergaat vaak nog verder doorgedreven scheiding door middel van sedimentatie, windshifting, ferro- en non-ferroaf scheiding, vooraleer het op dimensie wordt gebracht voor inzet in de plaatproductie. Bij deze doorgedreven scheiding komt een fijne fractie houtafval vrij met een hogere concentratie verontreinigingen (zware metalen van verven, inerte stoffen).

In Vlaanderen beschikken de zes spaanderplatenproducenten over een potentiële inzet van 520.000 ton recyclagehout, afkomstig van opwerkingsbedrijven. Hiernaast werd in 2002 nog eens ca. 340.000 ton onbehandeld houtafval ingezet rechtstreeks afkomstig van de secundaire houtverwerking en van de eindverwerking van hout.

Bedrijf	Productie- capaciteit	Primaire houtverwerking	Secundaire houtverwerking	Eindverwerking	Recyclagehout	Andere	TOTAAL
<i>Agglo NV te Genk</i>							
<i>Unilin N.V. (3 vestigingen)</i>							
<i>Spano N.V.</i>							
<i>Linopan N.V.</i>							
TOTAAL		<i>957.419</i>	<i>173.206</i>	<i>166.398</i>	<i>518.655</i>	<i>14.678</i>	<i>1.830.356</i>

Tabel 8: Huidige productiecapaciteit Vlaamse spaanderplaatsector en gebruik afvalhout in functie van herkomst in 2002 (uitgedrukt in ton/jaar)

De cijfers per bedrijf werden jammer genoeg niet ter beschikking gesteld.

Door de gestegen prijs voor traditionele grondstoffen (rondhout) en het gebruik van houtafval in de buitenlandse plaatbedrijven, werd de Vlaamse plaatindustrie genoodzaakt om meer houtafval van de eindverwerking en secundaire verwerking en recyclagehout te gebruiken ter vervanging van de traditionele grondstoffen. Grote stromen recyclagehout worden aangevoerd, hoofdzakelijk vanuit Nederland en in mindere mate vanuit Duitsland. De Vlaamse spaanderplatenindustrie dient 60-70 % van haar behoefte aan recyclagehout van buitenlandse toeleveranciers te ontvangen, wat neerkomt op een jaarlijkse behoefte van 300.000 tot 360.000 ton buitenlands recyclagehout.

Tabel 9 geeft een overzicht van de buitenlandse aanvoer van recyclagehout naar de Vlaamse spaanderplatenproducenten. De gestegen hoeveelheid is deels te verklaren door een regularisatie van de stromen in het kader van de Verordening 259/93 (EEG) van 01.02.1993 betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de Europese gemeenschap. Het houtafval dat wordt overgebracht bestaat immers uit een mengsel van onbehandeld houtafval en niet gevaarlijk behandeld houtafval (geverfd of bekleed houtafval), waardoor het enkel via een voorafgaande kennisgeving mag worden overgebracht naar het Vlaamse gewest.

Jaar	Invoer (ton)	Goedgekeurd (ton)	Uitvoer (ton)	Goedgekeurd (ton)
1998	341	<i>Niet beschikbaar</i>	0	0
1999	31.750	120.000	2.500	77.000
2000	91.600	120.000	50.700	110.000
2001	144.000	<i>Niet beschikbaar</i>	6.253	<i>Niet beschikbaar</i>
2002	174.423	<i>Niet beschikbaar</i>	31.333	<i>Niet beschikbaar</i>

Tabel 9: Overzicht grensoverschrijdende houtafvalstromen naar spaanderplatenindustrie (Bron: OVAM)

Om de samenstelling van het houtafval bestemd voor de spaanderplatenproductie onder controle te houden, heeft de OVAM sinds 1998 systematisch normen opgelegd aan de buitenlandse toeleveranciers van recyclagehout. Deze zijn gebaseerd op Duitse normen die momenteel een wettelijke basis hebben in Duitsland via de zgn. Altholzverordnung. Hiernaast heeft de OVAM via haar adviesbevoegdheid inzake milieuvergunningaanvragen deze normen ook opgelegd aan verschillende Vlaamse opwerkingsbedrijven wanneer zij houtafval afvoeren naar de spaanderplaatindustrie. Deze voorwaarden zijn niet opgenomen in de sectorale voorwaarden van de spaanderplaatbedrijven en op dit moment ook niet afdwingbaar bij de Vlaamse spaanderplaatproducenten.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de opgelegde normen bij invoer van houtafval uit het buitenland:

Parameter	Waarde (ppm)
<i>Arseen</i>	2
<i>Koper</i>	20
<i>Kwik</i>	0,4
<i>Lood</i>	90
<i>Chroom</i>	30
<i>Fluor</i>	100
<i>Pentachloorfenol</i>	5
<i>Benzo(a)pyreen</i>	0,5

Tabel 10: Samenstellingsnormen voor houtafval bestemd voor de recyclage-industrie

De exploitant dient per 10 ton verwerkt houtafval een representatief deelmonster te nemen, waarbij de deelmonsters per 400-500 ton verwerkt recyclagehout worden samengevoegd tot een mengmonster, dat dan geanalyseerd wordt.

Naast enerzijds de invoer van houtafval is er anderzijds sedert 1998 een aanzienlijke uitvoer van houtafval naar de Italiaanse spaanderplatenindustrie (momenteel via het Brusselse gewest). Deze stroom houtafval is zeer heterogeen qua samenstelling en bestaat naast massief hout ook uit een belangrijke hoeveelheid plaatmateriaal, waardoor deze stroom minder geschikt is voor recyclage in de Vlaamse spaanderplatenfabrieken.

De daling van de uitvoer van Vlaams houtafval in 2001 was te wijten aan de onduidelijke aanvaardingscriteria van de buitenlandse spaanderplaatbedrijven. Bij aankomst worden ladingen soms teruggestuurd. Deze onduidelijkheid en onzekerheid qua afzet maken dat er andere bestemmingen worden gezocht voor het houtafval, zoals energetische valorisatie in binnen- en buitenland.

In de loop van 2002 is de uitvoer van Vlaams recyclagehout opnieuw gestegen.

Evolutie:

- Recyclage van houtafval wint meer en meer aan belang in Vlaanderen. Door de nabijheid van de plaatmateriaalindustrie beschikt Vlaanderen over een voordeel inzake kostenefficiënte oplossingen voor materiaalrecyclage.
- Steeds meer sorteerb企业 pikken in op de verhoogde vraag naar houtafval en investeren in sorteer- en opwerkingsinstallaties.
- De uitvoer naar buitenlandse spaanderplatenfabrieken vermindert door onzekerheid qua afzet, veelal te wijten aan discussies over de kwaliteit van het houtafval wegens onduidelijke aanvaardingscriteria van de buitenlandse spaanderplaatbedrijven. Er wordt dan ook gezocht naar alternatieve afzetmogelijkheden.

Knelpunten:

- Het niet-verontreinigd houtafval wordt wegens de bevordering van hernieuwbare energie steeds duurder. Hierdoor wordt er vaker verontreinigd houtafval in de spaanderplaten verwerkt, zowel in buiten- als in binnenland.
- Bepaalde houtafvalstromen zoals verduurzaamd hout mogen niet worden verwerkt in de spaanderplatenproductie. De controle hierop is onvoldoende, wat deels te wijten is aan een gebrek aan aanvaardingscriteria in de wetgeving. Plaatmaterialen kunnen in principe wel opnieuw worden verwerkt tot spaanderplaat, maar dit wordt in beperkte mate gedaan omwille van kwaliteitseisen van het eindproduct.
- Er bestaan geen algemeen geldende regels voor het opwerken en controleren van houtafval dat naar de spaanderplatenproductie wordt afgevoerd.
- Door de verplichting tot voorafgaande toestemming (kennisgeving) bij het overbrengen van houtafval naar de spaanderplatenfabrieken en opwerkingsbedrijven worden de leveranciers en ontvangers van het houtafval geconfronteerd met soms zware administratieve en financiële lasten.
- De soepele en vaak onduidelijke acceptatieregels van de buitenlandse spaanderplatenfabrieken zijn aanleiding tot het minder strikt naleven van deze regels, waardoor vrachten door de ontvanger worden geweigerd. Door minder rigide afspraken over acceptatie-eisen heeft de ontvanger immers de

- vrijheid om, naargelang de situatie, deze eisen soepel of streng toe te passen.
- De controle van de kwaliteit van het recyclagehout gebeurt meestal vlak voor de inzet in het productieproces, waarbij niet gewacht wordt op de analyseresultaten, zodat het risico bestaat dat houtafval dat niet voldoet aan de opgelegde eisen wordt ingezet in de productie. Belangrijke problemen zijn de staalname, analyseduur en analysemethodiek. Sorteer- en opwerkingsbedrijven beschikken vaak niet over voldoende ruimte om recyclagehout tijdelijk op te slaan in afwachting van analyseresultaten.
 - De fijne houtfractie van de opwerking van houtafval wordt gekenmerkt door een verhoogde concentratie van zware metalen, vooral afkomstig van verven. Deze verontreiniging leidt ertoe dat deze fractie niet kan worden vergeleken met onbehandeld houtafval en een specifieke verwerking vereist.

2.1.3.3 Verbranding

Het verbranden van houtafval voor de verwarming van woon- en werkruimten is traditioneel zowel in huishoudelijke sfeer als in bedrijven een algemeen toegepaste verwerkingswijze. Er wordt echter ook nog steeds houtafval verbrand zonder enige vorm van energierecuperatie (verbranding op bouwerven, verbranding in zomerperiodes wanneer er geen warmtebehoefte is), alhoewel dit in principe verboden is volgens de Vlaamse milieuwetgeving.

Verbranding door particulieren

De verbranding van houtafval door particulieren is enkel vrijgesteld van een milieuvergunningsplicht voor zover er louter onbehandeld stukhout wordt gebruikt voor de verwarming van woon- en werkruimtes en voor zover de verbrandingsinstallatie een maximale nominale capaciteit heeft van 50 kg/uur, of een nominaal thermisch vermogen van maximaal 300 kW.

De volgende houtafvalstromen worden door particulieren gebruikt voor gebouwenverwarming:

- Houtafval dat particulieren zelf produceren bij bouw- of verbouwingswerken of het vervangen van meubilair.
- Houtafval afkomstig uit de afvalverwerkingssector. Uit ingezamelde gegevens blijkt dat containerbedrijven jaarlijks circa 6.000 – 7.000 ton houtafval (voornamelijk palletafval) leveren aan particulieren.
- Houtafval (palletafval) dat werknemers meenemen vanuit bedrijven, of dat bij bedrijven wordt afgehaald (houtafval van schrijnwerkerijen).
- Houtafval geleverd door aannemers van sloopwerken.

Uit de enquête die het VITO heeft uitgevoerd in het kader van de studie "Emissies van dioxines en PAK's door gebouwenverwarming", blijkt dat het aantal kleinschalige verwarmingsinstallaties in Vlaanderen die hout verbranden, kan verdeeld worden in 359.240 kachels en 71.200 open haarden. De kachels zouden een verbruik hebben van 2.200 kg/jaar en de open haarden 1.380 kg/jaar. Op basis van deze cijfers komt men tot een gezamenlijk verbruik voor de kachels en open haarden van 888.590 ton hout. Uit de resultaten van de enquête bleek dat 11,2 % van dit hout bestaat uit behandeld houtafval. Dit komt neer op een

hoeveelheid van 99.522 ton behandeld houtafval dat jaarlijks door particulieren verbrand wordt.

Er kan dus gesteld worden dat het verbranden van houtafval in particuliere kringen veel wordt toegepast.

Verbranding door bedrijven

Houtverwerkende industrie

Zoals reeds eerder vermeld, schat een grote constructeur van industriële houtverbrandingsinstallaties de hoeveelheid houtafval die de houtverwerkende industrie verbrandt op ca. 400.000 ton, op basis van het aantal gebouwde installaties.

De binnen- en buitenlandse cementindustrie en slibconditioneringsbedrijven zijn eveneens afnemers van houtafval van de houtverwerkende industrie. De jaarlijks afgezette hoeveelheid bedraagt ca. 50.000 ton en bestaat voornamelijk uit zeefstof, fijn zaagsel van plaatmaterialen en fijne fractie van recyclagehout. Dit houtafval wordt eerst bij conditioneringsbedrijven opgemengd met vloeibare, gevaarlijke afvalstoffen zoals verven en solventen, zodat deze gemakkelijker gevoed kunnen worden in de cementoven.

Op basis van een enquête die het WTCB uitvoerde in 2001, zou 5 % van de hoeveelheid houtafval van schrijnwerkerijen aan particulieren worden meegegeven. Het gaat voornamelijk om stukhout, krullen en spanen. Deze worden dan gebruikt als brandhout of stalstrooisel.

Houtafval van de houtverwerkende industrie wordt, volgens de meldingsgegevens van de OVAM, voor ca. 30 à 40 % verbrand met het oog op gebouwenverwarming of het opwekken van productiewarmte of –stoom.

Overige bedrijven

Het aantal bedrijven in Vlaanderen dat selectief ingezameld houtafval (mengsel van niet gevaarlijk behandeld en onbehandeld houtafval) als energiebron gebruikt is momenteel beperkt, mede door de hoge investeringskosten die gepaard gaan met het uitbouwen van een geschikte rookgasreiniging. Jaarlijks wordt ca. 7.000 ton van dit houtafval door Vlaamse bedrijven verbrand. Een grote stroom houtafval wordt echter afgevoerd naar het Waalse gewest, waar de cementbedrijven en de papierfabriek Cellulose des Ardennes jaarlijks respectievelijk 8.000 ton en 10.000 ton gemengd houtafval verbranden.

Electrabel verbrandt jaarlijks 40.000 à 50.000 ton houtstof in de centrale te Ruien. In de loop van 2003 zal eveneens de houtvergasser met een capaciteit van 100.000 à 130.000 ton in dienst zijn. Aangezien de centrale nog niet is uitgerust met een natte gaswasser dient zij zich te beperken tot onbehandeld of niet verontreinigd behandeld houtafval.

In de nabije toekomst wordt in de centrale van Langerlo eveneens de meestook van 40.000 à 50.000 ton houtafval voorzien. Aangezien deze centrale reeds is uitgerust met een deSox en deNox, is de bijstook van verontreinigd houtafval mogelijk.

Steenbakkerijen gebruiken zaagsel of fijne fractie van recyclagehout om poreuze stenen te produceren of om stenen een bepaald uitzicht te geven. Er wordt 1 à 7 % houtafval toegevoegd aan de grondstoffen.

Illegale verbranding door bedrijven kan moeilijk gekwantificeerd worden.

Sedert medio 2000 wordt ook in toenemende mate gemengd houtafval uitgevoerd naar Duitse en Zweedse verbrandingsinstallaties. De afvoer van houtafvalstromen naar installaties die aan energieopwekking doen (bedrijfsgebonden energieopwekking, elektriciteitsproductie) neemt toe onder invloed van binnen- en buitenlandse regels ter bevordering van het opwekken van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen. In 2001 werd er ca. 10.000 ton gemengd houtafval uitgevoerd voor verbranding.

Evolutie:

- De nog steeds stijgende productie van plaatmaterialen en het toenemend gebruik ervan in de meubel- en bouwindustrie zorgen voor het verhogen van het aandeel van afval van plaatmaterialen in zowel de secundaire houtverwerking als de eindverwerking van hout (meubelindustrie en bouwsector).
- De stijging van de fijne houtfractie (zeef-, zaag- en schuurstof, stof van bewerking van plaatmaterialen) kan ten dele gecompenseerd worden door de verhoging van de energiebehoefte van de sector zelf. Het restant van deze stof fractie zal toenemend extern moeten worden verwerkt.
- Binnenlandse verbrandingscapaciteit voor gemengd houtafval is momenteel zeer beperkt, maar neemt sterk toe door initiatieven van de Vlaamse elektriciteitsproducenten.

Knelpunten:

- Particulieren verbranden niet-gevaarlijk behandeld en verontreinigd behandeld houtafval. De controle hierop is moeilijk of niet uitvoerbaar.
- Containerbedrijven en aannemers van sloopwerken leveren niet-gevaarlijk behandeld en verontreinigd behandeld houtafval voor verbranding aan particulieren, zij het in mindere mate.
- Indien de verontreinigingsgraad van plaatmaterialen niet onder controle wordt gehouden, kunnen de verwerkers het verontreinigde houtafval niet meer bedrijfsintern verbranden, aangezien hun installatie niet uitgerust is met de nodige rookgaswassing.
- De productie van warmte uit hernieuwbare energiebronnen zoals houtafval, levert ook een bijdrage aan het halen van de doelstellingen van het Kyoto-akkoord. Er is echter geen wettelijke regeling voorzien om de productie van "groene warmte" te stimuleren.
- De voorgaande stelling gaat ook op bij het produceren van processtoom uit houtafval.
- Er worden momenteel nog veel verbrandingsassen gestort op categorie-2-stortplaatsen, wat in principe verboden is volgens de Vlarem-wetgeving.
- Assen van houtverbranding worden vooral gestort, ondanks de mogelijkheid die er bestaat voor aanwending als secundaire grondstof. De factoren die tot deze werkwijze leiden zijn onder meer de te kleine hoeveelheden en onduidelijkheid wat betreft het voldoen aan de normen voor gebruik als secundaire grondstof.

2.1.3.4 Storten

Bepaalde stortplaatsen in Vlaanderen gebruiken verkleind (selectief ingezameld) houtafval om de toegankelijkheid van de stortplaats te verbeteren. Dit houtafval wordt gestort tegen een tarief van ca. 25 euro/ton, waarbij de stortexploitanten het tarief van verminderde milieuheffing aanrekenen voor het storten als recyclageresidu, hoewel het om een mengsel van houtafvalsoorten gaat dat louter mechanisch behandeld werd en niet afkomstig is van een sorteerhandeling met het oog op recyclage.

In 1998 werd ca. 3.300 ton op deze wijze gestort, in 1999 ca. 8.900 ton.

Evolutie

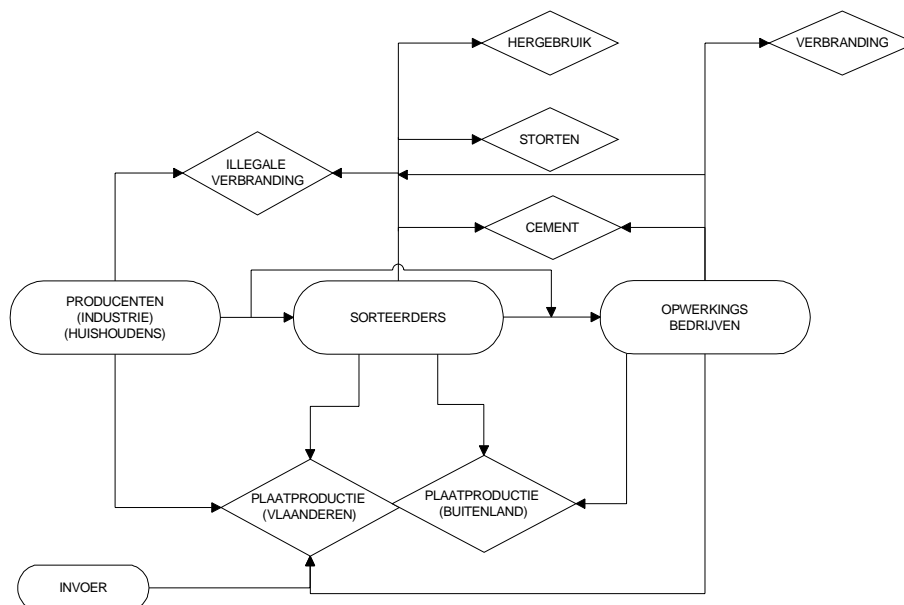
Door het strenger toepassen van de stortverboden wordt verwacht dat deze praktijk ten laatste in 2005 volledig kan worden stopgezet.

Knelpunten

- Ondanks het stortverbod wordt nog steeds selectief ingezameld houtafval gestort. Door de lage totale storkost is het vaak interessanter voor de aanbieders van recyclagehout om het houtafval niet te sorteren, maar na eenvoudige verkleining te storten. Deze verwerkingsmethode is in strijd met de verwerkingshiërarchie voor afvalstoffen en het stortverbod dat door Vlarea werd ingesteld. Strenger toezicht dringt zich op.
- Door het verlaagde tarief voor recyclageresiduen hebben bepaalde sorteerbe-drijven een goedkope oplossing gevonden voor het verwijderen van selectief ingezameld houtafval. Het toepassen van het tarief op recyclageresiduen maar ook het storten op zich zijn niet verenigbaar met de uitgangspunten en doelstellingen van het beleid inzake afvalstoffen en de heffingen daarop.

2.1.3.5 Overzicht inzameling en verwerking van houtafval in Vlaanderen

De onderstaande figuur geeft het inzamelsysteem voor houtafval van industriële sectoren en huishoudens, evenals de diverse bestemmingen van het selectief ingezamelde houtafval.

Figuur 5: Overzicht inzamel- en verwerkingsstructuur van houtafval

Tabel 11 geeft een beeld van de verschillende verwerkingswijzen van de houtafvalstromen uit de houtverwerkende industrie

Sector	Industrietak	Aard houtafval	Meest voorkomende verwerkingswijze
Secundaire verwerking	Plaatmateriaalproductie	Schorsafval	Interne verbranding/ mulchlaag
		Afval van niet- bekleed plaatmateriaal	Interne verbranding /recyclage
		Schuur-, zaag- en zeefstof	Interne verbranding/ slibindikking/cement/ elektriciteitsopwekking
	Houtveredeling	Afval van bekleed plaatmateriaal	Externe en interne verbranding
Eindverwerking	Meubelfabriek	Afval stukhout	Interne verbranding/ recyclage
		Afval bekleed plaatmateriaal	Interne en externe verbranding
		Zaagstof	Interne verbranding/ slibindikking/cement/ elektriciteitsopwekking
	Schrijnwerkerij	Schaafsel/zaagsel	Interne verbranding/ stalstrooisel/recyclage/ cement
		Stukhoutresten	Interne verbranding/ recyclage/particuliere verbranding

Tabel 11: Verwerkingswijzen van verschillende houtafvalstromen in de houtverwerkende industrie

In de loop van 1999 en 2000 voerde de OVAM een enquête uit bij de 42 voornaamste containerfirma's in het Vlaamse gewest. Het doel van dit onderzoek was een idee te krijgen van de bestemming van houtafval. In de onderstaande tabel worden de resultaten weergegeven.

Verwerkingswijze	%
Spaanderplaatbedrijven in Vlaanderen	51
Spaanderplaatbedrijven in het buitenland	26
Cementindustrie	4
Verbranding	10
Storten	5
Meegeven met particulieren	4

Tabel 12 Verwerkingswijze van houtafval bij 42 containerbedrijven in het Vlaamse gewest

In het totaal werd 77% van het afgevoerde houtafval verwerkt in binnen- of buitenlandse spaanderplaatbedrijven. 14 % werd afgevoerd naar verbrandingsinstallaties of cementindustrie, 5 % werd afgevoerd naar stortplaatsen en 4 % van het houtafval werd meegegeven met particulieren.

2.1.4 Kosten en financiering

Er zijn weinig gegevens bekend omtrent de kosten en financiering van de inzameling en verwerking van houtafval afkomstig van bedrijven. Volgens het principe "de vervuiler betaalt" dienen de bedrijven zelf de inzameling en de verwerking te bekostigen. Bedrijven zullen volgens de marktprincipes het houtafval laten inzamelen en verwerken volgens de laagste kost.

Wat houtafval van huishoudelijke oorsprong betreft zijn de kosten tweeledig: namelijk inzameling aan huis met het grofvuil en selectieve inzameling op de containerparken. De kosten worden voornamelijk gedragen door de gemeenten die moeten instaan voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Deze kosten worden betaald door de burgers en voor een klein deel door financiering vanuit de gewestelijke overheid (subsidies). Voor de inzameling via het grofvuil wordt in steeds meer gemeenten een contantbelasting per aangeboden hoeveelheid bedrag aangerekend. De selectieve inzameling van houtafval wordt betaald uit de algemene begroting van de gemeenten.

Voor meer details hieromtrent verwijzen wij naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007.

2.2 Wetgeving

Zowel op Europees, federaal als Vlaams niveau is wetgeving van kracht die van toepassing is op de preventie en het hergebruik, de selectieve inzameling, de recycling en de verwerking van houtafval.

2.2.1 Preventie en hergebruik

Inzake preventie en hergebruik van houtafval is de volgende wetgeving van toepassing.

2.2.1.1 Europese wetgeving

Richtlijn (98/8/EG) van 16 februari 1998

Op 13 mei 1998 is binnen de Europese Unie richtlijn 98/8/EG, de Biocidenrichtlijn, in werking getreden. Deze richtlijn reguleert het op de markt brengen van biociden met het oog op gebruik in de lidstaten.

De Biocidenrichtlijn regelt drie zaken:

1. de toelating en registratie en het op de markt brengen daarvan met het oog op gebruik in de lidstaten van de EU;
2. de wederzijdse erkenning van een toelating en registratie binnen de gemeenschap;
3. de vaststelling van positieve lijsten van werkzame stoffen die in biociden mogen worden gebruikt, binnen de EU. Het betreft de volgende lijsten:
 - Bijlage I: werkzame stoffen met op EU-niveau overeengekomen eisen voor opneming in biociden;
 - Bijlage IA: werkzame stoffen met op EU-niveau overeengekomen eisen voor opneming in biociden met een gering risico;
 - Bijlage IB: basisstoffen met op EU-niveau overeengekomen eisen voor opneming in biociden.

De omzetting van deze Biocidenrichtlijn wordt op federaal niveau opgevolgd door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (zie ook 3.3.2.).

Richtlijn 76/769 inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten

Deze richtlijn werd in de loop der jaren verschillende keren aangepast, met het doel het gebruik van bepaalde stoffen en preparaten aan banden te leggen. Zo werden aanpassingen doorgevoerd voor het gebruik van creosootolie (richtlijn 2001/90 van 26 oktober 2001) en arseenhoudende beschermingsmiddelen (richtlijn 2003/2/EG van 6 januari 2003). Verdere uitleg aangaande deze beide richtlijnen vindt men in hoofdstuk 3 "Raakvlakken met ander beleid", waaronder productbeleid.

De Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu is voor België bevoegd voor het omzetten van de bepalingen van deze richtlijn in nationale wetgeving.

Richtlijn 94/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 1994 betreffende verpakking en verpakkingsafval

Deze richtlijn heeft tot doel de maatregelen van de lidstaten inzake het beheer van verpakkingen en verpakkingsafval te harmoniseren. Ook voorziet de richtlijn in maatregelen rond preventie, hergebruik, recyclage en energetische valorisatie van verpakkingsafval.

De richtlijn definieert als verpakking: alle producten, vervaardigd van materiaal van welke aard ook, die kunnen worden gebruikt voor het insluiten, beschermen, verladen, afleveren en aanbieden van goederen, van grondstoffen tot afgewerkte producten, over het gehele traject van producent tot gebruiker of consument. Ook wegwerpartikelen die voor dit doel worden gebruikt, worden als verpakkingsmateriaal beschouwd.

2.2.1.2 Federale wetgeving

Samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval van 30 mei 1996

De omzetting van de hierboven besproken richtlijn in België werd uitgevoerd door het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval dat op 30 mei 1996 werd gesloten tussen het Vlaamse, het Waalse en het Brusselse gewest en heeft kracht van wet in heel België. Het is van toepassing op alle verpakkingen die in België op de markt worden gebracht.

Het samenwerkingsakkoord werd op 5 maart 1997 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en is ook op die datum in werking getreden. Enkel op eenmalige verpakkingen rust de terugnameplicht.

De doelen van het samenwerkingsakkoord zijn:

- het voorkomen en het verminderen van de productie of schadelijkheid van bedrijfsmatig verpakkingsafval;
- ervoor zorgen dat het aandeel van herbruikbare verpakkingen niet vermindert en dat het totale gewicht van eenmalige verpakkingen wel vermindert.

Inzake houten verpakkingsafval zijn vooral de bepalingen rond verpakkingen van bedrijfsmatige oorsprong relevant. VAL-I-PAC is het erkende organisme voor het beheer van verpakkingsafval van bedrijfsmatige oorsprong. Febelhout maakt als stichtende federatie deel uit van VAL-I-PAC.

Volgens het samenwerkingsakkoord moeten de verpakkingsverantwoordelijken die minstens 10 ton verpakkingen per jaar op de markt brengen, preventieplannen indienen. In deze plannen moeten zij concrete maatregelen voorstellen om de hoeveelheid en de schadelijkheid van hun verpakkingen en verpakkingsafval te beperken.

De preventieplannen bevatten bijna allemaal bepalingen inzake houten verpakkingen. Het permanent secretariaat van de Interregionale Verpakkingscommissie evalueert de ingediende preventieplannen en heeft daarbij veel aandacht voor hergebruik van verpakkingen, waaronder ook het gebruik van retourpallets moet worden verstaan.

Milieutaksen

In juli 1993 zagen de milieutaksen het licht ingevolge de Bijzondere en de Gewone Wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur. Het zijn taksen gelijkgesteld met accijnzen geheven op een in het verbruik gebracht product, wegens de schade die het geacht wordt aan het milieu te berokkenen.

Zes verschillende categorieën van producten, elk met hun eigen regeling, zijn aan de milieutaks onderworpen: verpakkingen voor dranken, wegwerpartikelen, batterijen, verpakkingen die sommige nijverheidsproducten bevatten, bestrijdingsmiddelen en papier.

Sedert 1 juli 1996 zijn atrazine, diuron, isoproturon, pentachloorfenol en simazine als werkzame stof in bestrijdingsmiddelen onderworpen aan een milieutaks van 0,24790 EUR per gram.

Bij het in het verbruik brengen moeten de producten op een duidelijke wijze voorzien zijn van een onderscheiden teken dat erop wijst dat zij aan de milieuheffing onderworpen zijn. Het product moet tevens het registratienummer vermelden dat toegekend werd aan de belastingplichtige, evenals het bedrag van de milieutaks.

2.2.2 Recyclage

2.2.2.1 Europese wetgeving

Recyclage houtafval in spaanderplaten

De Vlaamse plaatsector richt zich op normen uit rapporten van het Europees Centrum voor Normalisatie EC 13387 "child use and care articles – general and common safety guidelines" en EN 71-3 (veiligheid van speelgoed). In deze rapporten worden normen voorgesteld voor bepaalde parameters, die moeten voorkomen dat kinderen door intensief contact met het speelgoed te hoge doses van de geïsoleerde stoffen kunnen opnemen. De onderstaande tabel geeft een overzicht van de normen van het rapport EN 71-3. Deze normen zijn gebaseerd op de beschikbaarheid van bepaalde stoffen in gegeven omstandigheden (kauwen op het speelgoed en migratie van schadelijke stoffen door het speelgoed naar de mond). Aanvullend werden nog normen uit het Duitse RAL-GZ 428 overgenomen voor PCP en benzo(a)pyreen. Deze normen gelden voor afgewerkt plaatmateriaal.

<i>Parameter</i>	<i>Norm (mg/kg droge stof)</i>
<i>Arseen</i>	25
<i>Lood</i>	90
<i>Cadmium</i>	75
<i>Chroom</i>	60
<i>Kwik</i>	25
<i>B(a)P</i>	0,5
<i>PCP</i>	5

Tabel 13: Overzicht normen EN 71-3

Er bestaat echter geen regeling met betrekking tot recyclage van houtafval in plaatmaterialen.

2.2.2.2 Vlaamse wetgeving

Noch in de milieuvergunning-, noch in de afvalstoffenwetgeving zijn bepalingen terug te vinden met betrekking tot het recycleren van houtafval. Enkel artikel 4.1.2.1. van Vlarem II stelt inzake verwerking van afvalstoffen een verwerkingshiërarchie op.

Wat de wetgeving betreft rond productbeleid verwijzen wij naar 3.3.2.

2.2.3 Verbranding

2.2.3.1 Europese wetgeving

1. Richtlijn betreffende afvalverbranding 2000/76/EG.

Deze richtlijn is van toepassing op de verbranding van houtafval dat ten gevolge van een behandeling met houtbeschermingsmiddelen of van het aanbrengen van een beschermingslaag, gehalogeneerde organische verbindingen dan wel zware metalen kan bevatten, met inbegrip van dergelijk houtafval afkomstig van constructie- en sloopafval.

2. Richtlijn grote stookinstallaties 2000/80/EG.

Deze richtlijn is van toepassing op de verbranding van niet-verontreinigd houtafval dat onder de definitie van biomassa valt, in installaties met een nominaal thermisch vermogen van meer dan 50 MW. Voor verbranding van niet-verontreinigd houtafval in installaties met een vermogen kleiner dan 50 MW is er geen Europese regelgeving. De bevoegde autoriteiten mogen dan ook een eigen wetgeving introduceren.

3. Grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen

De grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen wordt in de Europese Unie geregeld door de Verordening 259/93/EEG. Deze verordening maakt onderscheid tussen afvalstoffen bestemd voor verwijdering en afvalstoffen bestemd voor nuttige

toepassing. De afvalstoffen bestemd voor nuttige toepassing worden ingedeeld in een groene, oranje en rode lijst van afvalstoffen. Onbehandeld houtafval, zoals zaagresten van de primaire houtverwerking, is gerangschikt onder de groene lijst; behandeld houtafval, al dan niet verontreinigd, is gerangschikt onder de oranje lijst.

Groenelijstafvalstoffen hebben bij het overbrengen enkel een vrachtbrief nodig. Een voorafgaande toestemming van de autoriteiten is niet noodzakelijk. De autoriteiten kunnen deze afvalstromen niet sturen.

Voor de overbrenging van afvalstoffen bestemd voor verwijdering en afvalstoffen van de oranje en de rode lijst bestemd voor nuttige toepassing moet er steeds een kennisgeving aan de bevoegde autoriteiten gebeuren. De autoriteiten hebben dan de mogelijkheid om bezwaar te maken tegen de geplande overbrenging. De basis waarop deze bezwaren kunnen gebeuren, verschilt naargelang van de verwerkingswijze (verwijdering, nuttige toepassing).

Voor verwijdering kunnen de bevoegde autoriteiten zich beroepen op het beginsel van zelfverzorging en het beginsel van nabijheid en moet de overbrenging in overeenstemming zijn met de afvalbeheersplannen. Bij nuttige toepassing geldt het principe van nabijheid en zelfverzorging niet.

Omtrent de interpretatie van de begrippen "nuttige toepassing" en "verwijdering" kan men verwijzen naar twee recente arresten van het Europees Hof van Justitie (C-228/00,41 en C-228/00,46). Volgens deze arresten wordt het verbranden van afvalstoffen als nuttige toepassing aangemerkt als het voornamelijk tot doel heeft de afvalstoffen te gebruiken voor energieopwekking. De afvalstoffen vervullen dan namelijk een nuttige functie doordat zij in de plaats komen van een primaire energiebron die voor deze functie had moeten worden aangewend.

Dit veronderstelt dat bij de verbranding voldaan wordt aan drie criteria:

- dat er bij de verbranding meer energie wordt opgewekt of teruggewonnen dan er bij het verbrandingsproces wordt verbruikt;
- dat het deel van de energie die vrijkomt daadwerkelijk wordt gebruikt, hetzij onmiddellijk in de vorm van warmte, hetzij na omzetting in de vorm van elektriciteit;
- dat het merendeel van de afvalstoffen wordt verbrand en het merendeel van de vrijgekomen energie wordt teruggewonnen.

Volgens deze arresten is er sprake van verwijdering wanneer afvalstoffen worden verbrand in een installatie die ontworpen is hoofdzakelijk voor de mineralisatie van afvalstoffen, zelfs wanneer bij de verbranding de geproduceerde warmte geheel of gedeeltelijk wordt teruggewonnen. In dit geval is de terugwinning van energie slechts een neveneffect van een handeling die voornamelijk strekt tot verwijdering van de afvalstoffen.

Concreet kan men hieruit opmaken dat indien houtafval verbrand wordt in een steenkoolcentrale of in een cementoven ter vervanging van primaire brandstoffen, men kan spreken van nuttige toepassing. Indien houtafval verbrand wordt in een huisvuilverbrandingsinstallatie met productie van elektriciteit, is er sprake van een verwijderingshandeling.

4. Richtlijn betreffende de bevordering van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt.

In de EU worden momenteel maatregelen genomen om het aandeel van hernieuwbare energie op te voeren van ca. 5 % op dit moment naar 12 % in 2010 (of ca. 22,1 % van het totale elektriciteitsverbruik). De drijfveren hiervoor zijn:

- Reductie van CO₂-emissie (Kyoto);
- Verlaging van de afhankelijkheid van uitheemse brandstoffen;
- Uitstel van schaarste aan fossiele brandstoffen;
- Reductie milieuvuiling;
- Valorisatie landbouwoverschotten.

Voor de realisatie van de vermelde objectieven werd recent de richtlijn 2001/77/EG van 27 september 2001 "betreffende de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt" uitgevaardigd. Tevens worden voor de lidstaten hierin streefcijfers vastgelegd: voor België bedraagt dit 6 % aandeel van hernieuwbare energie in het bruto elektriciteitsverbruik in 2010. Een belangrijk aandeel in de vooropgestelde groei van hernieuwbare energie wordt verwacht van biomassa.

Belangrijke punten in de richtlijn 2001/77/EG zijn:

- de definitie van biomassa: "de biologisch afbreekbare fractie van producten, afvalstoffen en residuen van de landbouw (met inbegrip van plantaardige en dierlijke stoffen), de bosbouw en aanverwante bedrijfstakken, alsmede de biologisch afbreekbare fractie van industrieel en huishoudelijk afval";
- overweging (8): "Wanneer lidstaten afval als energiebron gebruiken, moeten zij de communautaire wetgeving inzake afvalbeheer in acht nemen. De toepassing van deze richtlijn laat de definitie van de bijlagen II A en II B van richtlijn 75/442/EEG van de Raad van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen onverlet. Steun voor hernieuwbare energiebronnen dient in overeenstemming te zijn met andere communautaire doelstellingen, in het bijzonder met de hiërarchie van de afvalbehandeling. Daarom mag verbranding van niet-gescheiden stedelijk afval in toekomstige steunregelingen voor hernieuwbare energiebronnen niet worden bevorderd indien de hiërarchie door die bevordering zou worden ontreedd."
- Overweging (9): "De in deze richtlijn gegeven definitie van biomassa doet geen afbreuk aan het gebruik van een andere definitie in nationale wetgeving voor andere doeleinden dan die van deze richtlijn."

Uit het bovenstaande blijkt dat biomassa in het kader van hernieuwbare energie (en dus groenestroomondersteuning) ruim geïnterpreteerd kan worden nl. praktisch alles wat niet-fossiel en niet-nucleair is.

In de richtlijn 96/92/EG van 19 december 1996 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit (liberalisering) wordt als overweging (28) gesteld dat "uit milieubeschermingsoverwegingen voorrang kan worden gegeven aan de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen".

Hoger vermelde EU-richtlijnen werden voor België resp. Vlaanderen omgezet in federale en Vlaamse wetgeving.

2.2.3.2 Vlaamse wetgeving

1. *Vlarem I en II*

Vlarem I en II bepalen welke houtverbrandingsinstallaties vergunningsplichtig zijn en aan welke exploitatievoorwaarden deze moeten voldoen. In het kader van de implementatie van de Europese richtlijn betreffende afvalverbranding en de richtlijn grote stookinstallaties, werd er een ontwerpvoorstel opgemaakt voor wijziging van Vlarem I en II. Dit voorstel werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 18.12.2002. De definitieve goedkeuring laat nog op zich wachten. Wijzigingen zijn derhalve nog mogelijk.

De belangrijkste wijziging die deze nieuwe wettekst met zich meebrengt is de nieuwe indeling van houtafval. Volgens de huidige definities van Vlarem II wordt houtafval opgesplitst in drie categorieën: onbehandeld houtafval en ermee gelijkgesteld, niet-gevaarlijk behandeld houtafval en gevaarlijk behandeld houtafval. Voor de verbranding van de twee laatst genoemde categorieën dient men conform de huidige Vlarem II te voldoen aan de voorwaarden voor afvalverbranding. Bij de verbranding van onbehandeld houtafval in installaties kleiner dan 1 ton/u gelden minder stringente voorwaarden.

De nieuwe richtlijn 2000/76/EG betreffende het verbranden van afvalstoffen introduceert een definitie voor biomassa: "producten die geheel of gedeeltelijk bestaan uit plantaardig landbouw- of bosbouw materiaal dat gebruikt kan worden als brandstof om de energetische inhoud ervan te benutten, alsmede volgende afvalstoffen:

- I. plantaardig afval van land- en bosbouw;
- II. plantaardig afval van de levensmiddelenindustrie, indien de opgewekte warmte wordt teruggewonnen;
- III. vezelachtig afval afkomstig van de productie van ruwe pulp en van de productie van papier uit pulp, als het op de plaats van productie wordt meeeverbrand en de opgewekte warmte wordt teruggewonnen;
- IV. houtafval, met uitzondering van houtmateriaal dat als gevolg van een behandeling met houtbeschermingsmiddelen of van het aanbrengen van een beschermingslaag gehalogeneerde organische verbindingen dan wel zware metalen kan bevatten, met inbegrip van met name dergelijk houtafval dat afkomstig is van constructie- en sloopafval;
- V. kurkafval."

Een verbrandingsinstallatie voor biomassa valt niet onder het toepassingsgebied van de richtlijn 2000/76/EG betreffende afvalverbranding en dient m.a.w. ook niet te voldoen aan de voorwaarden voor afvalverbranding.

2. *Afvalstoffendecreet en Vlarea*

De producent van bedrijfsafvalstoffen (bv. een containerbedrijf) dient overeenkomstig artikel 20 van het Afvalstoffendecreet zijn afvalstoffen af te voeren naar een daartoe vergunde inrichting, of af te geven aan een erkende ophaler. De afvoer van onbehandeld houtafval (bv. pallets) kan echter ook naar een niet-vergunningsplichtige inrichting (zie verder). Door onvoldoende sortering van dit

houtafval komen echter ook soorten houtafval bij de particulier terecht die niet verbrand mogen worden.

In afdeling 4 van het Vlarea wordt onbehandeld houtafval en daarmee vergelijkbaar houtafval aangeduid als secundaire grondstof (brandstof), mits het verbrand wordt in met hout of steenkool gestookte verbrandingsinrichtingen die voldoen aan de Vlarem-voorwaarden. Door het verkrijgen van dit statuut kan dit houtafval als brandstof worden aangewend, waardoor voor het verbranden ervan niet de rubriek voor verbranding van afvalstoffen van toepassing is, maar de rubriek 43 (stookinstallaties). Samen met deze bepalingen werden in Vlarem II aangepaste emissiegrenswaarden voor houtafval onder rubriek 43 aangebracht. De verbranding van houtafval onder rubriek 2 werd echter niet geschrapt, wat tot gevolg heeft dat er een onduidelijke situatie qua vergunningen ontstond.

In het ontwerpbesluit ter implementatie van de Europese richtlijn betreffende afvalverbranding (principeel goedgekeurd op 18.12.02) werd het gebruik van houtafval als secundaire grondstof als brandstof opnieuw afgeschaft om deze onduidelijkheid weg te werken.

3. Elektriciteitsdecreet

De basis van de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt in het Vlaamse gewest is het decreet van 17 juli 2000 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, afgekort het Elektriciteitsdecreet. Het Elektriciteitsdecreet is, voor wat de bevoegdheden van het Vlaamse gewest betreft, de uitvoering van de Europese richtlijn 96/92/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit.

Het Vlaamse gewest is bevoegd voor de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten met een spanning van minder of gelijk aan 70 kV, hernieuwbare energiebronnen en het rationeel energiegebruik. Ter uitvoering van het Elektriciteitsdecreet heeft de Vlaamse regering een aantal uitvoeringsbesluiten goedgekeurd.

4. Besluit van de Vlaamse regering van 28 september 2001 inzake de bevordering van de elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen

Door het Elektriciteitsdecreet van 17.07.2000 en het uitvoeringsbesluit van 28 september 2001, wordt een systeem van groenestroomcertificaten ingesteld en worden nadere regels vastgesteld voor het toekennen van de certificaten.

De praktische uitvoering van het systeem van de groenestroomcertificaten wordt geregeld in het Vlaamse besluit inzake de bevordering van de elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen van 28 september 2001. Dit systeem is van start gegaan op 1 januari 2002 en bestaat uit twee delen: enerzijds uit een certificatenverplichting en anderzijds uit de mogelijkheid tot het bekomen van groenestroomcertificaten. Iedere elektriciteitsleverancier is verplicht om, vanaf 1 januari 2002, een minimumaandeel van zijn verkoop aan eindafnemers te betrekken uit hernieuwbare energiebronnen. Dit minimumaandeel zal 2% bedragen in 2004 en 6% in 2010. Een leverancier kan aan deze verplichting voldoen door zelf groene stroom te produceren of door groenestroomcertificaten aan te kopen op de markt.

Belangrijk in hoger vermeld Vlaams besluit zijn de definities van hernieuwbare energiebronnen en van biomassa:

1° biomassa (cf. definitie in de verbrandingsrichtlijn 2000/76/EG): producten, bestaande uit plantaardige materialen of delen daarvan van landbouw of bosbouw, die kunnen worden gebruikt om de energie-inhoud terug te winnen, alsmede de volgende afvalstoffen:

- a) plantaardig afval van land- en bosbouw;
- b) plantaardig afval van de voedingsmiddelenindustrie;
- c) vezelachtig plantaardig afval afkomstig van het sorteren, ziften en wassen bij de rauwe pulp en de papierproductie;
- d) houtafval, met uitzondering van houtafval dat als gevolg van een behandeling met houtbeschermingsmiddelen of door het aanbrengen van een beschermingslaag gehalogeneerde organische verbindingen dan wel zware metalen kan bevatten en met inbegrip van dergelijk houtafval afkomstig van bouw- en sloopafval;
- e) kurkafval.

2° restafval: niet-selectief ingezameld afval

9° organisch-biologische stoffen: organische stoffen van biologische oorsprong, meer bepaald stoffen die via natuurlijke biologische processen in een korte tijdsspanne kunnen worden omgezet in elementaire chemische bouwstenen

Volgens art. 2§1, worden groenestroomcertificaten toegekend voor elektriciteit, opgewekt uit volgende hernieuwbare energiebronnen:

1° zonne-energie;

2° windenergie;

3° waterkracht < 10 MW;

4° getijdenenergie en golfslagenergie;

5° geothermie;

6° biogas dat voortkomt uit de vergisting van organisch-biologische stoffen hetzij in storten, hetzij in vergistingsinstallaties;

7° dierlijke mest, inclusief het daaruit opgewekte biogas;

8° biomassa, inclusief het daaruit opgewekte biogas, indien ze niet samen met restafval verwerkt wordt;

9° de energie opgewekt uit organisch-biologische stoffen afkomstig van de volgende afvalstromen die niet onder de definitie van biomassa vallen, inclusief het

daaruit opgewekte biogas en indien deze stoffen niet samen met restafval verwerkt worden:

- a) dierlijk afval;
- b) bermmaaisel;
- c) groente-, fruit- en tuinafval;
- d) groenafval;
- e) organisch-biologisch afval dat selectief ingezameld wordt of dat gesorteerd wordt uit restafval;
- f) zuiveringsslib;
- g) frituuroliën.

De OVAM bepaalt de hoeveelheid energie, opgewekt uit de organisch-biologische fractie van afvalstromen die in aanmerking komen voor groenestroomcertificaten volgens § 1 en al dan niet samen met andere energiebronnen worden verwerkt.”

Volgens art. 3 van het besluit zullen de groenestroomcertificaten enkel toegekend worden wanneer voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

Voor co-verbranding van dierlijk afval, dierlijke mest, zuiveringsslib en frituuroliën met fossiele brandstoffen worden slechts groenestroomcertificaten toegekend op voorwaarde dat die stoffen geen gevaarlijke afvalstoffen zijn en op voorwaarde dat de verbrandingsinstallatie in kwestie vóór 1 januari 2006 voldoet aan de sectorale emissievoorwaarden voor verbrandingsinrichtingen voor huishoudelijke afvalstoffen, vastgelegd in Vlarem II. De verbrandingsinstallatie in kwestie komt slechts in aanmerking voor het toekennen van groenestroomcertificaten op voorwaarde dat ze overeenkomstig artikel 45, § 1, 3° van Vlarem I de milieuvergunningsvoorwaarden laat wijzigen zodat in de vergunning bepaald wordt dat ze vóór 1 januari 2006 moet voldoen aan de sectorale emissievoorwaarden voor verbrandingsinrichtingen voor huishoudelijke afvalstoffen, vastgelegd in Vlarem II.

Voor de co-verbranding van biomassa met fossiele brandstoffen worden slechts groenestroomcertificaten toegekend op voorwaarde dat die biomassa geen gevaarlijke afvalstof is en op voorwaarde dat de verbrandingsinstallatie in kwestie vóór 1 januari 2006 voldoet aan de sectorale emissievoorwaarden voor nieuwe grote stookinstallaties, vastgelegd in Vlarem II. De verbrandingsinstallatie in kwestie komt slechts in aanmerking voor het toekennen van groenestroomcertificaten op voorwaarde dat ze overeenkomstig artikel 45, § 1, 3° van Vlarem I de milieuvergunningsvoorwaarden laat wijzigen zodat in de vergunning bepaald wordt dat ze vóór 1 januari 2006 moet voldoen aan de sectorale emissievoorwaarden voor nieuwe grote stookinstallaties, vastgelegd in Vlarem II.

Deze voorwaarden zijn m.a.w. veel strenger dan de Europese richtlijn betreffende afvalverbranding 2000/76/EG.

Dit uitvoeringsbesluit zal op korte termijn worden opgeheven door een nieuw besluit, dat de volgende belangrijke wijzigingen zal aanbrengen:

- De toekenning van groenestroomcertificaten voor de coverbranding van dierlijk afval, dierlijke mest, zuiverings-slib en frituurolïen met fossiele brandstoffen en de coverbranding van biomassa-afval met fossiele brandstoffen zal niet worden gekoppeld aan de verstrenging van de emissiegrenswaarden van de stookinstallatie.

- Een verduidelijking voor de hernieuwbare energiebronnen waarvoor groenestroomcertificaten worden toegekend:

1° zonne-energie;

2° windenergie;

3° waterkracht;

4° getijdenenergie en golfslagenergie;

5° aardwarmte;

6° biogas, stortgas en rioolwaterzuiveringsgas;

7° biomassa,

alsmede elektriciteit die is opgewekt met deze hernieuwbare energiebronnen in hybride installaties die ook met conventionele energiebronnen werken (bv. steenkoolcentrales), met inbegrip van hernieuwbare elektriciteit voor accumulatiesystemen en met uitzondering van elektriciteit die afkomstig is van dergelijke systemen.

- Indien elektriciteit wordt opgewekt uit biomassa-afval, dat wordt ingevoerd in België, kent de VREG groenestroomcertificaten toe voor de opgewekte hoeveelheid elektriciteit, verminderd met het energieverbruik van het transport van de ingevoerde biomassa tot aan de grens van het Vlaamse gewest

2.2.4 Storten

Afvalstoffendecreet en Vlarea

Het Vlarea stelt vanaf 01.07.2000 een stortverbod in voor gesorteerde brandbare bedrijfsafvalstoffen. Hieronder hoort ook selectief ingezameld houtafval.

Verbrandingsresiduen van houtafval kunnen krachtens bijlage 4.1. van het Vlarea worden aangewend als secundaire grondstof in of als bouwstof, mits een gebruikscertificaat wordt verkregen. Momenteel beschikt één onderneming over een gebruikscertificaat om haar assen aan te wenden als secundaire grondstof in of als bouwstof. Het grootste deel van de assen wordt echter gestort op categorie-2-stortplaatsen, aangezien de houtverbranding vooral door kleinere bedrijven wordt uitgevoerd en de hoeveelheid assen erg beperkt is, zodat een aparte inzameling niet interessant is.

Vlarem I en II

Verbrandingsresiduen van houtafval bestaan hoofdzakelijk uit anorganische bestanddelen en dienen dan ook op een categorie-1-stortplaats te worden verwijderd, op voorwaarde dat de assen voldoen aan de acceptatiecriteria die

gelden voor deze stortplaatsen. Cruciale criteria voor assen van houtverbranding zijn onder meer de volgende (artikel 5.2.4.1.3. §3 Vlarem II):

- Gloeiverlies: bij onvolledige uitbrand van het houtafval is het mogelijk dat de assen hieraan niet voldoen.
- Uitlooggedrag: vooral bij (niet) verontreinigd houtafval kunnen problemen voorkomen.
- Wateroplosbaar gedeelte: assen van houtverbranding bevatten 10 à 30 % wateroplosbare stoffen, waar de norm voor categorie-1-stortplaatsen < 10 gewichtsprocent aangeeft.

2.3 Raakvlakken met andere beleidsdomeinen

In een duurzaam milieubeleid worden de verschillende beleidsdomeinen niet los van elkaar gezien. Maatregelen in één domein kunnen gevolgen hebben voor een ander domein. Daarnaast kan het beleid van de naburige regio's een belangrijke impact hebben op het beheer van het Vlaamse afval.

2.3.1 Energiebeleid

Voor de wetgeving omtrent het energiebeleid verwijzen wij ook naar het juridische luik van dit plan.

2.3.1.1 Vlaanderen

Groenestroomcertificaten

Het decreet houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt voert voor elektriciteitsleveranciers de verplichting in tot het leveren van een minimum percentage aan elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen (groene stroom). Om deze verplichting na te leven dienen de elektriciteitsleveranciers jaarlijks een aantal groenestroomcertificaten voor te leggen. Leveranciers kunnen groenestroomcertificaten bekomen door zelf groene stroom te produceren of door groenestroomcertificaten aan te kopen op de markt.

JAAR	ELEKTRICITEITS- LEVERING (GWh)	TE LEVEREN GROENE STROOM	ELEKTRICITEIT UIT GROENE STROOM (GWh)
2002	38.795	0,8 %	310
2003	49.752 – 50.940	1,2 %	597 -611
2004	50.399 – 52.010	2 %	1.008 – 1.040
2010	54.460 – 58.917	6 %	3.268 – 3.535

Tabel 14: Overzicht prognoses aandeel te leveren groene stroom

Tabel 14 geeft een overzicht van de prognoses van de te leveren groene stroom. De prognoses zijn afhankelijk van de verwachte elektriciteitsvraag. Als basis nemen we het finaal elektriciteitsverbruik van 2000 uit de energiebalans van VITO. Er worden twee scenario's gevolgd. In het eerste scenario wordt uitgegaan van een beheersing van de elektriciteitsvraag, waarbij er inspanningen geleverd

worden om energie zo rationeel mogelijk te gebruiken. In dit scenario hebben we een jaarlijkse groeivoet van 1,3 %. Het tweede scenario is BAU met een jaarlijkse groeivoet van 2,1 %. Dit is de vertaling naar Vlaanderen van de sectorale groeivoeten in het "Voorstel van indicatief programma van de productiemiddelen van elektriciteit 2002-2011" van de Creg (Vlaams Klimaatbeleidsplan). We merken op dat vanaf 2003 ook voor de transmissieleveringen groenestroomcertificaten moeten worden voorgelegd. In 2002 is dit enkel voor de distributieleveringen (elektriciteitsnet met een nominale spanning tot 70 kV). De gegevens voor 2002 werden afgeleid uit de jaarverslagen van BFE.

Tegen 2004 voorziet men een productie van circa 1000 GWh groene stroom, waar er in 2001 slechts 79 GWh werd geproduceerd. Voor biomassa wordt een stijging van 40,8 GWh in 2001 naar 360 GWh in 2004 voorzien, zonder hierbij de energieteelten in rekening te brengen.

Welke wijzen van stroomopwekking in aanmerking komen voor een groenestroomcertificaat, werd vastgelegd in het besluit van de Vlaamse regering dd. 28.09.2001 inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen. Dit besluit wordt weldra opgeheven en vervangen door een nieuw besluit, waarin de definitie van biomassa wordt overgenomen van de richtlijn 2001/77 van 27.09.2001 betreffende de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen op de interne elektriciteitsmarkt.

Tevens kan houtafval dat niet als biomassa wordt aangeduid, als organisch-biologische afvalstof in aanmerking komen voor het verkrijgen van groenestroomcertificaten. Op deze wijze kan het gebruik van vervuild houtafval als energiebron worden gestimuleerd.

Het elektriciteitsdecreet voert ook een boete in voor de leveranciers van elektriciteit die de vooropgestelde quota groene stroom niet leveren. Deze boete loopt op tot 0,124 EUR per kWh in 2004. Door de liberalisering van de elektriciteitsmarkt zal in de toekomst een handel in groene stroom tussen de lidstaten mogelijk zijn.

Het Vlaamse systeem werkt meer marktconform dan de systemen die in Duitsland, Denemarken en Spanje werden georganiseerd. De elektriciteitsproducenten en – leveranciers zullen dan ook de overgang naar een geliberaliseerde elektriciteitsmarkt makkelijker kunnen verteren.

Vlaanderen geeft ook investeringssteun voor hernieuwbare energieprojecten, door het uitwerken van het REG-decreet dat een wettelijke basis moet zijn voor financiële ondersteuningsmaatregelen voor REG-investeringen.

Minimumprijzen voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen

Om een verzekerde afzet op de markt van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen te garanderen, is volgens het KB van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen, de netbeheerder verplicht om groenestroomcertificaten van de producenten tegen een minimumprijs aan te kopen. Deze aankoopverplichting begint bij de inwerkingstelling van de productie-installatie voor een periode van 10 jaar.

De minimale prijs is afhankelijk van de gebruikte technologie en is als volgt bepaald:

- off-shore windenergie: 90 €/ MWh
- on-shore windenergie: 50 €/ MWh
- waterkracht: 50 €/ MWh
- zonne-energie: 50 €/ MWh
- andere hernieuwbare energiebronnen
waaronder biomassa) 20 €/ MWh

Conclusies

De elektriciteitssector vindt dat de verplichtingen tot het halen van een minimum percentage aan groene energie tot onzekerheid leiden, aangezien dit percentage kan worden aangepast in functie van bepaalde beleidskeuzes.

De systemen voor vaste compensatievergoeding stimuleren meer de investeringen in installaties voor opwekking van hernieuwbare energie, maar veroorzaken een vertekend beeld wat de productiekost van hernieuwbare energie betreft. Wanneer dit systeem wordt geconfronteerd met een vrije markt voor elektriciteit, zullen deze producenten moeten concurreren met andere producenten die zich reeds verregaand hebben aangepast aan het vrijemarktmechanisme.

De Vlaamse energieproducenten geven de voorkeur aan een subsidiesysteem in plaats van een boetesysteem ondanks voorgaande vaststelling.

De Europese richtlijn inzake bevordering van hernieuwbare energie voorziet vijf jaar na haar inwerkingtreding een evaluatie van de maatregelen voor steunverlening die de lidstaten hebben uitgevaardigd ter bevordering van elektriciteit uit hernieuwbare energie, om dan over te gaan tot het uitvaardigen van een communautaire kaderregeling voor deze steunverlening.

Het energiebeleid voor Vlaanderen bevat verschillende nuttige instrumenten die kunnen worden ingezet bij het streven naar een zo hoogwaardig mogelijke verwerking voor houtafval. De bevoegde overheidsdienst ANRE en de Vlaamse Reguleringsinstantie voor Elektriciteit en Gas (VREG) dienen dan ook betrokken te worden bij de uitvoering van het Uitvoeringsplan Houtafval.

2.3.1.2 Andere landen

Nederland

Het energiebeleid van Nederland is één van de meest ontwikkelde in Europa. Het beleid is gebaseerd op het verhogen van de vraag naar hernieuwbare energie en vrijwillige initiatieven. Voor de uitvoering van het beleid werden verschillende beleidsinstrumenten in het leven geroepen:

Investeringssteun:

- Goedkope leningen voor investeringen in 'groene projecten', afkomstig uit Groene Fondsen die samengesteld zijn uit privé-kapitaal.
- Vamil: versnelde afschrijving van milieu-investeringen
- Energie-investeringsaftrek: investeringen in 'groene energieprojecten' mogen afgetrokken worden van de fiscale winst, wat een belastingvoordeel oplevert.

Het toepassen van deze maatregelen op een project komt overeen met een subsidie van 25 à 35 % van de projectkost, afhankelijk van de fiscale situatie en winstpositie van een bedrijf.

Hogere prijs voor stroom uit hernieuwbare energiebronnen

Verbruikers van energie moeten een regulerende energiebelasting (REB) betalen. Verbruikers van hernieuwbare energie zijn vrijgesteld van deze belasting die 0,06 EUR/kWh bedraagt (bron: duurzame-energie.nl). Door het stelselmatig verhogen van de REB voor kleinverbruikers (0 – 10.000 kWh/jaar) werd door de verleende vrijstelling een sterk verhoogde vraag naar hernieuwbare energie gecreëerd bij kleinverbruikers. De inkomsten van de REB worden doorgegeven aan producenten van hernieuwbare energie.

Systeem van verhandelbare groenestroomcertificaten.

Per 1.000 kWh geproduceerde 'groene stroom' wordt een certificaat afgeleverd aan de producent. Deze kan het certificaat aan de verbruikers (i.c. elektriciteitsdistributeurs) verkopen. In 2001 bedroeg de prijs voor 1.000 kWh groene stroom ca. 30 EUR.

Vrijheid van keuze voor levering van energie

Energieverbruikers kunnen bij hun energieleverancier kiezen voor groene stroom, en betalen hiervoor gemiddeld 0,07 EUR extra.

Al deze maatregelen moeten leiden tot het verlagen van de kostprijs voor de productie van groene stroom en het verhogen van het vermogen om te betalen voor hernieuwbare energiebronnen. Men schat dat 75 % van de totale waarde van de Nederlandse markt voor hernieuwbare energie afkomstig is van bovenvermelde steunmaatregelen.

Door het achterblijven van projecten inzake windenergie hebben Nederlandse bedrijven hun aandacht gericht op bio-energie, waardoor het aandeel van energie uit biomassa aan belang wint.

Duitsland

In Duitsland zijn het 'Erneuerbare Energiegesetz' en de 'Biomasseverordnung' belangrijk wat betreft het stimuleren van groene stroomproductie. Het 'Erneuerbare Energiegesetz' voorziet in compenserende betalingen voor de levering van hernieuwbare energie aan het distributienet. De hoogte van deze compensaties hangt af van de soort hernieuwbare energie en de grootte van de installatie. Tevens werden deze compensaties degressief gemaakt en beperkt in de tijd, met het oog op de komende liberalisering van de elektriciteitsmarkt.

Een belangrijk standpunt van de Duitse overheid in dit kader is het gelijkschakelen van materiaalrecyclage en energetische valorisatie voor houtafval.

Voor productie van hernieuwbare energie uit biomassa wordt voorzien in de volgende steun:

Elektr. vermogen installatie	Vergoeding (EUR/kWh)
<i>Tot 500 kW</i>	<i>0,1</i>
<i>Tot 5 MW</i>	<i>0,09</i>
<i>Meer dan 5 MW</i>	<i>0,086</i>

Tabel 15 Vergoeding voor de productie van hernieuwbare energie in Duitsland

Vanaf 01.01.2002 worden de compensatiebedragen jaarlijks verminderd met 1% voor nieuwe installaties die vanaf deze datum worden vergund.

De BiomasseVerordnung bepaalt welke (afval)stoffen onder het begrip biomassa vallen. Houtafval wordt hierbij omschreven als 'gebruikt hout (gebruikte houten voorwerpen, houten materialen en materialen met een verhoudingsgewijs hoog gehalte aan hout) of industrieel houtafval (hout van houtverwerking en – bewerkingsindustrie). Hieronder wordt ook verduurzaamd houtafval begrepen.

Houtafval dat niet onder de definitie van biomassa valt is:

- houtafval dat meer dan 50 ppm PCB/PCT bevat;
- houtafval dat meer dan 1 ppm kwik bevat;
- ander houtafval waarvan de thermische valorisatie of recyclage verboden is krachtens het 'Kreislaufwirtschaftsgesetz' of de wet op afvalbeheer.

Door deze wetgeving werden recent ettelijke initiatieven voor de bouw van verbrandingsinstallaties opgestart, waardoor op korte termijn naar schatting een jaarlijkse verwerkingscapaciteit van 800.000 ton houtafval zal worden gerealiseerd. De reden hiervoor is de zekerheid rond het verkrijgen van een vastgelegde prijs voor de productie van de groene stroom, die onafhankelijk is van de evolutie van de markt voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen.

Frankrijk

Frankrijk beschikt over een vast compensatietarief voor elektriciteit geproduceerd uit bepaalde hernieuwbare energiebronnen. Daarnaast wordt de productie van groene stroom vooral vanuit vrijwillige initiatieven verwacht en vanuit de marktmechanismen.

Verenigd Koninkrijk

Momenteel wordt gewerkt aan een wet waarbij een verplichting (Renewable Obligation) wordt opgelegd aan alle elektriciteitsleveranciers om een bepaald en stijgend percentage hernieuwbare elektriciteit te verdelen. Als mechanisme om aan de verplichting te voldoen zou een systeem van groenestroomcertificaten (Renewable Obligation Certificates) worden geïntroduceerd.

Daarnaast zou een systeem worden ingevoerd waarbij het voorleggen van andere certificaten (Levy Exempt Certificates) de vrijstelling van de milieutaks (Climate Change Levy) tot gevolg heeft. Beide systemen moeten nog in detail op elkaar afgestemd worden.

In het kader van de Renewable Obligation zal een vergoeding van 0,05 EUR/kWh voor de elektriciteitsproductie uit hernieuwbare energiebronnen worden toegekend.

De Climate Change Levy bedraagt 0,05 EUR/kWh voor alle niet-huishoudelijke verbruikers en 0,001 EUR/ kWh voor grootverbruikers.

Er is voorgesteld om energieopwekking uit huishoudelijke en gemengde afvalstromen uit te sluiten voor de Renewable Obligation, maar niet voor de vrijstelling van de Climate Change Levy.

2.3.2 Productbeleid

Homologatie- en erkenningsprocedure voor houtverduurzamingsmiddelen

a) Verkoopstoelating voor het houtbeschermingsproduct

Voor elk houtverduurzamingsproduct dient de producent een verkoopstoelating aan te vragen bij de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu vooraleer het product op de markt kan worden gebracht. Hiervoor moet een volledig toxicologisch en ecotoxicologisch dossier worden voorgelegd. De Hoge Gezondheidsraad beraadt zich over het dossier en adviseert het ministerie inzake het al of niet verlenen van de toelating.

De Europese Biocidenrichtlijn (richtlijn 98/8/EG van 16 februari 1998) voorziet deze screening van actieve stoffen en formuleringen en werd reeds vóór haar inwerkingtreding gebruikt door de Hoge Gezondheidsraad als referentie voor het al dan niet verlenen van de verkoopstoelating. Alle tot nu toe toegelaten stoffen dienen opnieuw te worden geëvalueerd aan de hand van de criteria van de richtlijn. Momenteel worden de verkoopstoelatingen voor CCA-zouten herbekeken.

b) Homologatie van het houtbeschermingsproduct

Naast de verplichte verkoopstoelating bestaat er een niet verplichte homologatieprocedure voor houtbeschermingsproducten die bestemd zijn voor industrieel/professioneel gebruik.

De producent dient een dossier in bij de Belgische Vereniging voor Houtbescherming (BVHB). Aan de hand van bijgevoegde biologische efficiëntierapporten wordt via genormeerde testen de werkzaamheid van het betreffende product gestaafd binnen de specifieke toepassingscategorieën. Aan de houtverduurzamingsproducten worden dan op voorstel van een expertencollege verschillende types homologaties toegekend. Deze verschillende types worden toegekend op basis van het vereiste beschermingsniveau in de verschillende risicoklassen.

Een homologatiecertificaat van een product specificereert de minimale hoeveelheid die nodig is opdat het product doeltreffend zou zijn, afgeleid van resultaten van uitgevoerde biologische proeven en dit voor elk van de risicoklassen waarbinnen het product mag gebruikt worden.

c) Technische goedkeuring (ATG)

De technische keuring zorgt voor de waarborg dat een gehomologeerd verduurzamingsproduct ook nog op de juiste wijze in de praktijk wordt aangewend. Deze is vervat in de technische goedkeuring (ATG) die door een verduurzamingsstation op een niet-verplichte basis kan aangevraagd worden bij de dienst Kwaliteit – Directie Goedkeuringen en Voorschriften van het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur. Wanneer het verduurzamingsstation een technische

goedkeuring met doorlopende controle aanvraagt, dan kan de Belgische Unie voor de technische goedkeuring in de bouw daar regelmatig inspecties uitvoeren.

Aangezien de ATG vrijwillig is nemen niet alle bedrijven deel aan dit systeem. Een goede behandeling is echter van belang voor de levensduur van het product en de verspreiding van actieve stoffen in de omgeving. Deze maatregel is dus van belang voor de voorkoming van afval en verontreiniging. Enkel in de bouwsector wordt geëist dat het gebruikte hout een ATG-certificaat heeft. Tuinhout en analoge producten zullen meestal geen ATG-certificaat bezitten. In deze optiek is het ook belangrijk om op te merken dat de klanten (bv. doe-het-zelfketens) van de impregneerbedrijven bepalen welk soort verduurzamingsmiddel wordt gebruikt voor de behandeling van een partij hout.

Nieuwe verduurzamingsmethoden (fysische behandeling, acetylering) vinden momenteel nog geen afzet op de markt, vooral omwille van hun hoge kostprijs (5- tot 6-voudige van de kostprijs voor CCA-behandeld hout).

Volgens de recente richtlijn 2003/2/EG van 6 januari 2003 inzake de beperking van het op de markt brengen en het gebruiken van arseen, dienen de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking te doen treden om uiterlijk op 30 juni 2003 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis. Zij passen deze bepalingen uiterlijk vanaf 30 juni 2004 toe. Volgens deze richtlijn mogen arseenverbindingen niet meer worden gebruikt voor de verduurzaming van hout. Evenmin mag aldus behandeld hout in de handel worden gebracht. Enkele uitzonderingen zijn evenwel nog toegelaten bv. wanneer de structurele integriteit van het hout vereist is voor de veiligheid van mensen en van vee, en wanneer het niet waarschijnlijk is dat mensen er gedurende de levensduur van dit hout mee in aanraking komen.

De richtlijn 2001/90 van 26 oktober 2001 die net zoals richtlijn 2003/2 een aanpassing doorvoert van richtlijn 76/769, legt beperkingen op inzake (her)gebruik van hout behandeld met bepaalde creosootoliën, zoals spoorwegdwarsliggers. De richtlijn verbiedt het gebruik van bepaalde creosootoliën, maar laat wel toe dat aldus behandeld hout hergebruikt wordt, zelfs indien het behandeld werd met teeroliederivaten waarvan deze richtlijn het gebruik verbiedt.

Het gebruikte hout mag echter niet gebruikt worden in volgende toepassingen:

- in gebouwen;
- op speelplaatsen;
- in parken, tuinen en andere voorzieningen voor recreatie en vrijetijdsbesteding buitenshuis, indien het gevaar bestaat dat de dwarsliggers regelmatig met de huid in aanraking komen;
- voor de vervaardiging van tuinmeubilair;
- voor vervaardiging, gebruik en hernieuwde behandeling van kweekbakken, verpakkingen die in aanraking kunnen komen met voedsel voor mens of dier, of ander materiaal dat deze stoffen kan verontreinigen.

Tegen 30 juni 2003 dienen de lidstaten deze bepalingen te hebben toegepast.

3 Deel 3 Doelstellingen, programmering en prognoses

Inleiding

De doelstellingen van het Uitvoeringsplan Houtafval kaderen in het duurzaamheidsbeleid van de Vlaamse regering, evenals in het beleid tot bevordering van de hernieuwbare energie.

Vertaald naar afvalstoffenbeleid houdt dit het volgende in:

1. sluiten van stofkringlopen;
2. steeds beter besparen van grondstoffen en energie door afvalstoffen waar mogelijk in te zetten;
3. de bevolking bewust maken van de afvalstoffenproblematiek;
4. de kwaliteit van producten en productieprocessen bevorderen met aandacht voor kwalitatieve en kwantitatieve afvalpreventie.

Dit impliceert onder andere het laten verwerken van het afval zo hoog mogelijk in de verwerkingshiërarchie, ook "ladder van Lansink" genoemd. De hiërarchie bestaat uit de volgende stappen:

1. preventie
2. (product)hergebruik
3. recyclage van materialen
4. verbranden met een hoog energierendement
5. verbranden
6. storten

Het houtafvalbeleid in dit Uitvoeringsplan is aanvullend bij het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen. De doelstellingen en acties i.v.m. preventie, recyclage en kleinschalige verbranding van houtafval worden besproken in dit Uitvoeringsplan Houtafval. Het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen handelt specifiek over de maximale energetische valorisatie van het houtafval in grote installaties (>15 MW).

Het Uitvoeringsplan Houtafval sluit tevens aan bij andere beleidsplannen, zoals het Uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval, het Uitvoeringsplan Gescheiden inzameling van Bedrijfsafvalstoffen van Kleine Ondernemingen, het Uitvoeringsplan Bouw- en Sloopafval en het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 - 2007.

Plandoelstellingen en uitgangspunten

Het slagen van de uitvoering van het houtafvalbeleid dat wordt verwoord in dit Uitvoeringsplan wordt getoetst aan drie plandoelstellingen. Die zijn gerangschikt volgens de afvalbehandelingshiërarchie, met een absolute prioriteit voor het voorkomen van afvalstoffen. De doelstellingen worden omgezet in acties, die tijdens de planperiode dienen te worden uitgevoerd of opgestart.

Plandoelstellingen

- I. Het afvalaanbod en de hiermee verbonden milieudruk mogen niet verder stijgen. Hierbij wordt rekening gehouden met het duurzame en hernieuwbare karakter van hout.
- II. Grondstoffen moeten op milieuverantwoorde wijze worden vervangen door afvalstoffen daar waar mogelijk en wenselijk.

Deze doelstelling is tweeledig:

- het wettig gebruiken van houtafval in spaanderplaten ter vervanging van rondhout. Hierbij wordt er grote nadruk gelegd op het behoud van de kwaliteit van de spaanderplaten.

- het vervangen van fossiele brandstoffen door houtafval, met minimale emissies.

- III. De totale hoeveelheid te verwijderen (bv. storten of verbranden zonder energierecuperatie) houtafval moet beperkt worden

De totale hoeveelheid aangeboden houtafval voor verwijdering moet zoveel mogelijk beperkt worden. Hiertoe dient de selectieve inzameling van houtafval gemaximaliseerd te worden.

De tabel hieronder geeft een overzicht van de opbouw van het deel Programmering:

<i>Overleg met betrokkenen</i>	<i>Actie 1</i>
<i>Monitoring</i>	<i>Actie 2-3</i>
<i>Overige algemene acties</i>	<i>Actie 4-8</i>
Plandoelstelling	
<i>Het afvalaanbod en de hiermee verbonden milieudruk mogen niet verder stijgen.</i>	<i>Actie 9-16</i>
<i>Grondstoffen moeten op milieuverantwoorde wijze worden vervangen door afvalstoffen daar waar mogelijk en wenselijk</i>	<i>Actie 17-28</i>
<i>De totale hoeveelheid te verwijderen (bv. storten of verbranden zonder energierecuperatie) houtafval moet beperkt worden</i>	<i>Actie 29-31</i>

Uitgangspunten

Bij het realiseren van deze plandoelstellingen wordt steeds rekening gehouden met twee belangrijke uitgangspunten:

1. De effectiviteit van het gevoerde afvalstoffenbeleid moet omhoog.
2. Het afvalbeleid moet worden afgestemd op het federale niveau, de gewesten, de buurlanden en Europa.

Overleg met de betrokkenen

Actie 1 Oprichten van een Overlegplatform Houtafval

Er zal een Overlegplatform Houtafval worden opgericht dat de uitvoering van de acties van dit Uitvoeringsplan opvolgt.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: houtsector, producenten houtafval, ophalers en verwerkers houtafval, VVSG, ANRE
- Timing: drie maanden na goedkeuring van dit plan

Monitoring

Actie 2 In kaart brengen van hoeveelheden en kwaliteit van houtafval

De overheid dient het spanningsveld tussen materiaalrecyclage en energetische toepassingen op te volgen, waarbij zij de drijvende krachten achter de afvalstoffenstromen dient bloot te leggen.

Jaarlijks zal de overheid in samenwerking met de houtverwerkende en de afvalverwerkende sector een overzicht opstellen van het aanbod van verschillende houtafvalstromen, hun bestemmingen en de kwaliteit van de stromen. Het houtafval van de primaire verwerking wordt eveneens opgenomen in de monitoring om de invloed van het beleid rond het bevorderen van hernieuwbare energie op deze afvalstroom in kaart te brengen. Houtafval van de primaire verwerking van hout valt niet onder het toepassingsgebied van het plan, maar wanneer blijkt dat ook de recyclage van deze afvalstroom in het gedrang komt, dan dienen ook voor deze afvalstromen maatregelen getroffen te worden.

De OVAM kan de door haar ingezamelde gegevens (houtafval van huishoudens, melding, in- en uitvoer) aanvullen met gegevens die de verschillende sectoren aanleveren in het kader van hun verplichting krachtens artikel 5.1.6.3. van het Vlarea.

Deze gegevens worden ook omgezet in data die bruikbaar zijn in het kader van het project 'Prioritaire Afvalstoffen' van de OVAM.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: houtsector, afvalverwerkende sector, ANRE
- Timing: 2004 - 2008

Actie 3 Opstellen van een Voortgangsrapportage Houtafval

Tweejaarlijks zal de OVAM een Voortgangsrapportage opstellen, waarin zij een overzicht geeft van de stand van zaken van de acties voorzien in dit Uitvoeringsplan en deze indien nodig bijstuurt. Indien vereist kan zij bijkomende acties voorstellen. Ook dient ze een overzicht te geven van de cijfers inzake ophaling en verwerking van houtafval.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: houtsector, producenten houtafval, verwerkers houtafval

- Timing: eerste rapportage 2 jaar na goedkeuring van dit Uitvoeringsplan, daarna om de 2 jaar

Overige algemene acties

Actie 4 Beoordelen van de sociaal-economische impact van de uitvoering van de acties van het Uitvoeringsplan Houtafval

Actie 4 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 bepaalt dat de SERV een onderzoek zal voeren inzake de sociaal-economische impact van een duurzaam afvalbeleid. Dit onderzoek kan eveneens de gevolgen van de uitvoering van het Uitvoeringsplan Houtafval bepalen, aangezien dit plan gebaseerd is op een duurzaam afvalbeleid.

De resultaten zullen worden opgenomen in de eerstvolgende evaluatierapportage van het Uitvoeringsplan Houtafval.

Actie 5 Invoeren van een aanvaardingsplicht houtafval

Door de goedkeuring op 05.12.2003 door de Vlaamse regering van de VLAREA-wijzigingen krijgt de OVAM de opdracht een aanvaardingsplicht in te voeren voor houtafval. Ter voorbereiding van deze aanvaardingsplicht werd houtafval als één van de afvalstromen opgenomen in een studie die de opportuniteiten en randvoorwaarden voor het invoeren van een aanvaardingsplicht voor de geselecteerde afvalstromen moet onderzoeken. Deze studie werd in 2002 afgerond en hieruit blijkt dat het niet aangewezen is om een aanvaardingsplicht in te voeren voor:

- productieafval van de houtverwerkende industrie;
- verpakkingshout;
- hout in bouw- en sloopafval;
- hout in meubilair.

Er wordt samenvattend gesteld dat de overheid niet mag kiezen voor de invoering van een 'aanvaardingsplicht' "hout", wat een materiaalbenadering is. De studie stelt dat, indien wordt beslist tot de invoering van een aanvaardingsplicht, er moet worden gekozen voor een productbenadering, waarbij bijvoorbeeld een aanvaardingsplicht zou kunnen worden ingevoerd voor alle meubilair, uit welk materiaal dan ook vervaardigd.

Ook het SERV en MiNA-advies hebben ernstige vragen bij de invoering van een aanvaardingsplicht voor houtafval.

Het Vlarea vermeldt het invoeren van een aanvaardingsplicht voor houtafval vanaf 01.01.2005. De concrete invulling van de "aanvaardingsplicht" zal gebeuren tijdens de onderhandelingen met de betrokken actoren rond de milieubeleidsvereenkomst betreffende de aanvaardingsplicht op houtafval, waarbij de invulling dient te gebeuren in het kader van een houtplan. Er zal hierbij rekening worden gehouden met de conclusies van de studie en het advies van de SERV en de MiNA-raad.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: Invoerders en producenten van houten producten

- Timing: 2005

Actie 6 Afsluiten van een milieubeleidsovereenkomst houtafval

Er dienen onderhandelingen met de houtsector te worden gevoerd met de bedoeling een milieubeleidsovereenkomst met de sector af te sluiten, waarbij informatie die de OVAM heeft verzameld in het kader van de studie 'aanvaardingsplichten' wordt gehanteerd bij het overleg.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: producenten, invoerders en verwerkers van houten producten en houtafval, VVSG/Interafval.

- Timing: planperiode

Actie 7 Onderzoeken van de gevareneigenschappen van verontreinigd behandeld houtafval.

Tot op heden werd niet onderzocht of afval van hout behandeld met verduurzamingsmiddelen moet worden beschouwd als gevaarlijk afval. De gehalten aan schadelijke stoffen in dergelijk houtafval moeten worden getoetst aan de concentratiegrenzen voor gevaarlijke stoffen die worden vermeld in de afvalstoffenwetgeving.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: onderzoeksinstituten

- Timing: 2004

Actie 8 Onderzoek naar en controle van het in de handel brengen van gebruikte houten dwarsliggers

Het is tot op heden onduidelijk hoe de groothandel in oude houten dwarsliggers is georganiseerd. Onderzoek moet een duidelijk licht werpen op de sector en daarbij aantonen welke stromen er via deze handel worden verwerkt of verwijderd. Indien nodig dienen maatregelen te worden opgelegd die de vastgestelde problemen moeten oplossen.

Een belangrijk standpunt hierin is dat de sortering en verwerking van oude houten dwarsliggers moeten worden beschouwd als een verwerking van afvalstoffen, ook al komt uit deze verwerking nieuw materiaal vrij dat als tweedehands goed opnieuw op de markt kan worden gebracht.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: NMBS, groothandelaars in tweedehands dwarsliggers, afvalverwerkende sector

- Periode: 2004

3.1 Preventie en hergebruik

Afvalpreventie is het kwantitatief of kwalitatief voorkomen of verminderen van de productie van afvalstoffen en de schadelijkheid ervan door onder andere reductie aan de bron.

Hergebruik is het opnieuw aanwenden van een product en/of materialen in het afvalstadium voor hetzelfde doel of soortgelijk doel als waarvoor zij oorspronkelijk bestemd waren.

3.1.1 Strategie

Voor houtafval wordt voornamelijk de nadruk gelegd op kwalitatieve preventie en niet zozeer op kwantitatieve preventie. Hout is één van de meest duurzame en milieuvriendelijke materialen. Het gebruik van hout dient dan ook te worden bevorderd. Hout fungeert als een reservoir voor CO₂. Het toenemende gebruik van houten materialen en producten heeft een gunstig effect op de CO₂-problematiek en draagt dus bij aan het realiseren van een doelstelling van het Vlaamse milieubeleid.

Hout, zowel afval als grondstof, is een CO₂-neutrale, hernieuwbare energiebron. Zowel het Europese als het Vlaamse beleid heeft tot doel de hernieuwbare energie te stimuleren. Steeds meer fossiele brandstoffen dienen vervangen te worden door hernieuwbare energiebronnen. Wereldwijd wordt 70 % van de energieproductie uit fossiele brandstoffen gehaald. Slechts 17 % is afkomstig van hernieuwbare energiebronnen, waarvan hout twee derde van de energie levert.

Biomassa, waaronder hout, wordt geproduceerd via fotosynthese. Dit proces vormt bouwstoffen dankzij zonlicht en CO₂ uit de atmosfeer. Indien hout wordt verbrand, komt de door de fotosynthese opgeslagen koolstof grotendeels weer vrij in de atmosfeer onder de vorm van CO₂, die op die wijze weer als grondstof kan dienen voor de fotosynthese. Er bestaat dus een gesloten kringloop, waarbij er geen extra CO₂ wordt gevormd die kan bijdragen tot het broeikas-effect.

Verder heeft hout nog als voordeel dat het een zuurstofproducent is, en als netto CO₂-reservoir kan worden gehanteerd indien het bosareaal wordt vergroot, en er geen verbranding/degradatie van het bosareaal plaatsvindt. Door zijn hernieuwbare karakter is het een onuitputtelijke energiebron, waarvan de huidige voorraad ettelijke malen groter is dan het huidige energieverbruik. Deze twee eigenschappen compenseren het nadeel dat hout heeft qua energie.

Wanneer we het houtgebruik als grondstof wensen te laten toenemen en wanneer wij minder duurzame materialen zoals plastic of beton wensen te vervangen door hout, dan zal de hoeveelheid houtafval op langere termijn ook automatisch stijgen. De totale afvalberg mag niet stijgen. Een toename van het percentage houtafval in deze afvalberg is aanvaardbaar. Wegens het gemakkelijk inzetbaar zijn van houtafval als grondstof in de spaanderplaatindustrie en wegens de inzetbaarheid van houtafval als hernieuwbare energiebron, zou de toenemende hoeveelheid houtafval geen probleem mogen zijn, op voorwaarde dat de kwaliteit van het houtafval onder controle wordt gehouden. Preventiemaatregelen moeten zich dus in de eerste plaats toespitsen op de beperking van de verontreinigingen in houten materialen en producten. Deze kwalitatieve preventie is dan ook uiterst belangrijk om in de afvalfase recycling of productie van hernieuwbare energie mogelijk te maken. Het gebruik van milieuschadelijke houtbeschermingsmiddelen dient ontmoedigd te worden. Gebruikers moeten informatie krijgen over betere alternatieven.

Hergebruik van houtafval wordt wel gestimuleerd. Herstelling van houten pallets en houten meubilair wordt als een vorm van hergebruik beschouwd. Hergebruik zorgt voor een verlengde levensduur van het hout en zorgt ervoor dat de eventuele negatieve effecten van afvalverwerking langer worden uitgesteld. Hergebruik heeft

eveneens een effect als afvalvoorkomende maatregel en draagt derhalve bij tot de kwantitatieve preventie.

Te ver doorgedreven kwantitatieve preventie mag niet leiden tot een ontmoediging van het gebruik van hout als grondstof in die gevallen waar houten materialen vervangen zouden worden door niet-hernieuwbare materialen zoals kunststoffen. Het is evenmin de bedoeling dat spaanderplaten enkel gemaakt zouden worden van rondhout of dat hernieuwbare energie geproduceerd zou worden uit rondhout.

3.1.2 Acties

Algemene preventie

Actie 9 Opstarten preventieprojecten in de houtverwerkende sector via Presti-5-programma

Via Presti-5 kan de houtsector nieuwe projecten indienen die ertoe kunnen leiden dat nieuwe maatregelen inzake preventie ontwikkeld en gestimuleerd worden. De laatste Presti-projecten in verband met houtverwerking zijn immers al enkele jaren oud en behoeven een update. Aangezien vooral KMO's worden beoogd, zullen NACEBO, de Vlaamse Confederatie Bouw (afdeling Schrijnwerkerij), maar ook Febelhout een belangrijke rol spelen bij het indienen van projecten.

Tegelijk dient ook de nodige aandacht te worden geschonken aan het bekendmaken van de resultaten van de bestaande PRESTI-projecten in verband met houtafval.

- Initiatiefnemer: houtsector
- Betrokkenen: OVAM
- Timing: 2003-2006

Kwantitatieve preventie

Actie 10 Bevorderen van herstelarbeid

Het aandeel van hergebruikte meubelen moet worden verhoogd. Dit kan door de kwaliteit van de tweedehands meubelen te verbeteren en oude meubelen te herstellen. Werknemers van deze centra dienen opleidingen te krijgen om meubelen te renoveren. Gelet op de nauwe samenhang van kringloopcentra met inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, wordt deze actie verder uitgewerkt in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: Kringloopcentra, houtsector
- Timing: Planperiode

Actie 11 Kwantitatieve preventie bevorderen door streven naar duurzame producten en toerekenen van milieukosten

Houten producten zoals allerhande meubilair en tuininfrastructuur worden geproduceerd uit verschillende kwaliteiten van houten producten. Plaatmaterialen verschillen onderling van kwaliteit, maar verschillen ook ten opzichte van massieve houten producten. Zoals bij veel producten heeft ook bij houten producten kwaliteit

een prijs. De consument richt zich in eerste instantie naar de prijs van een product, zonder daarbij onmiddellijk de kwaliteit en dus de levensduur ervan in rekening te brengen. Indien de financiële draagkracht van de consument het toelaat, zou hij/zij bewust moeten worden gemaakt van de voordelen van een kwaliteitsproduct, waarbij de nadruk wordt gelegd op de duurzaamheid en langere levensduur.

Er dient eveneens onderzocht te worden in hoeverre de milieukosten voor een duurzaam bosbeheer kunnen in rekening gebracht worden. Duurzaam bosbeheer kan hierbij worden gestimuleerd door de labeling van hout (bv. FSC, PEFC...) zonder dat het label een doel op zich wordt.

Het toerekenen van milieukosten voor de verwerking van houten producten kan op verschillende manieren. Milieutaksen en aanvaardingsplicht zijn mogelijke belangrijke instrumenten.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: houtsector, consumentenverenigingen, AMINAL- afdeling Bos en Groen

- Timing: planperiode

Actie 12 Onderzoeken van de mogelijkheden voor het uitbouwen van retoursystemen voor houten verpakkingen

De producenten van retourpallets onderzoeken de mogelijkheden om retourverpakkingen verder te introduceren in andere bedrijfssectoren. Deze onderzoeken dienen te worden opgevolgd door de overheid teneinde in te spelen op belemmeringen die worden ontdekt.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: bedrijfsleven, producenten van retourpallets, IVC

- Timing: 2004

Kwalitatieve preventie

Actie 13 Opvolging van toelatingen/verbod op gebruik van houtverduurzamingsmiddelen

Houtverduurzamingsmiddelen die in België op de markt worden gebracht, dienen erkend te worden door de Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. De evolutie van houtbeschermingsmiddelen zorgt ervoor dat er alternatieven op de markt komen voor minder milieuvriendelijke beschermingsmiddelen, bijvoorbeeld op basis van metaalzouten. De federale overheid dient deze ontwikkelingen op de voet te volgen, om indien nodig de beschermingsmiddelen met een minder milieuvriendelijk karakter te schrappen als erkend product, zodat de nieuwe beschermingsmiddelen met een evenwaardige beschermingskwaliteit maximale kansen krijgen.

Bij deze beoordeling van beschermingsmiddelen dient ook rekening te worden gehouden met Europese ontwikkelingen.

In het emissiereductieplan PAK's wordt melding gemaakt van diverse acties die de PAK-emissies moeten doen afnemen:

- verkoopstoelating voor creosoot WEI type B vervangen door verkoopstoelating creosoot WEI type C;
- verbod op verkoop carbolineum (reeds juridisch verboden in de RL 2001/90/EG);
- infocampagnes opzetten rond het gebruik van PAK-houdende verduurzamingsmiddelen naar de bevolking, professionelen, verwerkers van verduurzaamd houtafval;
- scheiding en verwerking van verduurzaamd hout.

Vanaf 01 juli 2003 is het in België verboden om producten behandeld met CCA-zouten op de markt te brengen. Op Europees vlak komt dit verbod er op 1 januari 2004.

De Vlaamse overheid dient deze ontwikkelingen op te volgen en indien nodig zelf initiatieven te nemen voor de realisatie van beslissingen op nationaal niveau. Via het CCIM (werkgroep Chemische Stoffen) kan de OVAM de ontwikkelingen op de voet volgen.

- Initiatiefnemer: federale overheid, Aminabel
- Betrokkenen: OVAM (via CCIM), houtverduurzamingssector
- Timing: planperiode

Actie 14 Maximaal vermijden van gebruik van houtverduurzamingsmiddelen op basis van zware metalen bij openbare besturen

Verantwoordelijke overheden voor de uitrusting van openbare domeinen moeten gesensibiliseerd worden rond het gebruik van verduurzaamde materialen. Zij dienen op de hoogte te worden gebracht van de voorwaarden rond het gebruik van verduurzaamd hout (verbod in bepaalde toepassingen) en de beschikbare alternatieven. Op deze wijze kunnen zij milieubewuste keuzes maken bij de aanschaf van verduurzamingsmiddelen.

Via de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse gewest, de gemeenten en de provincies wordt reeds een eerste aanzet gegeven naar de openbare besturen, waarbij de cluster 'Vaste Stoffen' het principe van milieuverantwoord productgebruik introduceert in de werking van gemeentelijke en provinciale diensten. Houtverduurzamingsmiddelen worden vermeld in één van de productgroepen waarvoor het Vlaamse gewest informatie beschikbaar moet stellen ter ondersteuning van de acties die de gemeenten moeten uitvoeren.

De onderschrijvende gemeenten en provincies dienen het principe van milieuverantwoord productgebruik ook via sensibilisering bekend te maken bij de gemeentelijke en provinciale diensten en de bevolking.

Het is duidelijk dat de initiatiefnemers de gemeenten en de provincies zijn, waarbij het gewest een controlerende rol speelt. Maatregelen inzake houtverduurzamingsmiddelen hoeven echter niet te worden ingeschreven in het gebruiksregister, wat een opvolging wel bemoeilijkt.

- Initiatiefnemer: Vlaamse steden, gemeenten en provincies
- Betrokkenen: Vlaams gewest, OVAM, Aminal, gemeenten, thematische vereniging.
- Periode: tot 2005

Actie 15 Sensibiliseren rond aankoop van producten vervaardigd uit hout behandeld met houtverduurzamingsmiddelen

Bij het aanbieden van producten vervaardigd uit verduurzaamd hout blijft de consument meestal in het ongewisse wat betreft de gebruikte verduurzamingsproducten.

Via overeenkomsten met de verdelers van deze producten zou de consument de mogelijkheid moeten krijgen om een keuze te maken tussen producten behandeld met verschillende verduurzamingsmiddelen, zodat hij kan kiezen voor het meest milieuvriendelijke product. Deze informatie kan ofwel via reclamgedrukwerk ofwel in de verkooppunten zelf worden verspreid.

Op deze wijze krijgen nieuwe milieuvriendelijke beschermingsmiddelen de nodige bekendheid, en zal de consument hiervoor bewust kunnen kiezen. Een hogere verkoop van milieuvriendelijk verduurzaamd hout kan ervoor zorgen dat de kostprijs daalt, waardoor deze producten voor het grote publiek aantrekkelijk worden.

- Initiatiefnemer: OVAM,
- Betrokkenen: doe-het-zelfketens, beroepsvereniging houtbeschermers, AMINABEL, gemeenten, thematische vereniging
- Timing: planperiode

Actie 16 De gebruikers van houten dwarsliggers informeren over de toepassingsmogelijkheden

Personen die dwarsliggers hergebruiken in bepaalde toepassingen zijn vaak niet op de hoogte van de risico's die verbonden zijn aan een bepaalde toepassing. Zo wordt het gebruik van behandelde dwarsliggers voor onder meer speelgoed, speeltuigen en tuinmeubilair verboden door richtlijn 76/769.

Meestal worden gebruikte dwarsliggers verkocht via tuinentra. Deze zijn dus de laatste schakel tussen het commerciële circuit en de klant en bevinden zich in een goede positie om informatie over het hergebruik van de dwarsliggers te verspreiden naar de gebruikers.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: federale overheid, beroepsverenigingen tuinentra, handelaars in gebruikte houten dwarsliggers, consumentenverenigingen
- Timing: 2005

3.2 Selectieve inzameling en nuttige toepassing

3.2.1 Strategie: materiaalrecyclage versus energetische valorisatie

Figuur 6: Korte en lange kringloop hout (Bron: Febelhout)

Bij de verwerking van houtafval kan men spreken van een korte kringloop en een lange kringloop. De verbranding van houtafval kan als de korte kringloop worden omschreven, daar waar de recyclage van houtafval in spaanderplaten zorgt voor een 'tweede leven' van het hout als product. Er valt op te merken dat deze lange kringloop in de praktijk grotendeels slechts éénmalig kan worden doorlopen, gelet op het feit dat de recyclage van afval van plaatmaterialen momenteel beperkt is vermits er kwaliteitsverlies is bij de productie.

De handel in houtafval moet bekeken worden vanuit een internationale context. De Vlaamse spaanderplaatbedrijven zijn sterk afhankelijk van houtafval uit andere landen en vice versa wordt er veel Vlaams houtafval uitgevoerd naar andere Europese landen (zie stuk analyse). Voor nuttige toepassing (materiaalrecyclage en hoofdgebruik als brandstof) geldt binnen Europa het principe van open grenzen, wat een sturing van houtafval richting materiaalrecyclage onmogelijk maakt. Uiteindelijk zal de markt de bestemming van houtafval bepalen.

De stimulering van elektriciteit uit hernieuwbare energie binnen Europa geeft aanleiding tot een verhoogde vraag naar houtafval, wat zorgt voor een verschuiving van deze markt. Aangezien de emissiegrenswaarden voor verbranding van niet-verontreinigd houtafval binnen Europa soepeler zijn dan de emissiegrenswaarden voor verbranding van verontreinigd houtafval, zal ook de

elektriciteitssector, net zoals de spaanderplaatindustrie, zich richten op de verwerking van niet-verontreinigd houtafval.

Momenteel is de invloed van de vraag vanuit de energiesector nog beperkt, maar deze zal sterker worden naargelang de boetes voor het niet leveren van groene stroom hoger worden.

Energiebedrijven zullen dan ook bereid zijn een hogere vergoeding te betalen voor de levering van biomassa(-afval), waardoor de prijzen van houtafval onder druk komen te staan. De vraag stelt zich wanneer er sprake is van belemmering van de recyclage van houtafval. Hierbij moet rekening gehouden worden met verschillende factoren, zoals bijvoorbeeld de beschikbaarheid van houtafval (zowel in binnen- als buitenland) en de prijs van houtafval, zowel op zich als ten opzichte van primaire grondstoffen.

De prijs van houtafval ten opzichte van primaire grondstoffen (boshout) is laag. De verhoogde vraag naar houtafval door zowel de energiesector als de plaatmateriaalsector zal vermoedelijk tot een prijsstijging leiden, maar het is niet duidelijk hoe ver deze stijging kan gaan. Uit onderstaande cijfers blijkt er een ruime marge te zijn vooraleer houtafval even duur wordt als primair hout, waardoor verbruikers eventueel weer zouden overstappen op primair hout.

Houtsoort	Prijs (EUR/ton)*
Rondhout (1 m)	
<i>Loofhout</i>	66
<i>Naaldhout</i>	72
Spanen	
<i>Vers hout</i>	74
<i>Afvalhout</i>	47
Blokken	
<i>Vers hout</i>	35
<i>Afvalhout (grof gebroken)</i>	16
Plaketten	
<i>Vers hout</i>	57
<i>Afvalhout (nagebroken)</i>	30
<i>Pallethout (ongebroken)</i>	7
<i>* De bedragen zijn gebaseerd op droog hout (vochtgehalte 0%)</i>	

Tabel 16: Richtprijzen (februari 2002) voor vers hout en recyclagehout voor plaatmateriaalproductie

Binnen de Europese context is het niet mogelijk voor de Vlaamse overheid om de materiaalrecyclage te beschermen of te bevoordelen. Financiële steunmaatregelen ter bevordering van recyclage zijn niet verzoenbaar met de concurrentieregels en kunnen dan ook niet worden uitgewerkt. De Vlaamse overheid kan enkel pogen om binnen Vlaanderen een wetgevend kader te creëren waardoor beide sectoren zich op andere houtafvalsoorten gaan richten. Zo kan men de emissiegrenswaarden voor verbranding van niet-verontreinigd houtafval in grote installaties even streng maken als deze voor verbranding van verontreinigd houtafval, waardoor de Vlaamse elektriciteitssector zich waarschijnlijk zal richten op de energetische valorisatie van verontreinigd houtafval, wat niet in aanmerking komt voor materiaalrecyclage. Anderzijds kan men de spaanderplaatbedrijven inputnormen opleggen voor het te recycleren houtafval, waardoor deze bedrijven enkel propere houtafvalsoorten kunnen aanvaarden, wat eveneens ten goede komt aan de kwaliteit van de spaanderplaten. Dit wetgevend initiatief heeft uiteraard geen effect buiten Vlaanderen.

Monitoring is uiterst belangrijk om de krachten binnen de houtafvalmarkt bloot te leggen. Hoeveelheden, afvoer en bestemmingen dienen geregistreerd en opgevolgd te worden.

De verwerkingshiërarchie (preventie – nuttige toepassing – verwijdering) blijft nog steeds een uitgangspunt van het beleid rond houtafval. De volgende bemerkingen dienen hierbij evenwel gemaakt te worden:

- Er wordt nog steeds voorkeur gegeven aan materiaalrecyclage boven de productie van hernieuwbare energie. De overheid ziet echter af van een actieve sturing van de houtafvalstromen wat betreft materiaalrecyclage en energetische valorisatie. De overheid beperkt zich tot het ontwikkelen van een wetgevend kader waardoor er een gunstig klimaat gecreëerd wordt voor materiaalrecyclage, en milieuverantwoorde energetische valorisatie mogelijk wordt. Hierdoor dient een evenwicht te ontstaan tussen materiaalrecyclage in de spaanderplaatindustrie en opwekking van hernieuwbare energie.
- De nuttige toepassing van houtafval situeert zich in een vrije markt. Invoer of uitvoer van houtafval voor nuttige toepassing kan niet worden gecontroleerd op basis van de rangorde van materiaalrecyclage en energetische valorisatie. Het Vlaamse wetgevende kader heeft geen invloed op het buitenlandse beleid.
- Energetische valorisatie van houtafval dient te gebeuren bij een maximaal energetisch rendement. Houtverbranding met weinig of geen energierecuperatie kan niet toegestaan worden. Voor acties hieromtrent wensen wij te verwijzen naar het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen.
- Energetische valorisatie van zelf geproduceerd houtafval door de houtbe- en -verwerkende sector moet worden toegelaten voor zover dit in overeenstemming is met de geldende emissieregelgeving en wanneer het energetische rendement voldoende hoog is.

3.2.2 Acties

Selectieve inzameling

Actie 17 Oprijven selectieve inzameling houtafval van huishoudens – een minimum inzamelpercentage van 75 % bereiken in 2007

De selectieve inzameling van houtafval moet worden uitgebreid en geïntensiveerd. Vanuit de OVAM dienen de gemeenten die nog niet voldoen aan de opgelegde inzamelmodaliteiten te worden aangezet om de houtfractie(s) bijkomend in te zamelen. De OVAM beschikt hiervoor over de bepalingen van het Vlarea en van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 - 2007 en de Samenwerkingsovereenkomst Vlaams gewest/gemeenten (artikel 5.2.3.1.§2.3.), waarin naar de bepalingen inzake selectieve inzameling van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 wordt verwezen.

Bij het vaststellen van het recyclagepercentage moet echter rekening worden gehouden met het verstrengen van de wetgeving inzake de recyclage van houtafval. Hierdoor zouden bepaalde stromen die nu worden gebruikt in de materiaalrecyclage niet meer in aanmerking mogen/kunnen komen voor recyclage, zodat het percentage recyclage minder snel stijgt. Het toenemende aandeel plaatmaterialen in grofvuil (meubels) en bouw- en sloopafval remt momenteel ook de stijging van het recyclagepercentage af.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: gemeenten en intercommunales
- Timing: 2003 - 2007

Actie 18 Verhogen kwaliteit selectieve inzameling bij huishoudens

De kwaliteit van de selectieve inzameling dient te worden verhoogd in functie van het streven naar zoveel mogelijk materiaalrecyclage. Een zo zuiver mogelijke houtafvalfractie dient minder nabehandelingen te ondergaan, waardoor de kostprijs van de verwerking daalt.

Dit resultaat zal grotendeels bereikt worden via een algemene reglementering op de inzameling en verwerking van diverse houtafvalfracties.

Op korte termijn kunnen gemeenten echter de nodige richtlijnen aan de bevolking geven, om voorlopig tenminste de fractie verontreinigd behandeld houtafval uit de selectieve stroom houtafval te weren. Het creëren van een oplossing voor deze stroom verontreinigd behandeld houtafval is echter een breekpunt bij de uitvoering van deze maatregel. Zolang er geen inzamelkanaal voor deze fractie beschikbaar is, kan de scheiding in principe niet worden gerealiseerd.

In deze context verwijzen wij eveneens naar actie 67 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 waarin gesteld wordt dat de inzameling van houtafval geoptimaliseerd dient te worden.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, afvalverwerkers
- Timing: 2004

Actie 19 Verhogen selectieve inzameling houtafval op de werven

Deze actie werd reeds vermeld in het Uitvoeringsplan Bouw- en Sloopafval en werd uitgebreid besproken in de Coördinatiegroep Bouw- en Sloopafval die werd opgericht naar aanleiding van hetzelfde Uitvoeringsplan.

Wat betreft sloopactiviteiten heeft de werkgroep Sloop reeds een methode uitgewerkt onder de vorm van het selectieve sloopbestek. Door een voorafgaande inventarisatie van de afvalstoffen die zullen vrijkomen bij de sloop, kan een betere sortering en bijgevolg meer hoogwaardige verwerking van de vrijgekomen afvalstoffen worden gegarandeerd.

Het wettelijk introduceren van dit selectieve sloopbestek wordt als belangrijk ervaren en leidt tot een algemeen verplichte procedure bij sloopactiviteiten.

- Initiatiefnemer: Coördinatiewerkgroep Bouw- en Sloopafval
- Betrokkenen: OVAM, alle deelnemers van de Coördinatiewerkgroep Bouw- en sloopafval
- Timing: begin 2004

Actie 20 De selectieve inzameling van houtafval van bedrijven stimuleren

Het huidige ontwerp tot wijziging van het Vlarea omvat reeds het invoeren van een scheidingsplicht voor houtafval in bedrijven. Zodra de scheiding een feit is, moet een kostenefficiënt ophaalsysteem ervoor zorgen dat de ophaling op een efficiënte en goedkope wijze gebeurt. Ook de strategie van het Uitvoeringsplan KMO-afval zal een leidraad zijn voor het uitwerken van inzamelsystemen. Dit plan wil meer scheiding van verpakkingsafval bij KMO's stimuleren door o.a. sensibilisering, KMO-containerparken en pilootprojecten. Ook de erkenning van Val-I-Pac bevat maatregelen i.v.m. recyclageforfaits voor houtafval.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: bedrijfsleven, Val-I-Pac, IVC, ophalers en verwerkers afvalstoffen, VVSG
- Timing: planperiode

Recyclage

Actie 21 Opvolgen van het gehalte aan verontreinigingen in plaatmaterialen

De toenemende recyclage van houtafval in plaatmaterialen dient via reglementering onder controle te worden gehouden. Producenten van plaatmaterialen voeren systematisch analyses uit op de afgewerkte producten. Controle van de concentraties van verontreinigingen is een nuttig instrument om de evolutie van de verontreinigingsgraad van plaatmateriaal op te volgen. Er dient georganiseerd overleg te gebeuren tussen de overheid en de producenten van plaatmaterialen om de evolutie van deze verontreinigingen op te volgen.

Zo kunnen mogelijke andere verontreinigingsbronnen worden ontdekt, of kan de bestaande reglementering inzake recyclage van houtafval worden aangepast indien deze onvoldoende garanties blijkt te geven voor het vermijden van verontreinigingen in plaatmaterialen.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: houtsector , houtopwerkingsbedrijven
- Timing: planperiode

Actie 22 Opstellen van inzamel- en verwerkingsregels voor houtafval en aanvaardingscriteria voor de spaanderplatenindustrie

Op dit ogenblik is er nog geen afdwingbare wetgeving omtrent de recyclage van houtafval in spaanderplaten waardoor zowel niet-verontreinigd als verontreinigd houtafval in spaanderplaten kan verwerkt worden. Wanneer wij in uitvoering van de doelstellingen van dit plan de niet-verontreinigde houtafvalstromen naar de spaanderplaatindustrie wensen te sturen en het verontreinigd houtafval energetisch wensen te valoriseren is de uitwerking van regelgeving zeker noodzakelijk.

Bij het uitwerken van de regelgeving dient de situatie op het terrein in rekening te worden gebracht, zodat bij belangrijke wijzigingen de nodige tijd wordt gegeven om zich in regel te stellen.

Het statuut van houtafval dat naar recyclage wordt afgevoerd moet worden verduidelijkt. De overgang van afvalstof naar grondstof ligt vast in de wet, maar de interpretatie ervan zorgt voor veel discussie. Momenteel wordt de verwerking van houtafval in plaatmateriaal niet als een afvalstoffenverwerking beschouwd wanneer het houtafval voldoet aan welbepaalde samenstellingsvoorwaarden.

Deze samenstellingseisen hebben op dit moment nog geen juridische basis en dienen, om algemeen afdwingbaar te zijn, opgenomen te worden in de sectorale voorwaarden van Vlare II voor de spaanderplaatproducenten (cf. tabel 10, pagina 31).

De samenstellingsvoorwaarden waaraan houtafval moet voldoen vooraleer het in de plaatmateriaalsector wordt gerecycleerd, zijn gebaseerd op de Duitse normen die werden vervat in de Altholzverordnung. Deze eisen zullen voorlopig als richtwaarden gelden, tenzij op basis van objectieve bewijzen kan worden aangetoond dat nuances in de Vlaamse situatie een aanpassing van deze normen rechtvaardigen.

Deze richtwaarden moeten tevens fungeren als scheidingslijn tussen houtafval dat onder de definitie van biomassa valt en overig houtafval.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: AMINAL, houtsector, afvalverwerkende bedrijven (vertegenwoordigd door FEBEM indien lid), onderzoeksinstellingen

- Timing: planperiode

Actie 23 Onderzoeken en evalueren van de inzet van houtafval in andere recyclage-toepassingen dan in spaanderplaten

Naast spaanderplatenproductie lijken nog andere toepassingen voor houtafval in bouwmaterialen mogelijk te zijn. Hierbij worden toepassingen als houtcementplaten aangehaald.

Het onderzoek moet de impact van deze nieuwe materialen op de afvalproductie en -verwerking onderzoeken, en daarbij aanbevelingen doen over de toelaatbaarheid, duurzaamheid en milieuvriendelijkheid van deze nieuwe toepassingen. De houtverwerkende sector heeft de nodige kennis om de toepassingsmogelijkheden van gerecycleerd houtafval in bouwmaterialen te evalueren en de effecten tijdens de afvalfase in te schatten.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: producenten van houten materialen, VITO
- Timing: 2004

Actie 24 Bevorderen van recyclage van reststromen van houtafvalverbranding

Verbrandingsresten van houtafvalverbranding worden meestal verwijderd door storten. Momenteel is er voor assen van houtverbranding slechts één gebruikscertificaat afgeleverd.

Om verbrandingsresten in aanmerking te laten komen voor materiaalrecyclage, moeten deze aan bepaalde eigenschappen voldoen. Het gehalte aan organisch materiaal (onverbrand hout) moet worden geminimaliseerd door een zo volledig mogelijke verbranding van het houtafval. De vergunningsvoorwaarden moeten een optimale exploitatie van de verbrandingsinstallatie opleggen.

De toepassingsgebieden van verbrandingsresten als secundaire grondstof dienen te worden onderzocht. Wanneer hier een potentieel blijkt te zijn, is het aangewezen om deze afvalstoffen selectief in te zamelen en op te waarderen tot secundaire grondstof.

Deze actie moet de huidige verwerking van verbrandingsassen in kaart brengen, de knelpunten inzake nuttige toepassing analyseren, en de producenten sturen naar een mogelijke recyclage van deze assen. Hierbij moet ook de mogelijkheid van de uitbouw van een ophaalsysteem worden bekeken, aangezien verbrandingsassen op talrijke locaties in kleine hoeveelheden voorkomen.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: houtsector, VITO
- Timing: 2004

Energetische valorisatie

Het Uitvoeringsplan Houtafval leunt inzake energetische valorisatie nauw aan bij het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen. Aangezien dit laatste Uitvoeringsplan vooral de energetische valorisatie van het hoogcalorische afval in grootschalige installaties (>15 MW) wenst te bevorderen, zullen maatregelen ter bevordering van het energetische rendement van houtafvalverbrandingsinstallaties met een totaal nominaal thermisch vermogen van meer dan 15 MW in het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen worden uitgewerkt en niet in dit Uitvoeringsplan Houtafval.

Actie 25 Bevorderen van de verbranding van houtafval met een hoog energetisch rendement

Houtafval geproduceerd door houtverwerkende bedrijven is belangrijk als energiebron voor gebouwenverwarming en in mindere mate proceswarmte. De energiebehoefte van veel kleine bedrijven is meestal beperkt tot de koudere seizoenen. Het verbranden van houtafval in de warmere periodes, wanneer er geen warmtebehoefte is, moet dan ook worden beschouwd als het verwijderen van afvalstoffen.

Bij gebrek aan energiebehoefte dient het houtafval bij voorkeur te worden afgevoerd naar materiaalrecyclage, of te worden opgeslagen tot er weer een energiebehoefte ontstaat. Slechts wanneer dit niet mogelijk is omwille van de kwaliteit van het houtafval of een andere reden, kan het worden afgevoerd naar een installatie met een zo hoog mogelijk energetisch rendement.

Via haar adviseringsbevoegdheid in het kader van de milieuvergunningswetgeving kan de OVAM voorwaarden formuleren voor het energie-efficiënt verwerken van houtafval in deze sector. Hierbij kan zij zich baseren op de expertise binnen ANRE en voorstellen uit de studie 'houtafval' die het VITO in 2002 in opdracht van de OVAM uitvoerde. Hieruit blijkt dat qua energetisch rendement WKK de voorkeur geniet boven proceswarmte, wat op zijn beurt hoogwaardiger is dan co-verbranding in elektriciteitscentrales. Verbranding met laag energetisch rendement dient te worden ontmoedigd. Deze studie wordt nog verder verfijnd in een vervolgstudie die het VITO in opdracht van ANRE uitvoert.

De IPPC-richtlijn verplicht de vergunningverlenende overheid om voor grote energieverbruikende bedrijven (> 1 PJ/jaar) een energiestudie betreffende deze installatie te eisen. Deze studie omvat een analyse van het energieverbruik en maatregelen om dit verbruik te verminderen.

Het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2002-2005 voorziet hiervoor onder meer de vernieuwing van de ecologiesteun vanaf 2003.

Belangrijke aandachtspunten in deze vernieuwing zijn:

- Steun voor zowel energie- als milieu-investeringen, gericht op duurzame ontwikkeling en vervaardigen van duurzame producten.
- Geen minimum investerings- of steunbedragen om de ecologiesteun meer toegankelijk te maken voor KMO's.
- Resultaatsverbintenis: bedrijven kunnen kiezen uit een lijst met bewezen energiebesparende technologieën, of gaan een engagement aan tot CO₂-reductie wanneer een technologie wordt gekozen die niet op de lijst staat.

Ook het nieuwe CO₂/REG-decreet, dat in 2004 in werking moet treden, zou de basis moeten leggen voor subsidieregelingen voor het bevorderen van hernieuwbare energie.

- Initiatiefnemer: OVAM

- Betrokkenen: vergunningverlenende overheden, ANRE, VREG

- Timing: planperiode

Actie 26 Onderzoeken van de haalbaarheid van een systeem ter bevordering van groene warmte en groene stoom

Naast 'groene elektriciteit' kan ook groene energie worden gehaald uit warmte en stoom. Zeker in de houtverwerkende sector zijn er tal van voorbeelden van bedrijven die hout als bron voor verwarming of processtoom gebruiken. Zij gebruiken dus ook een hernieuwbare energiebron en besparen op het gebruik van fossiele brandstoffen.

Er dient te worden onderzocht of de overheid steun kan geven aan gebruikers van 'groene' warmte of stoom. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van investeringssteun of andere financiële stimuli.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: houtsector, ANRE, VREG
- Timing: 2005

Actie 27 Evalueren van de heffingen op verbranding van houtafval in functie van het spanningsveld tussen energetische valorisatie en materiaalrecyclage

Bij de heffingen op de verbranding van niet-verontreinigd en verontreinigd houtafval moet erop worden toegezien dat de elektriciteitsproducenten niet benadeeld worden bij de verbranding van verontreinigd houtafval. Een heffing op het verbranden van verontreinigd houtafval mag er niet toe leiden dat de elektriciteitsproducenten opnieuw niet-verontreinigd houtafval wensen te verbranden, waardoor de materiaalrecyclage in het gedrang komt.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: OVAM, houtsector, elektriciteitsproducenten
- Timing: 2004

Actie 28 Creëren van verwerkingsmogelijkheid voor verduurzaamd hout

Er bestaat in Vlaanderen nog geen georganiseerde en kostenefficiënte structuur voor de verwerking van verduurzaamd hout. Deze afvalstof komt voornamelijk op vier locaties vrij:

- spoorwegen en stadssporen
- handelaars in gebruikte houten dwarsliggers
- grofvuil – houtafvalcontainer op containerpark
- bouw- en sloopafval

Het verduurzaamd houtafval moet indien mogelijk in één kanaal samengevoegd worden en moet worden afgevoerd naar installaties met een hoog energetisch rendement en met een uitrusting die hen in staat stelt om de contaminanten te verwijderen of te capteren.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: NMBS, handelaars in tweedehands dwarsliggers, ophalers, VVSG/Interafval, afvalverwerkers
- Termijn: 2004

3.3 Verwijdering

3.3.1 Strategie

De doelstelling inzake het beperken van de hoeveelheid gestort houtafval is reeds uitgewerkt via de stortverboden die vermeld worden in het Vlarea, het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen en het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007. De handhaving van de stortverboden blijft belangrijk.

Ook het verbranden van houtafval met lage energetische rendementen, bv. in de huisvuilverbrandingsinstallaties, dient beperkt te worden. Optimalisatie van de selectieve inzameling is dan ook noodzakelijk.

Ongecontroleerde verbranding in de open lucht dient ten zeerste vermeden te worden. Deze verwijderingsmethode geeft vele schadelijke emissies. Verder wordt de energie onder geen enkele vorm teruggewonnen. In 2002 werd er reeds een sensibiliseringsactie gevoerd. Verdere sensibilisering van particulieren en bedrijven blijft noodzakelijk.

3.3.2 Acties

Actie 29 Sensibiliseren van particulieren inzake verbranding van houtafval

In 2002 liep de sensibiliseringsactie van AMINABEL in samenwerking met de OVAM en VMM inzake de particuliere afvalverbranding. Deze was vooral toegespitst op het voorkomen van afvalverbranding in open lucht. Eind 2003 wordt een brochure met een aantal tips inzake de aankoop en het correct gebruik van kachels en open haarden verspreid.

Voor 2004 is de uitwerking van productnormering voor kachels geprogrammeerd. Binnen het CEN wordt gewerkt aan geharmoniseerde normen die in principe in de loop van 2003 zouden worden uitgewerkt. In die normen zijn klassen voorzien voor CO en rendement. Ieder land kan minimumklassen kiezen uit die norm. Het VITO voerde rond deze normering een studie uit. Op initiatief van de federale overheid zal in overleg met de betrokken sector en de gewesten een KB uitgewerkt worden met betrekking tot het rendement, de CO-emissie en de kwaliteit van de vaste brandstoffen.

- Initiatiefnemer: Aminabel, federale overheid
- Betrokkenen: constructeurs en verdelers van kachels, lokale besturen
- Timing: planperiode

Actie 30 Voorkomen van verbranden op werven

Het ter plaatse verbranden van bouwafval op werven is een nog voorkomende praktijk. De op deze wijze verwijderde afvalstroom omhelst echter meer dan enkel houtafval. Een algemene aanpak dringt zich dus op. Een mogelijkheid, naast sensibilisering, is het opnemen van een verbrandingsverbod in de bouwbestekken die architecten opstellen, zodat ook via deze weg de aannemer en onderaannemers zich verbinden tot het respecteren van de milieuwetgeving.

Ook dient de inzamelmogelijkheid van kleine partijen bouw- en sloopafval verder te worden onderzocht. Het systeem van de bouwafvalzakken lijkt hier een interessante piste.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: VCB, Vlaamse Architectenorganisatie
- Timing: 2004

Actie 31 Handhaven van het stortverbod voor houtafval

Zoals vermeld in de strategie (punt 3.1.), gelden reeds stortverboden voor brandbare en/of recupereerbare afvalstoffen, waartoe houtafval behoort. De praktijksituatie blijkt echter niet overeen te stemmen met deze verbodsbepalingen. Een meer strikte toepassing en aanpassing van de stortverboden moeten ertoe leiden dat er geen houtafval meer wordt verwijderd door storten. Afwijkingen op de geldende stortverboden voor gemengde brandbare afvalstoffen kaderen in het bredere afvalstoffenbeleid betreffende het verzekeren van de benodigde verwijderingscapaciteit voor afvalstoffen in het Vlaamse gewest, waardoor een gedeelte van het geproduceerde houtafval (als fractie van gemengd bedrijfsafval of huishoudelijk afval) nog zal worden gestort. Dit aandeel moet echter door selectieve inzameling worden geminimaliseerd.

- Initiatiefnemer: OVAM
- Betrokkenen: stortplaatsexploitanten, ophalers
- Timing: uiterlijk 01.01.2005

3.4 Prognoses

3.4.1 Aanbod en verwerking van houtafval in Vlaanderen

Om een zicht te verkrijgen op de effecten die de uitvoering van de in dit plan voorgestelde maatregelen en acties hebben op het aanbod en de verwerking van houtafval, werden twee scenario's ontwikkeld.

Het Passief scenario geeft aan hoe de situatie inzake houtafval evolueert bij het huidige beleid. De percentages van economische groei en preventie-effecten werden overgenomen uit het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 - 2007.

Het Duurzaamheidsscenario houdt rekening met de effecten die veroorzaakt worden door de uitvoering van acties en maatregelen van het Uitvoeringsplan Houtafval.

3.4.1.1 Passief scenario

	<i>Totale hoeveelheid</i>	<i>Hergebruik/ materiaal- recyclage</i>	<i>Energetische valorisatie binnen houtsector</i>	<i>Energetische valorisatie buiten houtsector</i>	<i>Verbranding in huisvuilverbrand- installatie Storten</i>	<i>Illegale verbranding bij particulieren</i>
2001						
Houtafval	1.456	668	400	127	35	116
					10	5
Houtsector	820	350	400	70		
Eindgebruikers (selectief ingezamelde fractie)	407	313	0	57	0	21
<i>Huishoudens</i>	97	74		14		5
<i>Industriële sectoren</i>	310	239	0	43	0	16
Eindgebruikers (niet selectief ingezamelde fractie)	225	5	0	0	35	85
<i>Huishoudens</i>	125	5			15	5
<i>(houtafval in grofvuil en illegale verbranding)</i>						100
<i>Industriële sectoren</i>	100				20	80
2008						
Houtafval	1.659	619	384	332	72	116
					13	5
Houtsector	960	300	384	276		
Eindgebruikers (selectief ingezamelde fractie)	407	313	0	57	0	21
<i>Huishoudens</i>	97	74		14		5
<i>Industriële sectoren</i>	310	239	0	43	0	16
Eindgebruikers (niet selectief ingezamelde fractie)	292	6	0	0	72	114
<i>Huishoudens</i>	157	6			45	6
<i>(houtafval in grofvuil en illegale verbranding)</i>						100
<i>Industriële sectoren</i>	135				27	108

Tabel 17 Prognose evolutie houtafval bij het Passief scenario

Bij het Passief scenario werd rekening gehouden met de volgende factoren: Er wordt rekening gehouden met een preventie-effect van 0,5 % per jaar voor alle sectoren.

- Naast een economische groei van 2 % per jaar, dient voor de houtsector gerekend te worden met een toename van afval van de productie van plaatmaterialen, die de vermindering van de hoeveelheid houtafval door preventieve maatregelen neutraliseert.
- De productietoename in de plaatmateriaalsector en bij de afnemers zorgt voor een stijging van de externe verbranding.
- De stimulering van de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen zorgt voor een stijging van de externe verbranding en creëert een beperkend effect voor materiaalrecyclage van houtafval van de houtverwerkende sector.
- Als gevolg van het gewinningseffect bij de bevolking, stagneert de absolute hoeveelheid huishoudelijk afval en bedrijfsafval die selectief ingezameld wordt in het Passief scenario.
- Het houtafval dat selectief wordt ingezameld wordt verhoudingsgewijs verwerkt volgens de percentages weergegeven in tabel 11, blz. 35. In het Passief Scenario blijven deze verhoudingen ongewijzigd.
- Houtafval dat niet selectief wordt ingezameld, zal grotendeels verwijderd worden door storten, verbranden of export. Ongesorteerd bedrijfsafval wordt voor 80 % gestort en voor 20% verbrand in huisvuilverbrandingsinstallaties (bron: OVAM). In het Passief scenario blijft deze verhouding ongewijzigd.
- Het ontbreken van een algemeen geldende regelgeving inzake kwaliteit van houtafval voor materiaalrecyclage vergemakkelijkt de afzet van dit houtafval in dat toepassingsgebied.
- Door de toename van het aandeel plaatmaterialen in houtafval van huishoudens en bedrijven zal de materiaalrecyclage minder stijgen dan mogelijk is, aangezien de recyclage van deze afvalstroom beperkt is.

3.4.1.2 Duurzaamheidsscenario

	Totaal	Hergebruik/ recyclage	Energetische valorisatie binnen de houtsector	Energetische valorisatie buiten houtsector	Verbranding in huisvuilverband- ingsinstallatie	Storten	Illegale verbranding bij particulieren
2001							
Houtafval	1.456	668	400	127	35	105	116
Houtsector	820	350	400	70			
Eindgebruikers (selectief ingezamelde fractie)	407	313	0	57	0	21	16
Huishoudens	97	74		14		5	4
Industriële sectoren	310	239	0	43	0	16	12
Eindgebruikers (niet selectief ingezamelde fractie)	225	5	0	0	35	85	100
Huishoudens (houtafval in grofvuil en illegale verbranding)	125	5			15	5	100
Industriële sectoren (houtafval in ambachtelijk afval)	100				20	80	
2008							
houtafval	1591	734	400	350	87	0	20
houtsector	930	440	400	90			
Eindgebruikers (selectief ingezamelde fractie)	554	294	0	260	0	0	0
Huishoudens	177	85		92			
Industriële sectoren	377	209	0	168	0	0	
Eindgebruikers (niet selectief ingezamelde fractie)	107	0	0	0	87	0	20
Huishoudens (houtafval in grofvuil en illegale verbranding)	60				40	0	20
Industriële sectoren (houtafval in ambachtelijk afval)	47				47	0	

Tabel 18 Prognose evolutie houtafval bij Duurzaamheidsscenario

Het Duurzaamheidsscenario houdt rekening met de acties van dit Uitvoeringsplan Houtafval, waarbij de volgende aandachtspunten belangrijk zijn:

- De houtverwerkende industrie blijft groeien, zonder noemenswaardige vermindering van de hoeveelheid geproduceerd houtafval door preventie-acties.
- In de houtsector wordt minder hout afgevoerd naar externe energetische valorisatie, aangezien de energiesector zich meer gaat richten op verontreinigde houtfracties. Enkel het niet-verontreinigde houtstof dat niet gerecycleerd kan worden, zal naar de elektriciteitscentrales worden afgevoerd.
- Het niet-verontreinigde houtafval afkomstig van de houtsector, dat niet meer door de energiesector wordt gevraagd, zal bijkomend worden gerecycleerd in de spaanderplatenindustrie.
- Bij de energetische valorisatie binnen de houtsector zal een stijging van het energetisch rendement van de houtverbrandingsinstallaties de grotere energievraag door de economische groei compenseren.
- Voor houtafval van huishoudens wordt gerekend met een preventie-effect van 9 % over de periode 2001-2008. Dit is lager dan het preventie-effect voor andere droge fracties (2% per jaar) zoals vermeld in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007, aangezien de preventie van houtafval door de duurzaamheid en milieuvriendelijkheid van het materiaal beperkt is.
- Er wordt 75 % van het houtafval van de huishoudens selectief ingezameld.
- Houtafval dat uit grofvuil en ambachtelijk afval wordt uitgesorteerd in 2008 is grotendeels van slechte kwaliteit, zodat dit enkel naar energetische valorisatie kan gaan.
- Er wordt geen houtafval meer gestort.
- De hoeveelheid selectief ingezameld behandeld houtafval die met particulieren wordt meegegeven wordt herleid tot nul. De illegale verbranding bij de particulieren daalt met 80 %.

3.4.2 Vlaamse verwerkingscapaciteit voor houtafval

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de huidige en de te verwachten capaciteit voor de verwerking in Vlaanderen van houtafval, al dan niet geproduceerd in Vlaanderen. In deze tabel wordt houtafval van de primaire houtverwerking, dat verwerkt wordt in de spaanderplaatindustrie, wel vermeld, maar deze afvalstroom valt niet onder het toepassingsgebied van dit Uitvoeringsplan.

2002	Onbehandeld houtafval uit de primaire houtverwerking	Niet-verontreinigd houtafval*	Verontreinigd houtafval
<i>Energetische valorisatie</i>			
<i>Energiesector</i>	0	40.000	0
<i>Houtsector</i>	<i>Inbegrepen in 400.000 ton</i>	400.000	
<i>Materiaalrecyclage</i>	957.419	872.937	?
TOTAAL	957.419	1.312.937	?

* onbehandeld houtafval en behandeld houtafval, eventueel opgewerkt, dat voldoet aan de aanvaardingscriteria voor materiaalrecyclage, maar niet afkomstig van de primaire houtverwerking.

Tabel 19 Vlaamse verwerkingscapaciteit voor houtafval in ton/jaar in 2002

De 40.000 ton energetische valorisatie in de energiesector is de bijstook van onbehandeld houtafval (houtstof) in de centrale van Ruien. De hoeveelheid houtafval voor materiaalrecyclage is de som van de verwerkte hoeveelheid houtafval in alle Vlaamse spaanderplaatbedrijven.

Tabel 20 geeft de te verwachten verwerkingscapaciteit in 2008 op basis van de geplande initiatieven van de spaanderplatenindustrie en de elektriciteitsproducenten.

2008	Onbehandeld houtafval uit de primaire houtverwerking	Niet-verontreinigd houtafval*	Verontreinigd houtafval
<i>Energetische valorisatie</i>			
<i>Energiesector</i>		90.000	270.000
<i>Houtsector</i>	<i>Inbegrepen in 400.000 ton</i>	400.000	
<i>Materiaalrecyclage</i>	870.000	1.238.000	0
TOTAAL	870.000	1.728.000	270.000

*onbehandeld houtafval en behandeld houtafval, eventueel opgewerkt, dat voldoet aan de aanvaardingscriteria voor materiaalrecyclage, maar niet afkomstig van de primaire houtverwerking.

Tabel 20 Vlaamse verwerkingscapaciteit van houtafval in ton/jaar in 2008

De energetische valorisatie in de energiesector omvat 90.000 ton. Dit betreft de bijstook van onbehandeld houtstof in de centrales van Electrabel te Ruien en Langerlo. De 270.000 ton verontreinigd houtafval in de tabel heeft betrekking op de houtvergasser te Ruien (ca. 120.000 ton/j), de geplande houtvergasser te Langerlo (ca. 120.000 ton/j) en de installatie van Biopower te Oostende (24.000 ton/j).

De installatie in Ruien zal tegen 2008 aangepast zijn met een volledige rookgaswassing en zal dan ook verontreinigd houtafval kunnen verwerken.

De NV Unilin maakt momenteel een voorstudie omtrent de haalbaarheid van de productie van groene stroom uit houtafval in een houtverbrandingsinstallatie met een vermogen van 6 MWe en in een variante van 20 MWe. De haalbaarheid van dit project is volledig afhankelijk van de waarde en de looptijd van de groenestroomcertificaten. Deze installatie werd niet opgenomen in de tabel omdat het project zich nog in een zeer vroeg stadium bevindt en er weinig concrete gegevens bekend zijn.

Uit een vergelijking van beide tabellen blijkt duidelijk dat de spaanderplatenindustrie meer niet-verontreinigd houtafval wenst te verwerken, waarbij de stijging vooral veroorzaakt wordt door een grote toename in de verwerking van opgewerkt houtafval.

4 Deel 4 Effecten van de programmering

4.1 Kosten en financiering van het afvalbeleid

4.1.1 Kosten van het afvalbeleid

In dit hoofdstuk worden de kosten voor de realisatie van het Uitvoeringsplan Houtafval bekeken. Deze evaluatie geldt als lokale effectenrapportering die de omzendbrief van de Vlaamse regering van 8 juni 2001 oplegt inzake de weerslag van het Uitvoeringsplan op de lokale besturen.

Bij de openbare besturen zullen vooral de gemeenten en het Vlaamse gewest de kosten van de uitvoering van het beleid moeten dragen:

- De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inzameling van houtafval van huishoudens. De kosten hiervan worden deels door de burgers en deels door de Vlaamse overheid gefinancierd.
- De inzameling en verwerking van houtafval afkomstig van de bedrijven worden bekostigd door de bedrijven zelf volgens het principe “de vervuiler betaalt”. Deze strategie wordt eveneens gevolgd in het KMO-plan.
- Het Vlaamse gewest moet de kosten dragen voor de realisatie van het Uitvoeringsplan. Deze kosten worden voornamelijk gedragen via de milieuheffing op eindverwerking van afvalstoffen.

4.1.1.1 Gemeenten

De kosten en financiering van het afvalbeleid voor de gemeenten werden reeds uitvoerig toegelicht in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 – 2007.

Met betrekking tot houtafval zijn de volgende conclusies relevant:

- Aangezien voorzien wordt dat bepaalde productcategorieën houtafval aan een aanvaardingsplicht worden onderworpen, zullen de kosten voor inzameling en verwerking van die fracties op termijn wegvallen voor de gemeenten.
- Een mogelijk effect van het Uitvoeringsplan Houtafval is dat houtafval in meerdere fracties moet worden ingezameld, of een verdere sortering en opwerking moet ondergaan. Ongeveer de helft van de containerparken zal hierdoor moeten uitbreiden of verhuizen door toename van bezoekersaantallen en uitbreiding van het aantal selectief ingezamelde fracties.
- Het Duurzaamheidsscenario van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 kost de lokale besturen in 2007 ten minste 28,6 miljoen euro minder dan de voortzetting van het Beleidsscenario van het vorige Uitvoeringsplan.

4.1.1.2 Gewestelijke overheid

Het is de eerste maal dat er een Uitvoeringsplan Houtafval wordt gerealiseerd. Men kan zich dus niet baseren op bestaande kennis over kosten en financiering.

Er wordt evenwel verwacht dat de meeste kosten in de beginfase van het beleid worden gemaakt, door onder meer:

- kosten voor monitoring;
- kosten voor prioritaire onderzoeken;
- kosten voor het ontwikkelen van wetgeving;
- kosten voor sensibiliseringsacties naar gemeenten en burgers;
- kosten voor subsidiëring van gemeenten voor de aanleg van containerparken (kosten reeds voorzien in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007);
- Toelagen aan gemeenten voor het gebruik van milieuvriendelijke producten volgens de samenwerkingsovereenkomst (kosten reeds voorzien in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007).

De totale kostprijs voor onderzoeken en sensibiliseringsacties voorzien in de programmering, wordt begroot op 100.000 euro/jaar.

Preventie

Hier zullen voornamelijk de sensibiliseringsacties een belangrijke kost vertegenwoordigen voor het beleid.

De volgende preventie-acties kunnen een kostenpost betekenen voor het gewest:

- Sensibilisering rond het gebruik van duurzame houten producten;
- Vermijden van het gebruik van houtverduurzamingsmiddelen bij openbare besturen (onder budget samenwerkingsovereenkomst);
- Sensibilisering in verband met de aankoop van hout behandeld met houtverduurzamingsmiddelen;
- Sensibilisering in verband met het gebruik van houten spoorwegdwarsliggers;
- Uitvoeren van Presti-5 voor de houtindustrie.

Selectieve inzameling en nuttige toepassing

Selectieve inzameling

Het gewest voorziet in subsidies (50 % tot 2004, 35 % tot 2007) voor het uitbreiden van containerparken. Het accent van de financiële tegemoetkoming ligt echter vooral op maatregelen inzake preventie en milieuvriendelijk productgebruik.

Zoals reeds eerder vermeld zullen de kosten voor het gewest in de beginfase vooral door onderzoek worden gemaakt.

De volgende acties op het gebied van selectieve inzameling kunnen een kostenpost betekenen voor het gewest:

- Onderzoek inzake het gebruik van houten composietmaterialen;
- Doorlichten inzamelstructuur van gebruikte spoorwegdwarsliggers;
- Bevordering van de recyclage van reststromen van hout(afval)verbranding;
- Opvolgen van het gehalte aan verontreinigingen in plaatmaterialen.

Energetische valorisatie

Het stimuleren van energetische valorisatie met een hoog energetisch rendement is een item waar de meeste kosten aan zijn verbonden. Onder meer het onderzoeken van de haalbaarheid van een systeem van groene warmte of groene stoom, en eventuele investeringssteun voor rationeel energiegebruik of hernieuwbare energiebronnen kunnen hier worden vermeld.

Verwijdering

Kosten ter voorkoming van de verwijdering van houtafval zijn meestal reeds opgenomen in algemene kosten ter beperking van het storten of verbranden van afvalstoffen, die worden vermeld in diverse Uitvoeringsplannen.

4.1.2 Financiering van het afvalbeleid

4.1.2.1 Gemeenten

Voor de beschrijving van de ontvangsten van de gemeenten wordt verwezen naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 – 2007.

4.1.2.2 Gewestelijke overheid

De werkingsmiddelen voor de uitvoering van het afvalstoffenbeleid zijn voor een belangrijk deel afkomstig van de heffingen op het verwijderen van afvalstoffen. Het is duidelijk dat door de dalende hoeveelheden gestorte of verbrande afvalstoffen (i.c. houtafval), de inkomsten uit milieuheffingen in verhouding afnemen.

Deze inkomstenderving zal gecompenseerd moeten worden door een verhoogde dotatie uit de algemene middelenbegroting en/of alternatieve financieringsbronnen. Zo kunnen er bijvoorbeeld heffingen worden gerealiseerd die variëren in functie van het energetisch rendement of de emissies, zodat er ook een sturend effect is.

4.2 Milieu-effecten van het beleid inzake houtafval

In dit deel worden de mogelijke milieu-effecten toegelicht op kwalitatieve wijze. Voor de kwantitatieve gegevens verwijzen wij naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 - 2007 en het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen.

4.2.1 Preventie en hergebruik

De stijging van het aanbod van houtafval zal gecompenseerd worden door de maatregelen voorzien in dit plan inzake hergebruik en kwantitatieve preventie.

Door de acties voorzien in dit Uitvoeringsplan inzake kwalitatieve preventie, zal het houtafval zowel van huishoudelijke als van industriële afkomst minder verontreinigd zijn met zware metalen, PAK's en organische halogeenverbindingen. Dit biedt uiteraard meer mogelijkheden in verdere verwerking. Meer houtafval zal in aanmerking komen om gerecycled te worden in de spaanplaatindustrie.

4.2.2 Recyclage

Door het opstellen van inzamel- en verwerkingsregels of aanvaardingscriteria voor de spaanplaatindustrie zal de spaanplaat geproduceerd uit houtafval niet méér verontreinigd zijn dan natuurlijk rondhout.

Verontreinigd houtafval kan en mag niet meer verwerkt worden in spaanplaten en dient verplicht afgevoerd te worden voor energetische valorisatie.

Er zijn dan ook enkel positieve milieu-effecten bij materiaalrecyclage te verwachten.

4.2.3 Energetische valorisatie

Houtverbranding dient volgens dit Uitvoeringsplan te gebeuren met hoog energetisch rendement. Hierdoor worden de productie van een equivalente hoeveelheid energie uit fossiele energiebronnen en de daaraan verbonden emissies vermeden.

De acties uit dit Uitvoeringsplan hebben geen noemenswaardige impact op de emissies van de kleinschalige houtafvalverbrandingsinstallaties. Uiteraard zal het te verbranden houtafval door de kwalitatieve preventie minder verontreinigd zijn, met een verlaagde uitstoot aan zware metalen en halogeniden tot gevolg.

Voor de milieu-effecten op grootschalige afvalverbrandingsinstallaties verwijzen wij naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 - 2007 en het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen.

4.2.4 Storten

Volgens de prognoses van dit plan zou er in 2007 geen houtafval meer gestort mogen worden. Voor de hierdoor vermeden negatieve milieu-effecten verwijzen wij opnieuw naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 - 2007.

4.3 Sociaal-economische gevolgen en werkgelegenheid

4.3.1 Sectoren

4.3.1.1 Houtverwerkende industrie

Uit de BBT-studie voor de houtindustrie (VITO, 2003) komen de volgende gegevens: de houtverwerkende industrie in Vlaanderen (inclusief primaire verwerking) behaalde in 2000 een omzet van 3,54 miljard euro met 22.188 werknemers en vormt daardoor een belangrijke economische pijler in het bedrijfsleven.

De sector wordt getypeerd door een aantal structurele kenmerken:

1. Grote heterogeniteit van zowel halffabrikaten als afgewerkte consumptiegoederen.

2. Het is een typische KMO-sector: ca. 94 % van de bedrijven heeft minder dan 50 werknemers.
3. De reden hiervoor is dat de meubelsector sterk modegevoelig is en dus snel moet kunnen overschakelen bij wisselende modetrends.
4. Door de grote afzet in bouw en meubelverkoop is de sector sterk conjunctuurgevoelig.
5. De houtsector is een sterk exportgerichte sector, die echter onderhevig is aan internationale concurrentie, zowel op de binnen- als op de buitenlandse markt.

Bijlage 6 geeft een beeld van de evolutie van het aantal ondernemingen en de tewerkstelling in de houtverwerkende industrie in Vlaanderen, evenals de evolutie van de omzet.

Kenmerken en perspectieven

De onderstaande SWOT-analyse geeft een overzicht van de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van de houtverwerkende industrie.

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hoge productkwaliteit</i> • <i>Hoge productiviteit</i> • <i>Hooggeschoolde arbeidskrachten</i> • <i>Exportgerichtheid</i> • <i>Hoge mate van flexibiliteit en aanpassingsvermogen</i> • <i>Sterke geografische concentratie met onderling versterkende synergieën</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hoge loonkosten</i> • <i>Gebrek aan imago en merkbekendheid</i> • <i>Kleinschaligheid van meeste ondernemingen</i> • <i>Familiaal karakter (opvolgingsproblemen)</i> • <i>Geringe technologische inhoud van de eindproducten</i> • <i>Lage rendabiliteit</i>
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Het gebruik van hout als hernieuwbare grondstof verder stimuleren</i> • <i>Imago versterken</i> • <i>Creatieve productontwikkeling als motor van innovatie</i> • <i>Toepassing van nieuwe technologieën en materialen</i> • <i>Ontginning van nieuwe, verre exportmarkten</i> • <i>Via collectieve inspanningen clustervorming en netwerking verder uitbouwen</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Toenemende concurrentie uit Oost-Europa en Verre Oosten</i> • <i>Delokalisatie naar lagelonenlanden</i> • <i>Concentratie en internationalisatie van de (meubel)industrie</i> • <i>Substitutie door andere materialen</i> • <i>Toenemende milieureglementering en -kosten</i>

Tabel 21: SWOT-analyse van de houtverwerkende industrie

Hieruit blijkt dat het stimuleren van hout als hernieuwbare grondstof een interessante kans vormt voor de houtsector.

Een belangrijke bedreiging blijken de toenemende milieureglementering en milieukosten te zijn. De acties die voortvloeien uit het Uitvoeringsplan Houtafval zullen dus een invloed hebben op de houtverwerkende industrie. Diezelfde acties

en de daaruit voortvloeiende reglementering kunnen echter evengoed als opportuniteit worden uitgespeeld ten opzichte van concurrerende landen, aangezien het milieuvriendelijke imago van de Vlaamse houtindustrie wordt versterkt.

Het verbod op bepaalde houtverduurzamingsmiddelen zal vermoedelijk weinig of geen effect hebben op de sector van de houtverduurzaming aangezien de bedrijven die enkel aan houtverduurzaming doen, zeer beperkt in aantal zijn. Houtverduurzaming is meestal een nevenactiviteit van de houtverwerkende industrie. Bij verbod op één bepaald product zal er niet worden gestopt met de productie van verduurzaamd hout, maar zal gewoon worden overgeschakeld op een middel dat nog toegelaten is.

4.3.1.2 Milieusector

Voor de sociaal-economische kenmerken, knelpunten en perspectieven voor de milieusector verwijzen we naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 – 2007.

4.3.1.3 Andere sectoren

4.3.2 Preventie en hergebruik

Sensibiliseringsacties rond dit onderwerp worden voornamelijk door openbare besturen (gemeenten, gewest) uitgevoerd en kaderen deels in reeds bestaande Uitvoeringsplannen of samenwerkingsovereenkomsten. Het effect van deze acties wordt reeds uitvoerig besproken in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 – 2007.

Het uitbreiden van retoursystemen en de herstelling van houten verpakkingen kunnen zorgen voor een toename van de werkgelegenheid. Zeker het herstellen van verpakkingen is een arbeidsintensieve bedrijvigheid.

4.3.3 Recyclage

Een toename van de hoeveelheden ingezameld houtafval bij huishoudens en bedrijven zal de frequentie van de ophalingen verhogen en dus voor een beperkte stijging van de werkgelegenheid in de afvalsector zorgen.

Dezelfde sector zal ook meer tewerkstelling kennen aangezien de nieuwe reglementering rond de verwerking van houtafval voor hen ook nieuwe verplichtingen met zich meebrengt, zoals een meer doorgedreven sortering en opwerking, en regelmatige kwaliteitscontroles van het bewerkte houtafval.

Een groei van het aantal bedrijven in de afvalsector wordt weinig waarschijnlijk geacht. De evolutie in de recyclagesector toont aan dat specialisatie voor houtafval hoofdzakelijk door reeds bestaande bedrijven gebeurt. Deze bedrijven zullen een lichte toename van het personeelsbestand kennen.

Tevens zal de sector van plaatmaterialen zich bezighouden met het opwerken van houtafval. Het gaat hier echter om sterk geautomatiseerde processen die een beperkte invloed op de werkgelegenheid hebben.

4.3.4 Energetische valorisatie

Het Uitvoeringsplan Houtafval heeft betrekking op installaties voor energetische valorisatie met een nominaal thermisch vermogen tot 15 MW. Deze reeds bestaande installaties bevinden zich hoofdzakelijk in de houtverwerkende industrie. Steunmaatregelen voor groene warmte en stoom zullen waarschijnlijk geen directe invloed hebben op de werkgelegenheid in die sector. Indirect kunnen constructeurs van verbrandingsinstallaties met een hoger energetisch rendement wel profiteren van deze reglementering aangezien exploitanten sneller een oudere installatie kunnen vervangen door een beter renderende installatie.

Alhoewel dit niet onder het toepassingsgebied van het Uitvoeringsplan Houtafval valt, kan worden vermeld dat het gebruik van houtafval voor grootschalige elektriciteitsproductie niet zal leiden tot een toename van de werkgelegenheid in die sector. De reden hiervoor is dat houtafval meestal traditionele brandstoffen in bestaande installaties vervangt. Tevens zal de liberalisering van de elektriciteitsmarkt eerder een daling dan een stijging van de werkgelegenheid met zich meebrengen.

De nieuwe reglementering inzake houtverbranding zal een indirecte impact op de werkgelegenheid hebben, in die zin dat de bijkomende analyseverplichtingen meer personeel vereisen bij de laboratoria.

4.3.5 Verbranden en storten

De effecten van het Uitvoeringsplan op deze activiteiten kunnen worden vergeleken met de vaststellingen die hierover gemaakt worden in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 – 2007.

Indien blijkt dat verbrandingsresten van hout(afval)verbranding selectief kunnen worden ingezameld voor recyclage, zal dit een beperkt effect hebben op de exploitatie van de stortplaatsen. Het gaat hier immers om een zeer beperkte hoeveelheid afvalstoffen.

5 Deel 5 bijlagen

5.1 Referenties

Basisteksten

Decreet van 02.07.1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

Decreet van 15.06.1994 betreffende de milieubeleidsovereenkomsten.

Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en –beheer (VLAREA), 1998.

Gewestelijk Milieuoverleg, Vlaams Milieubeleidsplan 2003-2007, 432 p.

MiNa-raad (2002), Advies MiNa-raad van 10.02.2000 over de sectorale afwijking van de meetfrequentie voor dioxines voor sommige installaties voor het verbranden van houtafval.

MiNa-2-plan, Vlaamse Milieubeleidsplan 1997-2001

Decreet van 17.07.2000 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (Elektriciteitsdecreet).

Vlaams Klimaatbeleidsplan 2002-2005.

VITO (2002), Energiebalans Vlaanderen 2000: onafhankelijke methode.

OVAM-publicaties

OVAM (1995), Uitvoeringsplan Bouw- en Sloopafval, 142 p.

OVAM (1997), Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 1997-2001, 248 p.

OVAM (2000), Uitvoeringsplan Organisch-Biologisch afval, 275 p.

OVAM (2000), Uitvoeringsplan Gescheiden Inzameling Bedrijfsafval van Kleine Ondernemingen, 102 p.

OVAM (1998), Sorteeraanlyse grofvuil.

OVAM (1999-2000), Enquête containerfirma's Vlaams gewest.

OVAM (2002), Evolutie van hoeveelheid selectief ingezameld houtafval bij 10 sorteerbeidrijven in het Vlaamse gewest.

OVAM (2003), Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007, 251 p.

OVAM (2003), Ontwerp Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen.

Andere referenties

AROH (2001), Sloopactiviteiten in Vlaanderen in de periode 1996-2000 voor eengezinswoningen en meergezinswoningen.

VITO (2001), Emissies van dioxines en PAK's door gebouwenverwarming met vaste brandstoffen.

NMBS (2001), Productie oude houten spoorwegdwarsliggers op Vlaams grondgebied.

VITO (2003), Studie houtafval als case-studie van het Uitvoeringsplan Hoogcalorische Afvalstoffen.

Creg (2002), Voorstel van indicatief programma van de productiemiddelen voor elektriciteit 2002-2011.

5.2 Definities

Definities houtafval

Definities houtafval conform Vlarem II :

Onbehandeld houtafval :

1. natuurlijk stukhout, schors inbegrepen, bijvoorbeeld in de vorm van spaanders, borstelhoutjes of –stelen;
2. natuurlijk hout in de vorm van zaagresten en –meel, krullen, slijpstof of schorsdeeltjes.

Houtafval vergelijkbaar met onbehandeld houtafval : multiplex, spaanplaten, vezelplaten of ander verlijmd hout evenals resten ervan in zoverre zij geen andere stoffen bevatten of ermee bekleed zijn.

Niet gevaarlijk behandeld houtafval : geverfd, gelakt of veredeld hout evenals resten ervan in zoverre zij geen verduurzamingsmiddelen of brandvertragende middelen bevatten.

Gevaarlijk houtafval : hout en houtresten die verduurzamingsmiddelen bevatten (inclusief brandvertragers).

Definities conform wijzigingsvoorstel Vlarem II (principeel goedgekeurd door de Vlaamse regering op 18.12.02):

Biomassa: producten bestaande uit plantaardige materialen of delen daarvan van landbouw of bosbouw, die kunnen worden gebruikt om de energie-inhoud terug te winnen, alsmede biomassa-afval;

Biomassa-afval: één of meer van de volgende afvalstoffen, die kunnen worden gebruikt om energie terug te winnen:

- plantaardig afval van land- en bosbouw;
- plantaardig afval van de levensmiddelenindustrie;
- vezelachtig afval afkomstig van de productie van ruwe pulp en van de productie van papier uit pulp, dat op de plaats van productie wordt meeverbrand en waarvan de vrijgekomen energie wordt teruggewonnen;
- onbehandeld houtafval : natuurlijk hout, schors inbegrepen, dat alleen een mechanische behandeling heeft ondergaan;
- kurkafval;
- niet verontreinigd behandeld houtafval.

Niet verontreinigd behandeld houtafval : behandeld houtafval, met uitzondering van hout dat als gevolg van een behandeling met houtbeschermingsmiddelen of van

het aanbrengen van een bedekkingslaag gehalogeneerde organische verbindingen, PAK's, dan wel zware metalen kan bevatten, met inbegrip van met name dergelijk houtafval dat afkomstig is van bouw- en sloopafval. Voor dit houtafval gelden de samenstellingseisen vermeld in artikel 5.2.3bis.4.14 van Vlarem II als richtwaarden.

Verontreinigd behandeld houtafval: hout dat als gevolg van een behandeling met houtbeschermingsmiddelen of van het aanbrengen van een bedekkingslaag gehalogeneerde organische verbindingen, PAK's, dan wel zware metalen kan bevatten, met inbegrip van met name dergelijk houtafval dat afkomstig is van bouw- en sloopafval, waarbij een of meer samenstellingseisen zoals vermeld in artikel 5.2.3bis. 4.14 van Vlarem II overschreden worden.

Andere veel gebruikte begrippen inzake hout :

A-hout : alle gebruikt hout uitgezonderd: hardboard, zachtboard, geplastificeerde houtproducten, geverfd hout, geïmpregneerd hout (verduurzaamd), vezelplaat en hout dat langere tijd in het water heeft gestaan. Aanvullend dient de samenstelling te voldoen aan de volgende eisen :

- tenminste 98 gew% massief onbehandeld hout;
- maximaal 1 gew% restanten organisch en anorganisch materiaal niet zijnde massief hout;
- maximaal 1 gew% metalen bevestigingsmiddelen.

B-hout : alle gebruikt hout, uitgezonderd : geïmpregneerd hout (verduurzaamd), spoorwegdwarsliggers en hout dat langere tijd in het water heeft gestaan. Aanvullend dient de samenstelling te voldoen aan volgende eisen :

- tenminste 98 gew% B-kwaliteit hout;
- maximaal 1 gew% restanten organisch en anorganisch materiaal niet zijnde B-kwaliteit hout;
- maximaal 1 gew% metalen bevestigingsmiddelen.

C-hout : geïmpregneerd hout (verduurzaamd), spoorwegdwarsliggers en hout dat langere tijd in water heeft gestaan.

Primaire verwerking van hout: onder de primaire verwerking vallen de boomzagerijen en fineerbedrijven die hun grondstoffen rechtstreeks uit de bosexploitatie betrekken.

Secundaire verwerking van hout: onder de secundaire verwerking vallen de producenten van plaatmateriaal en de veredelingsbedrijven (bedekken van plaatmaterialen). Houtafval van de secundaire verwerking bestaat uit houtkrullen, spaanders, schuur- en zeefstof en productieresten van spaanplaat.

Eindverwerking van hout: de eindverwerking omvat de gebruikers van de tussenproducten van de houtverwerkende nijverheid: meubelfabrieken, productieverpakkingen, houtverduurzaming (doe-het-zelf), producenten van houten constructies... Houtafval van de eindverwerking van hout bestaat veelal uit zaagstof en resten van beklede spaanderplaten.

Definities algemeen

Bedrijfsafvalstoffen: alle afvalstoffen die ontstaan ten gevolge van een industriële, ambachtelijke of wetenschappelijke activiteit (Afvalstoffendecreet artikel 3, § 2, 2°)

en de afvalstoffen die daarmee gelijkgesteld worden bij besluit van de Vlaamse regering (VLAREA artikel 2, 2, 1). In de context van het Uitvoeringsplan worden enkel de categorie-2-bedrijfsafvalstoffen behandeld.

Met gesorteerd bedrijfsafval wordt bedoeld: bedrijfsafval waaruit de hierna vermelde materiaalstromen zijn uitgesorteerd.

Volgende materiaalstromen moeten minstens gescheiden aangeboden worden en afzonderlijk worden gehouden bij de ophaling en/of inzameling:

- Afgedankte elektrische en elektronische apparatuur;
- Afgewerkte olie;
- Groenafval;
- Papier- en kartonafvalstoffen;
- Gevaarlijke afvalstoffen;
- Asbestcementhoudende afvalstoffen;
- Textielafval;
- Steenachtige fracties van bouw- en sloopafval;
- Klein gevaarlijk afval van vergelijkbare bedrijfsmatige oorsprong;
- Afvalbanden;
- Afgedankte apparatuur die ozonafbrekende stoffen of gefluoreerde broeikasgassen bevat;
- Glasafval;
- Afval van plantaardige en dierlijke oliën en vetten.

Volgende materiaalstromen moeten ofwel gescheiden worden aangeboden en verder afzonderlijk worden gehouden bij de ophaling en/of inzameling ofwel naderhand worden uitgesorteerd:

- Houtafvalstoffen;
- Metaalafvalstoffen.

Categorie-2-bedrijfsafvalstoffen: bedrijfsafvalstoffen die gezamenlijk met huishoudelijk afval worden verwerkt in verbrandingsinrichtingen voor huishoudelijk afval of die worden afgevoerd naar categorie-2-stortplaatsen.

Containerpark: een inrichting die tot doel heeft de gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen mogelijk te maken met het oog op de maximale recyclage van deze afvalstoffen.

Eindverwerking: het voorbehandelen of verwijderen.

Energie-inhoud: de stookwaarde van het afval vermenigvuldigd met de hoeveelheid te verbranden afval.

Gescheiden (= selectieve) inzameling: het afzonderlijk ophalen van componenten of fracties uit afvalstromen op de plaats waar deze ontstaan.

GFT-afval: GFT staat voor groente-, fruit- en tuinafval en bestaat uit het gescheiden ingezamelde organische deel van het huishoudelijk afval. Het omvat in feite het keukenafval en het gedeelte van het tuinafval dat bestaat uit niet-houtig, fijn materiaal. Het keukenafval omvat volgende composteerbare materialen: aardappelschillen, schillen van citrus- of andere vruchten, groente- en fruitresten, eierschalen, doppen van noten, theebladeren en theezakjes, koffiedik en papieren koffiefilters, papier van keukenrol, kleine hoeveelheden etensresten. Het tuinafval

bestaat onder meer uit verwelkte snijbloemen en kamerplanten, versnipperd snoeihout, haagscheersel, zaagmeel, schaafkrullen, gazonmaaisel, bladeren, onkruid en resten uit de groente- en siertuin en mest van kleine huisdieren. GFT-afval ontstaat door de normale werking van een particuliere huishouding.

Groenafval: het composteerbaar organisch afval dat vrijkomt in tuinen, plantsoenen, parken en langs wegbermen. Groenafval omvat snoeihout met een diameter kleiner dan 10 cm, plantenresten, haagscheersel, bladeren, gazon- en wegbermmaaisel. Groenafval komt vrij bij particulieren, groendiensten, tuinaannemers, enz.

Grofvuil (gesorteerd): alle afvalstoffen die ontstaan door de normale werking van een particuliere huishouding en de gelijkgestelde afvalstoffen die omwille van omvang, aard en/of gewicht niet in het recipiënt voor huisvuilophaling kunnen geborgen worden, met uitzondering van papier en karton, textiel, glas, klein gevaarlijk afval, groente-, fruit- en tuinafval of groenafval, plasticverpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons, elektrische en elektronische apparatuur, bouw- en sloopafval, houtafval, metalen gemengd, autobanden en andere selectief ingezamelde afvalstoffen, en die huis-aan-huis worden ingezameld, of de restfractie die overblijft voor verwijdering na aanbidding op het containerpark.

Herbruikbare goederen: alle door de normale werking van een particuliere huishouding ontstane afvalstoffen die via het kringloopcentrum geschikt gemaakt kunnen worden voor hergebruik, zoals meubelen, kleding, kleine huisraad, boeken en platen, speelgoed en dergelijke.

Hergebruik: het opnieuw aanwenden van een product en/of materialen in het afvalstadium voor hetzelfde doel of soortgelijk doel als waarvoor zij oorspronkelijk bestemd waren. Bijkomend wordt eveneens als hergebruik beschouwd, ook al is het doel niet echt soortgelijk, :

- het gebruik van onbehandelde houtkrullen of schavelingen als stalstrooisel;
- het gebruik bij tuinaanleg van uitgesorteerde spoorwegdwarsliggers van goede kwaliteit.

Hoogcalorische (RDF-)afvalstoffen: afvalstoffen met een calorische waarde van minstens 13 GJ/ton die niet in aanmerking komen voor materiaalrecyclage.

Huishoudelijke afvalstoffen: alle afvalstoffen die ontstaan door de normale werking van een particuliere huishouding (Afvallstoffendecreet artikel 3, § 2, 1°) en afvalstoffen die daarmee gelijkgesteld worden, zoals gedefinieerd in artikel 2.1.1 van VLAREA.

Met ongesorteerde huishoudelijke afvalstoffen wordt bedoeld: huishoudelijke afvalstoffen uit een betrokken regio/gemeente waar de selectieve inzameling van één of meer fracties overeenkomstig de programmering niet gebeurt.

Huishoudelijk restafval: huisvuil (inclusief sorteeresidu van het PMD-afval) + grofvuil + gemeentevuil.

Huisvuil: alle afvalstoffen die ontstaan door de normale werking van een particuliere huishouding en de gelijkgestelde afvalstoffen die in de voorgeschreven recipiënten voor huisvuilophaling kunnen worden geborgen, met uitzondering van papier en karton, textiel, glas, klein gevaarlijk afval, groente-, fruit- en tuinafval of groenafval, plasticverpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons en andere

selectief ingezamelde afvalstoffen. Huisvuil omvat tevens het sorteerresidu van PMD-afval.

Nuttige toepassing: het winnen van grondstoffen, producten of energie uit afval, het rechtstreekse en wettige gebruik van afval, evenals de handelingen die als dusdanig worden bepaald door de Vlaamse regering overeenkomstig de geldende Europese voorschriften (Afvalstoffendecreet, artikel 2, 7°).

Preventie: afvalpreventie is het kwantitatief of kwalitatief voorkomen of verminderen van de productie van afvalstoffen en de schadelijkheid ervan door onder andere reductie aan de bron.

Producent: elke natuurlijke persoon of rechtspersoon wiens activiteit afvalstoffen heeft voortgebracht, en/of elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die voorbehandelingen, vermengingen of andere bewerkingen heeft verricht die leiden tot een wijziging in de aard of de samenstelling van afvalstoffen (Afvalstoffendecreet, artikel 2, 3°).

Recyclage: het terugwinnen van grondstoffen uit afvalstoffen en het inzetten ervan in een productieproces, als gehele of gedeeltelijke vervanging van primaire grondstoffen.

Selectieve inzameling: het gescheiden verzamelen van afvalfracties teneinde recyclage mogelijk te maken.

Verwijdering: de vernietiging en definitieve opslag op of in de bodem en de hierop gerichte handelingen evenals de handelingen die als dusdanig worden bepaald door de Vlaamse regering overeenkomstig de geldende Europese voorschriften (Afvalstoffendecreet, artikel 2, 6°).

5.3 Afkortingen

AEP	Afval- en Emissiepreventie
AMI	Afdeling Milieu-Inspectie
AMINABEL	Afdeling Algemeen Natuur- en Milieubeleid
AMINAL	Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer
AMV	Afdeling Milieuvergunningen
ANRE	Administratie Natuurlijke Rijkdommen en Energie
AROH	Administratie Ruimtelijke Ordening en Huisvesting
ATG	Algemene Technische Goedkeuring
BA	Bedrijfsafval
BBT	Beste Beschikbare Techniek (cf. VLAREM)
BS	Belgisch Staatsblad
BVHB	Belgische Vereniging van Houtbeschermers
CCA	Koper-chroom-arseenzouten
CCIM	Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid
CFB	Koper-fluor-boorzouten
CEN	Comité Européen de Normalisation
D10	Europese benaming voor "verwijdering"
DABM	Decreet houdende Algemene Bepalingen van het Milieubeleid
EEG	Europese Economische Gemeenschap
EG	Europese Gemeenschap
EPM	Energieprestatie maat
EU	Europese Unie
FEBEM	Federatie van Bedrijven voor milieubeheer
GE	Gemeentevuil
GOM	Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij
GV	Grofvuil
HV	Huisvuil
IVC	Interregionale Verpakkingscommissie

KGA	Klein Gevaarlijk Afval
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
KWh	Kilo watt uur
µg	microgram (10 ⁻⁶ gram)
MAMBO	OVAM-softwarepakket "Minder afval en meer bedrijfsopbrengsten"
MBO	Milieubeleidsvereenkomst
MGPO	Milieugerichte Productontwikkeling
MiNa-plan 2	Vlaams Milieubeleidsplan 1997-2001
MiNa-Raad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
MWh	Mega watt uur
NACEBO	Nationale Centrale voor Metaal-, Hout- en Bouwvakondernemingen
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
OVAM	Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest
PAK	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen
PRESTI	Preventie Stimulerend Programma
R1	Europese benaming voor "nuttige toepassing"
REB	Regulerende EnergieBelasting
REG	Rationeel Energiegebruik
REMOVAB	Rekenmodel Werkelijke Afvalkosten Bedrijven
RL	Richtlijn
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLACO	Vlaamse Compostorganisatie
VLAREA	Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en -beheer
VLAREM	Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning
VOC	Vluchtige Organische Componenten
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren

VREG	Vlaamse Reguleringsinstantie voor Elektriciteit en Gas
VVP	Vereniging van Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie
WKK	Warmtekrachtkoppeling
WTCB	Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf

5.4 Overzicht van de verschillende activiteiten binnen de houtverwerking en hun Nace-code

NACEBEL	DIMENSIE	Werknemers	Aantal bedrijven	Aantal werknemers per bedrijf
20101	<i>Zagen en schaven van hout</i>			
	1	169	71	2
	2	199	29	7
	3	242	20	12
	4	473	17	28
	5	90	1	90
	7	297	1	297
20102	<i>Impregneren van hout</i>			
	1	7	1	7
	2	7	2	4
	3	13	1	13
	4	26	1	26
	5	49	1	49
20200	<i>Vervaardiging van platen en panelen van hout</i>			
	1	39	10	4
	2	24	4	6
	3	34	3	11
	4	690	22	31
	5	200	3	67
	6	484	4	121
	7	1241	3	414
20300	<i>Vervaardiging van schrijn- en timmerwerk</i>			
	1	197	86	2
	2	228	37	6
	3	433	37	12
	4	873	29	30
	5	380	9	42
	6	265	3	88
	7	150	1	150
20400	<i>Vervaardigen van houten verpakkingen</i>			
	1	47	18	3
	2	72	14	5
	3	199	15	13
	4	232	9	26
	6	119	1	119
20510	<i>Vervaardiging van overige artikelen van hout</i>			
	1	95	53	2
	2	105	18	6
	3	146	13	11
	4	247	9	27
	6	410	3	137
36111	<i>Vervaardiging van stoelen en zitmeubels voor woningen en kantoren</i>			
	1	96	48	2
	2	61	12	5
	3	254	21	12
	4	736	24	31
	5	461	7	66
	6	416	3	139
	7	252	1	252
	8	490	1	490
36122	<i>Vervaardiging van kantoor-, winkel en ateliermeubels, overwegend van andere materialen dan metaal</i>			
	1	46	24	2

NACEBEL	DIMENSIE	Werknemers	Aantal bedrijven	Aantal werknemers per bedrijf
	2	68	14	5
	3	158	15	11
	4	480	16	30
	5	93	1	93
36130	<i>Vervaardiging van keukenmeubels</i>			
	1	156	90	2
	2	141	28	5
	3	244	25	10
	4	327	9	36
	5	348	6	58
36141	<i>Vervaardiging van eetkamer-, zitkamer- en slaapkamermeubels</i>			
	1	552	288	2
	2	645	108	6
	3	760	57	13
	4	1321	44	30
	5	1569	24	65
	6	786	6	131
	7	1438	5	288
36142	<i>Vervaardiging van tuin- en terrasmeubels</i>			
	1	1	1	1
	2	6	1	6
	3	14	1	14

5.5 Houtafval van de secundaire verwerking van hout

Jaar	Verwerking	Hoeveelheid (ton)	Percentage	Minimum	Maximum
1997	<i>Conditioneren</i>	18460	9	4442	46889
	<i>Recyclage</i>	138381	68	102659	174103
	<i>Storten</i>	95	0	61	183
	<i>Verbranding</i>	45099	22	31436	63716
	Totaal	202035		138598	284891
1998	<i>Recyclage</i>	231935	83	214940	248931
	<i>Tijdelijke opslag</i>	89	1	2	316
	<i>Verbranding</i>	44365	16	25555	71068
	Totaal	278127		240497	320315
1999	<i>Conditionering</i>	8288	3	5212	11363
	<i>Recyclage</i>	177510	68	103211	251808
	<i>Storten</i>	119	0,5	55	255
	<i>Tijdelijke opslag</i>	194	0,5	116	313
	<i>Verbranding</i>	74086	28	48579	108072
	Totaal	260196		157173	371811

Tabel 22: houtafval van de secundaire verwerking van hout (Bron: Melding OVAM)

5.6 Tewerkstelling en aantal bedrijven in de houtverwerkende industrie (exclusief zagerijen)

Tewerkstelling	1995	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Plaatmaterialen</i>	2.784	2.727	2.715	2.747	2.697	2.814
<i>Bouwelementen</i>	3.403	3.119	2.905	2.468	2.409	2.526
<i>Verpakkingen</i>	675	660	672	700	664	638
<i>Overige[†]</i>	1.461	1.446	1.374	1.359	1.405	1.368
<i>Meubelindustrie</i>	17.007	15.586	15.079	14.364	14.103	13.372
<i>Hout- en meubelindustrie</i>	25.330	23.538	22.745	21.638	21.278	20.718
<i>Schrijnwerkerijen[‡]</i>	11.469	11.095	11.153	11.714	11.588	12.051
TOTAAL	36.799	34.633	33.898	33.352	32.866	32.769
Aantal ondernemingen	1.995	1.996	1.997	1.998	1.999	2.000
<i>Plaatmaterialen</i>	58	58	56	57	55	58
<i>Bouwelementen</i>	316	322	275	208	204	210
<i>Verpakkingen</i>	57	61	55	58	61	57
<i>Overige</i>	139	135	131	130	124	126
<i>Meubelindustrie</i>	1.081	1.074	1.040	977	951	949
<i>Hout- en meubelindustrie</i>	1.651	1.650	1.557	1.430	1.395	1.400
<i>Schrijnwerkerijen</i>	2.620	2.548	2.535	2.545	2.541	2.567
TOTAAL	4.271	4.198	4.092	3.975	3.936	3.967

Bron: BBT-studie houtverwerkende industrie, VITO 2002

* Productie van ramen, deuren, parket, spanten,...

† Voornamelijk productie van kaders en lijsten.

‡ Plaatsen van schrijnwerk in hout of kunststof in bouwsector

5.7 Acties

Actie 1	Oprichten van een Overlegplatform Houtafval	60
Actie 2	In kaart brengen van hoeveelheden en kwaliteit van houtafval	60
Actie 3	Opstellen van een Voortgangsrapportage Houtafval	60
Actie 4	Beoordelen van de sociaal-economische impact van de uitvoering van de acties van het Uitvoeringsplan Houtafval	61
Actie 5	Invoeren van een aanvaardingsplicht houtafval	61
Actie 6	Afsluiten van een milieubeleidsvereenkomst houtafval	62
Actie 7	Onderzoeken van de gevareneigenschappen van verontreinigd behandeld houtafval.	62
Actie 8	Onderzoek naar en controle van het in de handel brengen van gebruikte houten dwarsliggers	62
Actie 9	Opstarten preventieprojecten in de houtverwerkende sector via Presti-5-programma	64
Actie 10	Bevorderen van herstelarbeid	64
Actie 11	Kwantitatieve preventie bevorderen door streven naar duurzame producten en toerekenen van milieukosten	64
Actie 12	Onderzoeken van de mogelijkheden voor het uitbouwen van retoursystemen voor houten verpakkingen	65
Actie 13	Opvolging van toelatingen/verbod op gebruik van houtverduurzamingsmiddelen	65
Actie 14	Maximaal vermijden van gebruik van houtverduurzamingsmiddelen op basis van zware metalen bij openbare besturen	66
Actie 15	Sensibiliseren rond aankoop van producten vervaardigd uit hout behandeld met houtverduurzamingsmiddelen	67
Actie 16	De gebruikers van houten dwarsliggers informeren over de toepassingsmogelijkheden	67
Actie 17	Opdrijven selectieve inzameling houtafval van huishoudens – een minimum inzamelpercentage van 75 % bereiken in 2007	70
Actie 18	Verhogen kwaliteit selectieve inzameling bij huishoudens	71
Actie 19	Verhogen selectieve inzameling houtafval op de werven	71
Actie 20	De selectieve inzameling van houtafval van bedrijven stimuleren	72
Actie 21	Opvolgen van het gehalte aan verontreinigingen in plaatmaterialen	72
Actie 22	Opstellen van inzamel- en verwerkingsregels voor houtafval en aanvaardingscriteria voor de spaanderplatenindustrie	73

Actie 23	Onderzoeken en evalueren van de inzet van houtafval in andere recyclage-toepassingen dan in spaanderplaten	73
Actie 24	Bevorderen van recyclage van reststromen van houtafvalverbranding	74
Actie 25	Bevorderen van de verbranding van houtafval met een hoog energetisch rendement	74
Actie 26	Onderzoeken van de haalbaarheid van een systeem ter bevordering van groene warmte en groene stoom	75
Actie 27	Aanpassen van de heffingen op verbranding van houtafval	76
Actie 28	Creëren van verwerkingsmogelijkheid voor verduurzaamd hout	76
Actie 29	Sensibiliseren van particulieren inzake verbranding van houtafval	77
Actie 30	Voorkomen van verbranden op werven	77
Actie 31	Handhaven van het stortverbod voor houtafval	78

5.8 Tabellen en figuren

Tabel 1: Evolutie aantal containerparken met houtafvalcontainer en ingezamelde hoeveelheid per inwoner (Bron: OVAM)	17
Figuur 1: Evolutie selectief ingezameld houtafval op containerparken (Bron: OVAM)	17
Tabel 2: Aanbod houtafval van huishoudens (bron: OVAM)	18
Tabel 3: Voorbeelden categorieën houtafval in bouw- en sloopafval	20
Figuur 2: Evolutie van hoeveelheid selectief ingezameld houtafval bij 10 sorteerbebedrijven in het Vlaamse gewest	21
Figuur 3: Sloopactiviteiten in Vlaanderen in de periode 1996 – 2000 voor ééngezinwoningen en meergezinwoningen (AROHM, 2001)	21
Tabel 4: Productie gebruikte houten spoorwegdwarsliggers op Vlaams grondgebied (Bron: NMBS)	23
Tabel 5: Overzicht aanbod houtafval in Vlaanderen	24
Tabel 6: Verwerking houten verpakkingsafval in 2001 in België (Bron: VAL-I-PAC)	25
Tabel 7: Huidige verwerkingscapaciteit opwerkingsbedrijven recyclagehout (Bron: OVAM)	28
Figuur 4: Processchema opwerking houtafval voor recyclage in spaanderplaten	29
Tabel 8: Huidige productiecapaciteit Vlaamse spaanderplaatsector en gebruik afvalhout in functie van herkomst in 2002 (uitgedrukt in ton/jaar)	30
Tabel 9: Overzicht grensoverschrijdende houtafvalstromen naar spaanderplatenindustrie (Bron: OVAM)	31
Tabel 10: Samenstellingsnormen voor houtafval bestemd voor de recyclageindustrie	31
Figuur 5: Overzicht inzamel- en verwerkingsstructuur van houtafval	37
Tabel 11: Verwerkingswijzen van verschillende houtafvalstromen in de houtverwerkende industrie	38
Tabel 12 Verwerkingswijze van houtafval bij 42 containerbedrijven in het Vlaamse gewest	39
Tabel 13: Overzicht normen EN 71-3	43
Tabel 14: Overzicht prognoses aandeel te leveren groene stroom	51
Tabel 15 Vergoeding voor de productie van hernieuwbare energie in Duitsland	55
Figuur 6: Korte en lange kringloop hout (Bron: Febelhout)	68

Tabel 16: Richtprijzen (februari 2002) voor vers hout en recyclagehout voor plaatmateriaalproductie	69
Tabel 17 Prognose evolutie houtafval bij het Passief scenario	79
Tabel 18 Prognose evolutie houtafval bij Duurzaamheidsscenario	81
Tabel 19 Huidige Vlaamse verwerkingscapaciteit voor houtafval in ton/jaar in 2002	83
Tabel 20 Vlaamse verwerkingscapaciteit van houtafval in ton/jaar in 2008	83
Tabel 21: SWOT-analyse van de houtverwerkende industrie	89
Tabel 22: houtafval van de secundaire verwerking van hout (Bron: Melding OVAM)	103

6 **Ontwerp uitvoeringsplan houtafval** **Verslag inspraak- en adviesreacties**

6.1 Inleiding

6.1.1 Informatieverstrekking

Het Ontwerp Uitvoeringsplan werd op diverse fora besproken en verspreid.

Tijdens de opmaak van het Ontwerp Uitvoeringsplan werden de teksten besproken binnen een externe werkgroep, waar de volgende actoren deel van uitmaakten:

- Febelhout
- VITO
- VVSG/Interafval
- Interregionale verpakkingscommissie
- NACEBO
- Indaver
- SERV
- VVP
- GOM
- Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en energie
- Elektriciteitsproducenten
- Febem
- VAL-I-PAC
- WTCB
- Vlaamse Confederatie Bouw
- MiNa-raad
- Bond Beter Leefmilieu
- Kamer van Koophandel

Op 28 juli 2003 verscheen de bekendmaking van het Ontwerpplan in het Belgisch Staatsblad.

In plaats van verschillende exemplaren van het Ontwerpplan te drukken, was het Ontwerpplan online op de OVAM-website beschikbaar. De openbare inspraakprocedure vond plaats tussen 11 augustus 2003 en 10 oktober 2003.

De meeste gemeenten ervoeren deze nieuwe methode van inzage (website) als positief, aangezien eenvoudige doorverwijzing naar de website de werklast van het openbaar onderzoek verlicht.

Er werd tevens een toelichting gegeven aan de SERV en de MiNa-raad.

6.1.2 De formele respons: adviezen en opmerkingen

Er werden tijdens het openbaar onderzoek 11 reacties ontvangen. Naast adviezen van de SERV en de MiNa-raad, werden reacties ontvangen van Febelhout, VVSG/Interafval, FEBEM, twee intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, drie gemeenten en VIBE v.z.w., een thematische vereniging.

De beperkte respons heeft vooral te maken met het feit dat het Ontwerp Uitvoeringsplan Houtafval zich toespitst op één bepaalde afvalstroom.

De adviezen van SERV- en MiNa-Raad werden ontvangen op respectievelijk 08 en 02 oktober 2003.

Algemene adviezen en reacties

SERV

De raad beklemtoont het belang van een degelijke sociaal-economische onderbouwing en financiële omkadering van de acties en het gehele uitvoeringsplan, om de efficiëntie en haalbaarheid van de acties in te schatten en de globale programmering te beoordelen.

Ook de beperkte keuze tussen de twee scenario's laat niet toe de planacties op hun merites te beoordelen.

De Raad heeft verder ernstige twijfels bij de praktische uitvoerbaarheid en haalbaarheid van een aanvaardingsplicht op houtafval. Tenslotte waarschuwt de raad ervoor dat de inzet van heffingen en normen om indirect bepaalde milieudoelstellingen te halen, de interne coherentie van deze instrumenten kan ondergraven.

MiNa-Raad

De algemene appreciatie van de Raad is positief. Houtafval is een omvangrijke afvalstroom die zijn oorsprong vindt in verschillende sectoren. Mede daarom vroeg de MiNa-Raad in 2000 om een houtafvalplan op te maken. De MiNa-Raad vindt het dan ook heel positief dat een houtafvalplan opgemaakt is. De Raad onderschrijft in ruime mate het voorliggend plan en meer bepaald de uitgangspunten, de strategie en de doel- en taakstellingen. Niettemin formuleert de MiNa-Raad nog enkele suggesties en opmerkingen.

Naast het duurzaam en hernieuwbare karakter van hout, dat centraal staat bij het uitstippelen van het houtafvalbeleid, vindt de MiNa-Raad dat er nog andere aspecten van belang zijn, met name de milieueffecten die gekoppeld zijn aan de hele levenscyclus van hout (duurzaam bosbeheer, verduurzaming, gebruikswijze). De Raad pleit dan ook voor een overkoepelend "houtplan", dat de gehele levenscyclus van hout zou moeten omvatten.

De MiNa-Raad onderschrijft de doelstellingen van het plan. Deze zijn: het afvalaanbod en de hiermee verbonden milieudruk mag niet verder stijgen; grondstoffen moeten op milieuverantwoorde wijze worden vervangen door afvalstoffen daar waar mogelijk en wenselijk; en de totale hoeveelheid te verwijderen (bv. storten of verbranden zonder energierecuperatie) houtafval moet beperkt worden.

Productgebruik krijgt voorrang op energetische valorisatie. De MiNa-Raad vindt het positief dat de verwerkingshiërarchie gerespecteerd wordt en dat het uitvoeringsplan materiaalrecyclage wil bevorderen. De Raad gaat dan ook akkoord met de voorgestelde maatregel om voor grote (mee)verbrandingsinstallaties de emissiegrenswaarden voor verbranding van niet-verontreinigd houtafval gelijk te schakelen met deze voor de verbranding van verontreinigd houtafval. Ook het initiatief om de heffingen voor verbranding van verontreinigd houtafval gelijk te stellen met deze van niet-verontreinigd houtafval wordt als positief aanzien.

Het duurzaam en hernieuwbare karakter van hout staat centraal bij het uitstippelen van het beleid rond houtafval. De MiNa-Raad vindt dit positief maar wijst er op dat nog vele andere aspecten van belang zijn.

De MiNa-Raad hecht veel belang aan de milieueffecten die gekoppeld zijn aan de gehele levenscyclus van hout. Belangrijke stappen hierbij zijn: het duurzaam bosbeheer (inclusief de winning van hout), het eventueel verduurzamen van het hout, het gebruik van hout (als substituuat voor andere materialen) en de verwerking van houtafval. Al deze fases kunnen een belangrijke positieve en/of negatieve milieu-impact betekenen.

Het voorliggend uitvoeringsplan focust enkel op de laatste fase: de verwerking van houtafval. De MiNa-Raad begrijpt dat de bevoegdheden van OVAM zich beperken tot afvalbeheer. Niettemin meent de Raad dat de milieu-impact van de overige fasen ook aanzienlijk kunnen zijn. Voor aspecten rond duurzaam bosbeheer verwijst de Raad naar zijn Advies van 6 oktober 1998 over de criteria voor duurzaam bosbeheer. Ook aan het verduurzamen van hout zijn belangrijke milieuaspecten gebonden. Het betreft niet enkel ongecontroleerde emissies naar water, lucht en bodem maar ook kruisverontreiniging doordat het verduurzamen van hout met bepaalde houtbeschermingsmiddelen (bv. pentachloorfenol) moeilijk op te sporen is waardoor het risico bestaat op verontreiniging van de te recycleren afvalstroom. Ten slotte is de wijze waarop hout gebruikt wordt van belang.

De Raad vraagt dat de overheid een overkoepelend "houtplan" zou opstellen. Dit plan zou de gehele levenscyclus van hout moeten omvatten: het duurzaam bosbeheer, het verduurzamen van het hout, het gebruik van hout en de verwerking van houtafval. Tevens zou het initiatieven moeten bevatten om duurzaam hout te promoten.

FEBELHOUT

Volgens Febelhout lijkt het Uitvoeringsplan Houtafval weinig meer te zijn dan een opsomming van feiten, gegevens en acties. De planmatige en multidisciplinaire aanpak die van een uitvoeringsplan mag verwacht worden, met een aantal prioriteiten en concrete doelstellingen, ontbreekt. Het geheel lijkt eerder op een bijkomende wirwar van reglementering om de controle op de houtsector nog meer op te voeren, zonder een afdoende analyse van de impact ervan op de economische leefbaarheid van de Vlaamse hout- en meubelindustrie.

In het algemeen vindt Febelhout in dit ontwerp dus een weinig planmatige aanpak terug. Er is geen duidelijke hiërarchie in verwerkingsmogelijkheden. Febelhout verwacht prioriteiten van dergelijk plan. Dit soort conclusie ontbreekt volgens hen.

Tevens vindt Febelhout dat de overheid (waaronder OVAM) een sensibiliseringsactie op touw moet zetten om de positieve kanten van de afvalverwerking. Tevens pleit Febelhout voor een globale aanpak van de houtproblematiek, in plaats van zich te beperken tot houtafvalfase.

VVSG/INTERAFVAL, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en gemeenten

Als algemene reactie merkt VVSG/Interafval op dat de aanvaardingsplicht voor houtafval beter kan worden bekeken vanuit een productgerichte in plaats van een materiaalgerichte benadering.

Tevens vindt zij dat de financiële effecten van het Uitvoeringsplan Houtafval op de gemeenten niet voldoende werden weergegeven. De verwijzing naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 lijkt haar onvoldoende.

De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en gemeenten hebben vooral bemerkingen op de bijkomende scheidingsplicht tussen verschillende houtafvalsoorten, vooral met betrekking tot de praktische en financiële gevolgen die daaraan verbonden zijn.

FEBEM

FEBEM beperkt zijn commentaar tot enkele detailopmerkingen, maar houdt zich het recht voor om tijdens de uitvoering van de acties waarbij zij betrokken is, nog opmerkingen te geven.

6.2 Reactie per plandeel

6.2.1 Deel 1 Inleiding

Afbakening afvalstoffen

p. 9:

De gemeente Boechout-Vremde vindt dat boomstronken en snoeihout ook onder het toepassingsgebied van het Uitvoeringsplan Houtafval dient te vallen, omdat dit voor de burger ook houtafval is.

Overweging(en):

De beleidslijnen voor groenafval (waaronder boomstronken en snoeihout valt) werden reeds vastgelegd in het Uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval. Deze afvalstromen terug bespreken in het Uitvoeringsplan Houtafval zou enkel een herhaling van reeds vastgelegde acties als resultaat hebben. De perceptie van de burger met betrekking tot deze afvalstroom is hier minder prioritair dan de indeling van de afvalstoffen in het juiste beleidsplan.

6.2.2 Deel 2 Analyse

p. 16:

VVSG/Interafval vindt het nuttig om bij meubilair dat via het grof vuil wordt ingezameld een onderscheid te maken tussen een zuivere en niet-zuivere fractie.

Overweging(en):

Het onderscheid zuiver en niet-zuiver houtafval is enkel van belang bij de keuze van de verwerkingswijze (recyclage of verbranding). Daarnaast beschikt de OVAM momenteel niet over cijfers van de fractie zuiver en niet-zuiver houtafval in het grof vuil.

Verwerking

Hergebruik

p. 25:

Febelhout wenst duidelijkheid over de informatie over nuttige toepassing van verpakkingsafval. Geldt deze voor herbruikbare verpakkingen zoals aangegeven in de titel?

Overweging(en):

Het gaat hier enkel over éénmalige verpakkingen, aangezien hergebruikverpakkingen niet onder de terugnameplicht vallen, zoals vermeld in het Samenwerkingsakkoord voor de preventie en het beheer van het bedrijfsmatig verpakkingsafval van 5 maart 1997. Het samenwerkingsakkoord poogt het aandeel herbruikbare verpakkingen te promoten door recyclagepercentages op te leggen voor éénmalige verpakkingen.

Het bijschrift bij de tabel zal aangepast worden.

Recyclage

p. 27:

Inzake het tweede knelpunt stelt Febelhout dat plaatmaterialen wel mogen worden verwerkt in spaanderplaten.

Aanpassing:

Het knelpunt wordt als volgt aangepast:

Bepaalde houtafvalstromen zoals verduurzaam hout mogen niet worden verwerkt in de spaanderplatenproductie. De controle hierop is onvoldoende, wat deels te wijten is aan een gebrek aan aanvaardingscriteria in de wetgeving. Plaatmaterialen kunnen in principe wel terug worden verwerkt tot spaanderplaat, maar dit wordt in beperkte mate gedaan omwille van kwaliteitseisen van het eindproduct.

Wetgeving

Storten

p. 46

Aanpassing:

Op de tweede alinea wordt 'categorie 2-stortplaats' vervangen door 'categorie 1-stortplaats'.

6.2.3 Deel 3 Doelstellingen, programmering en prognoses

VVSG/Interafval vraagt om bij de acties meer consequent te zijn in het gebruik van VVSG of 'lokale besturen' als betrokkenen bij de acties. In het algemeen kan vermeld worden 'VVSG' en 'Interafval' daar waar het gaat om algemene beleidsmatige kwesties, en als het gaat om concrete plaatselijke en/of subregionale planning en uitvoering, kan 'lokale besturen' vermeden worden.

Aanpassing(en):

Lokale besturen worden verwijderd als betrokkenen bij actie 1 en 28.

VVSG/Interafval wordt toegevoegd als betrokkene bij actie 5.

Overige algemene acties

p. 61, Actie 4:

Febelhout stelt dat in de haalbaarheidsstudie een aanvaardingsplicht voor sommige fracties van houten producten werd voorgesteld. De argumenten van de houtsector zijn nauwelijks gehoord en bovendien dienden alle consultatierondes op administratief niveau enkel om een politieke beslissing in te kleden. De aanvaardingsplicht was immers reeds ingeschreven in het ontwerp Vlarea vooraleer de studie was afgerond. Nergens is er enige aanduiding geweest van de haalbaarheid noch van de milieurelevantie van dergelijke aanvaardingsplicht.

De SERV heeft ernstige twijfels bij de praktische uitvoerbaarheid en haalbaarheid van een aanvaardingsplicht op houtafval. De raad wijst erop dat houtafval een materiaal is en geen product. De raad is van oordeel dat een aanvaardingsplicht enkel kan ingevoerd worden op producten en niet op materialen, dus ook niet op houtafval. Verder is de Raad van mening dat de invoering van een aanvaardingsplicht op houtafval het gebruik van hout als duurzame grondstof kan benadelen ten overstaan van andere materialen.

In zijn advies van 16 januari 2003 over Vlarea 2003 steunt de MiNa-Raad het principe van nieuwe aanvaardingsplichten maar wijst er tegelijk op dat "houtafval" een "materiaal" aanduidt en geen "product" waarvoor men producenten aansprakelijk kan stellen. Ook werd gevraagd of de term "houtafval" niet te algemeen was.

De MiNa-Raad heeft van verschillende betrokkenen vernomen dat het instellen van een aanvaardingsplicht voor een "materiaalsoort" veel praktische bezwaren met zich meebrengt. De Raad vraagt zich dan ook af of een aanvaardingsplicht voor houtafval wel opportuun is. Indien een aanvaardingsplicht ingesteld wordt, is het meer aangewezen om die te beperken tot een productcategorie, bv. afgedankte meubels.

VVSG/Interafval stelt dat bij het invoeren van een aanvaardingsplicht houtafval het belangrijk is dat gekozen wordt voor een productbenadering en niet voor een materiaalbenadering.

De gemeente De Panne vreest voor een toename van houtafval van KMO's en handelaars op de containerparken indien niet gezorgd wordt voor een nationale organisatie die zal instaan voor de inzameling van houtafval.

Aanpassing(en)

De OVAM beaamt het probleem met de materiaalgerichte benadering van deze aanvaardingsplicht. De concrete invulling van het begrip "houtafval" kan gebeuren bij de onderhandelingen, gevoerd in het kader van de milieubeleidsvereenkomst die uit deze aanvaardingsplicht zal voortkomen. Milieurelevante houtafvalstromen zullen hier bij voorrang worden aangepakt.

De tekst wordt als volgt aangevuld:

De concrete invulling van het begrip "houtafval" zal gebeuren tijdens de onderhandelingen met de betrokken actoren rond de milieubeleidsvereenkomst betreffende de aanvaardingsplicht op houtafval. Hierbij dient onder meer rekening te worden gehouden met de milieurelevantie van bepaalde houten producten, zoals b.v. chemisch verduurzaamd houtafval.

Preventie en hergebruik

Strategie

p. 63:

'Het Vlaamse beleid heeft tot doel de hernieuwbare energie te stimuleren.', stelt de gemeente Boechout-Vremde.

De gemeente mist daarom hier de bespreking van de concrete maatregelen die de Vlaamse regering genomen heeft om het bosareaal effectief te vergroten. Verder het stimuleren van het aanplanten van tamme kastanje en robinia om weerbestendig hout te produceren dat geen houtverduurzamingsmiddelen nodig heeft, en het propageren van weerbestendig hout als vervanging van kostbaar teakhout. Op deze manier worden ook CO₂-boni gecreëerd. Zie verder hieromtrent actie 13 (p. 65)

Overweging(en):

Het is logisch dat een vergroting van het bosareaal een positieve impact heeft op de inspanningen inzake productie van hernieuwbare energie. Indien het bosareaal vergroot wordt met duurzame houtsoorten, biedt dit inderdaad bepaalde alternatieven voor houtverduurzaming. We zullen bij het uitwerken van de acties 13 en 14 rekening houden met het aanbod aan, en de mogelijkheden van natuurlijk verduurzaamd hout dat beschikbaar is.

Acties

p. 64, actie 9:

De gemeente De Panne stelt dat herstelarbeid door kringloopcentra meer gepromoot zou moeten worden. De burgers denken dat er niets mag mankeren aan goederen bestemd voor het kringloopcentrum.

Overweging(en):

Actie 26 van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 voorziet in sensibiliserings-campagnes voor kringloopcentra, gericht op het uitbreiden van het klantenbestand en het promoten van kwalitatieve dienstverlening. Actie 9 van het ontwerp Uitvoeringsplan Houtafval verwijst naar deze actie. In dit kader kan ook de herstelarbeid gepromoot worden.

p. 64, actie 10:

Febelhout stelt voor de zin 'Het FSC-label voor bossen...' te vervangen door 'Duurzaam bosbeheer kan hierbij worden gestimuleerd door de labelling van hout (bv. FSC, PEFC, ...) zonder dat het label een doel op zich wordt.'

Aanpassing:

De voorgestelde zinsnede wordt ingelast.

p. 64, Actie 11:

De gemeente De Panne vreest dat een retoursysteem voor houten verpakkingen veel problemen zal opleveren, gelet op de ervaringen met retoursystemen voor glazen verpakkingen.

Overweging:

De actie onderzoekt de mogelijkheid tot het uitbouwen van retoursystemen voor houten paletten in nieuwe bedrijfssectoren. Er bestaan reeds retoursystemen voor houten paletten; deze actie voorziet in het uitbouwen van deze bestaande retoursystemen.

p. 65-66, actie 13 en 14:

De gemeente Boechout-Vremde wenst dat gemeenten betrokken zouden moeten worden bij de sensibilisering rond aankoop van houtverduurzamingsmiddelen, door onder meer een rol te spelen in de verspreiding van informatie via gemeentelijke infobladen.

De v.z.w. VIBE is een thematische vereniging, die onder meer initiatieven neemt rond sensibilisering en vorming in de houtsector inzake houttoepassingen zonder preventieve chemische verduurzaming. De vereniging vraagt betrokken te worden bij het uitwerken van de acties 13 en 14.

Aanpassing(en)

De gemeenten en VIBE zullen als betrokkenen worden opgenomen bij deze acties.

Selectieve inzameling en nuttige toepassing**Acties****p. 70, actie 17:**

VVSG/interafval en verschillende gemeenten hebben bedenkingen bij het selectief inzamelen van diverse fracties houtafval. Ze vrezen een structureel ruimtegebrek en extra kosten bij de doorgedreven sortering van houtafval op het containerpark, en tevens stelt men zich de vraag of het de moeite loont om houtafval van containerparken selectief in te zamelen aangezien onbehandeld houtafval zelden terechtkomt op containerparken.

Volgens Febelhout moet de term 'gevaarlijk behandeld houtafval' worden vervangen door 'verontreinigd behandeld houtafval'.

Overweging(en):

Bij het opmaken van richtlijnen voor het selectief inzamelen van houtafval op containerparken zal er rekening worden gehouden met de specifieke situatie op deze inzamelplaatsen. Er kan echter niet worden voorbijgegaan aan wettelijke vereisten, zoals bv. de verplichte scheiding tussen gevaarlijk afval en niet-gevaarlijk afval.

De extra kosten die een gescheiden inzameling met zich meebrengen, moeten kunnen worden meegenomen in de onderhandelingen voor de aanvaardingsplicht voor bepaalde houten producten.

Aanpassing:

De term 'gevaarlijk behandeld houtafval' wordt in het uitvoeringsplan vervangen door 'verontreinigd behandeld houtafval'.

p. 71, actie 18:

FEBEM wenst bij de betrokkenen toe te voegen: alle deelnemers van de coördinatiegroep bouw- en sloopafval waaronder ophalers, ...

Aanpassing:

Betrokkenen: OVAM, alle deelnemers van de coördinatiegroep bouw- en sloopafval

p. 72, actie 21:

FEBEM wenst bij de betrokkenen de afvalverwerkende bedrijven te vervangen door FEBEM.

Aanpassing:

Betrokkenen: AMINAL, houtsector, afvalverwerkende bedrijven (vertegenwoordigd door FEBEM indien lid), onderzoeksinstellingen

p. 72, actie 21:

Febelhout stelt dat door de spaanplaatproducenten er op vrijwillige basis grote inspanningen geleverd worden om de chemische zuiverheid van hun product te controleren. De te respecteren parameters zijn gebaseerd op de internationaal erkende norm van zuiverheid van speelgoed. Vlaanderen wil echter dat andere normen worden nageleefd, die totaal los staan van de realiteit. Febelhout stelt ook dat men niet mag vergeten dat eenzijdig opgelegde maatregelen een negatief effect zullen hebben op de Vlaamse bedrijven, zonder dat er van enige milieuwinst sprake is. Aan importzijde worden er dan weer geen maatregelen genomen, hetgeen de eventuele milieurelevantie van de in Vlaanderen opgelegde verplichtingen grotendeels teniet doet. Als federatie zijn wij bereid om hierover gesprekken te voeren met de overheid, maar wij wensen niet dat in het ontwerp van houtafvalplan voorbarige conclusies worden opgenomen.

Tevens stelt Febelhout een verschil vast in het statuut van houtafval dat wordt verbrand (steeds afvalstoffenverwerking) en houtafval dat als vervangende grondstof wordt ingezet in de spaanderplatenproductie (geen afvalstoffenverwerking), alhoewel dit houtafval dezelfde samenstelling heeft.

Febelhout wenst 'grenswaarden' in de laatste alinea van actie 21 te vervangen door 'richtwaarden'.

Aanpassing:

'Grenswaarden' wordt vervangen door 'richtwaarden'.

Overweging(en):

Actie 21 vermeldt dat de normen die de OVAM hanteert, voorlopig als richtwaarden gelden, waarvan op basis van objectieve criteria kan worden afgeweken. Er mag echter niet worden voorbijgegaan aan het feit dat de normering dient te vertrekken van meer uitgangspunten dan louter de gebruiksveiligheid van houten producten voor de consument.

De OVAM legt bij uitvoer van houtafval momenteel geen normen op, wel voor de invoer ervan, in tegenstelling tot wat Febelhout vermeldt.

Het statuut van hout (grondstof of afvalstof) ligt vast in wettelijke definities, die dan ook moeten worden gerespecteerd. In het kader van het uitwerken van een reglementering over de inzameling en verwerking van houtafval moet duidelijk zijn waar het omslagpunt afvalstof/grondstof ligt.

p. 74, actie 24:

VVSG/Interafval vindt dat niet enkel het energetisch rendement van een installatie belangrijk is. Factoren zoals transport van afvalstoffen hebben een invloed op de totale milieubalans. De totale eco-efficiëntie van het inzamel- en verwerkingsysteem moet in kaart worden gebracht. Het kan dus aangewezen zijn om bepaalde houtafvalstromen toch te verbranden in klassieke roosterovens omwille van de te grote afstanden waarover dit afval moet vervoerd worden.

De MiNa-raad stelt dat verbranden in verbrandingsinstallaties zonder energierecuperatie moet verboden worden. Het plan stelt dat het verbranden zonder energierecuperatie beperkt moet worden. De MiNa-Raad is voorstander voor het instellen van een verbod op het verbranden van houtafval zonder energierugwinning. Dit verbod zou moeten opgenomen worden in de sectorale vergunningsvoorwaarden van verbrandingsinstallaties. De Raad verkiest deze maatregel boven andere maatregelen zoals het ontmoedigen door het instellen van verhoogde heffingstarieven voor verbranding zonder energiewinning.

Overweging:

Een herziening van het besluit van de Vlaamse Regering van 28.09.2001, dat het systeem van groenestroomcertificaten regelt, bepaalt dat het energieverbruik van het transport tot aan de grens van het Vlaamse gewest in mindering moet worden gebracht van de totale opgewekte hoeveelheid energie. Daarentegen moet wel worden vastgesteld dat de OVAM voor het grensoverschrijdend vervoer van groene lijst afvalstoffen bestemd voor nuttige toepassing momenteel geen mogelijkheid heeft om dit tegen te houden.

Het uitvoeringsbesluit (momenteel in goedkeuringsfase) dat de omzetting van de richtlijn 2000/76 (verbrandingsrichtlijn) en de herziening van de emissienormering voor biomassa-afvalverbranding regelt, bevat een bepaling die de verbrandingsinstallaties verplicht om de opgewekte warmte zoveel mogelijk nuttig te gebruiken.

Verwijdering

Acties

p. 75-76, actie 26 en 27:

De SERV stelt dat acties 26 en 27 een juridisch kader voorzien om te bekomen dat de spaanderplaatindustrie en de elektriciteitssector de volgens het plan meest wenselijke houtsoort gaan gebruiken.

Eenzijds beoogt het uitvoeringsplan voor de grote electriciteitsproducenten (met nominaal thermisch vermogen groter dan 50 MW) de emissienormering voor de verbranding van niet-verontreinigd houtafval even streng te maken als deze voor de verbranding van verontreinigd houtafval.

Anderzijds mogen de heffingen op de verbranding van verontreinigd houtafval niet hoger liggen als voor de verbranding van niet-verontreinigd houtafval. Door deze beide acties wil het uitvoeringsplan het verontreinigd afval in de richting van de elektriciteitssector kanaliseren en het niet-verontreinigd houtafval vrijwaren voor de materiaalrecyclage.

De raad kan zich vinden in de doelstelling om de houtstromen naar de sectoren vanuit milieuvriendelijke en duurzame beleidsoverwegingen in de meest nuttige en duurzame toepassing te kanaliseren. De raad waarschuwt echter voor de wijze waarop de milieu-instrumenten zullen worden ingezet. Door de instrumenten voor de realisatie van deze doelstelling te hanteren, kan de interne coherentie van het instrument emissiegrenswaarden en het instrument heffingen ondergraven worden.

Overweging:

Emissienormering en heffingen staan in principe los van elkaar, in die zin dat normering tracht de milieuhinder van een bepaalde activiteit te beperken, daar waar het heffingensysteem op afvalstoffen poogt om de afvalstoffenverwerking met respect voor de verwerkingshiërarchie te laten gebeuren.

De heffingen op afvalverbranding zullen ook meer worden gedifferentieerd in functie van de energie-efficiëntie en minimalisering van emissies.

p. 77, actie 29:

De gemeente Boechout-Vremde stelt dat sensibilisering van particulieren nog steeds niet effectief is en verder zou moeten worden doorgevoerd. Dit wordt bijgetreden door de gemeente De Panne.

De gemeenten zouden nog meer gesensibiliseerd moeten worden om daadwerkelijk verbranding in open lucht te beletten of te voorkomen, en zeker niet te stimuleren door bijvoorbeeld kerstboomverbranding toe te laten.

De gemeente Brasschaat en IGEAN stellen dat er nood is aan een éénduidige regelgeving.

Overweging(en)

Prognoses

De SERV stelt dat ze zich steeds voorstander heeft getoond van het uitwerken van scenario's waarin mogelijke beleidsalternatieven en hun maatschappelijke effecten worden uiteengezet. De raad stelt vast dat in het uitvoeringsplan slechts twee scenario's tegen elkaar worden afgewogen : een passief scenario dat aangeeft hoe de situatie inzake houtafval evolueert bij het huidige beleid en een duurzaamheidsscenario dat rekening houdt met de effecten die veroorzaakt worden door de uitvoering van acties en maatregelen van het ontwerpplan. De enige beleidskeuze die men voorstelt is m.a.w. een voortzetting van het huidige beleid

versus de invoering van het ontwerpplan. Dit laat volgens de raad geen ernstige afweging van de gekozen beleidsstrategie toe : het plan is gericht op de realisatie van een aantal doelstellingen die men a priori wil realiseren. Door het ontbreken van valabele vergelijkingsscenario's is het volgens de Raad niet mogelijk om de in het plan voorgestelde acties op hun merites te beoordelen.

Overweging:

Bij de keuze van het te volgen scenario werden al keuzes gemaakt, die zich echter niet weerspiegelen in aparte scenario's. Voorbeelden daarvan zijn de nadruk die wordt gelegd op kwalitatieve preventie, en het verder toelaten van de kleinschalige houtafvalverbranding ten nadele van de grote energiecentrales. Bij deze laatste keuze werd rekening gehouden met de economische draagkracht van de houtverwerkende sector, meer bepaald de schrijnwerkerijen, en de totale milieulast die gepaard zou gaan met het overschakelen op andere brandstoffen.

Tevens werden enkele keuzes gebaseerd op studies inzake houtverwerking, waar verschillende mogelijkheden werden bekeken, en waaruit een rangorde werd opgemaakt, zoals het geval is bij de verschillende technieken voor opwekking van energie uit houtafval.

Wat betreft houtafval van de huishoudens lijkt het ons logisch om het in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke afvalstoffen gekozen scenario te volgen.

6.2.4 Deel 4 Effecten van de programmering

Het ontwerpplan bevat volgens de SERV weinig of geen sociaal-economische onderbouwing. Het bevat geen raming van de kosten van de verschillende acties noch van het gehele ontwerpplan (de programmering) in hoofde van de uitvoerders (de doelgroepen), en geen inschatting van de sociaal-economische effecten. Dergelijke informatie is nochtans essentieel voor het inschatten van de efficiëntie en haalbaarheid van de acties en de beoordeling van de algemene programmering. De raad dringt er dan ook op aan dat de sociaal-economische onderbouwing wordt aangeleverd bij de concrete invulling van de acties. Zo dienen bijvoorbeeld de aanvaardingscriteria voor de spaanderplatenindustrie (actie 21) rekening te houden met de sociaal-economische realiteit. Mochten deze criteria te streng gesteld worden, dan kan de concurrentiepositie in het gedrang komen ten aanzien van andere landen, die minder rekening houden met de chemische kwaliteit van de platen.

Aanpassing(en)

In het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen werd een actie ingeschreven, die in 2005 een onderzoek voorziet naar de socio-economische impact van het afvalbeleid. De effecten van de acties van het Uitvoeringsplan Houtafval kunnen eveneens in deze studie worden bekeken.

Er wordt een actie ingevoerd:

Beoordelen van de sociaal-economische impact van de uitvoering van de acties van het Uitvoeringsplan Houtafval.

Kosten en financiering van het afvalbeleid:

Kosten van het afvalbeleid

Gemeenten

VVSG/interafval vindt de effecten op de gemeentelijke kosten weinig uitgewerkt, en vindt een verwijzing naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen niet voldoende. De impact van de acties op de budgetten van de besturen werd onvoldoende weergegeven.

Overweging:

Aangezien het Uitvoeringsplan Houtafval grotendeels het Uitvoeringsplan Huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007 volgt, zal de globale impact vergelijkbaar zijn. Het is voor de OVAM niet mogelijk om op basis van fluctuerende hoeveelheden houtafval per gemeente een kostprijs te berekenen. Het invoeren van een aanvaardingsplicht op bepaalde categorieën van houten producten zal een positieve impact hebben op de kosten van de gemeenten.

7 Samenvatting Uitvoeringsplan Houtafval

7.1 Situering

Het Uitvoeringsplan Houtafval geeft uitvoering aan de doelstelling van duurzame ontwikkeling zoals vervat in het geldende milieubeleidsplan.

Houtafval is een belangrijke afvalstroom die zijn oorsprong vindt in verschillende sectoren. De verwerking van deze afvalstroom dient te geschieden in overeenstemming met de geldende doelstellingen die vervat zijn in verschillende beleidsplannen, bestaande of in voorbereiding.

De MiNa-raad heeft reeds in 2000 een aanbeveling gedaan voor het opmaken van een houtafvalplan, gelet op de grote hoeveelheden houtafval die geproduceerd worden en de milieu-effecten die samenhangen met de verschillende verwerkingswijzen.

Het kabinet van mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, heeft in 2001 OVAM de opdracht gegeven een Uitvoeringsplan Houtafval op te maken.

Het Uitvoeringsplan Houtafval maakt vooreerst een analyse van de huidige situatie inzake inzameling en verwerking, waarna deze vergeleken wordt met de uitgangspunten en doelstellingen van het afvalstoffen-, maar ook het energie- en preventiebeleid. Hieruit moeten initiatieven voortkomen die gericht zijn op het beheersen van de houtafvalstroom in de verschillende sectoren. Preventie zal hierbij een belangrijke rol spelen, op kwantitatief en vooral op kwalitatief vlak. Hierdoor zal de milieudruk van de verschillende methoden van nuttige toepassing en verwijdering kunnen afnemen of gecontroleerd worden.

Het Uitvoeringsplan vormt het kader voor de volgende 5 jaar (of langer zolang het niet wordt vervangen) waarbinnen de overheid haar beleid inzake houtafval uitvoert.

De totstandkoming van het plan wordt geregeld in de artikelen 35 en 36 van het decreet van 2 juli 1981, gewijzigd bij decreet van 20 april 1994.

7.2 Doelgroep

De doelgroep van het Uitvoeringsplan Houtafval zijn zowel de gemeenten, de intergemeentelijke verenigingen en de burgers, als de bedrijven met de nadruk op de houtverwerkende industrie.

7.3 Overleg en inspraak

In 2001 werd een interne werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de belangrijkste overheidsadministraties (OVAM, AMV, AMI, Aminabel, ANRE en de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu). Tevens werd een externe stuurgroep opgericht om de opbouw en totstandkoming van het Uitvoeringsplan Houtafval te volgen. De volgende betrokken sectoren en belangengroepen zijn daarin vertegenwoordigd:

- Febelhout	- Elektriciteitsproducenten
- VITO	- Febem
- VVSG/Interafval	- VAL-I-PAK
- Interregionale verpakkingscommissie	- WTCB

- NACEBO	- Vlaamse Confederatie Bouw
- Indaver	- MiNa-raad
- SERV	- Bond Beter Leefmilieu
- VVP	- Kamer van Koophandel
- GOM	- ANRE

Om tot een constructieve samenwerking te komen, werd gepoogd rekening te houden met de inbreng van de leden van deze externe stuurgroep

Vanaf 11/08/2003 tot en met 10/10/2003 lag het ontwerp Uitvoeringsplan Houtafval ter inzage bij de gemeenten en bij de OVAM. Tevens was het consulteerbaar op de OVAM-website. Gedurende deze termijn kon iedereen bezwaren of opmerkingen schriftelijk ter kennis brengen van de OVAM (art. 36, § 2 van het Afvalstoffendecreet). Tevens werd het advies van de SERV en MINA-raad gevraagd.

Het Uitvoeringsplan Houtafval werd waar nodig aangepast aan de ontvangen opmerkingen en suggesties.

Op basis hiervan werd op 12 december 2003 het Uitvoeringsplan Houtafval vastgesteld door de Vlaamse regering.

7.4 Inhoud

7.4.1 Opbouw van het Uitvoeringsplan

Het Uitvoeringsplan houtafval heeft als opzet een concrete meerjarenplanning met een integrale ketenbenadering inzake preventie, selectieve inzameling, nuttige toepassing en verwijdering van houtafval aan te geven.

Deel I behandelt de aanleiding voor het opmaken van het Uitvoeringsplan Houtafval. Ook de beginselen van het Vlaamse milieubeleid, die eveneens gehanteerd werden bij de opmaak van dit plan, komen aan bod. Tevens worden de opbouw en het juridisch kader van het plan besproken.

Deel I bakent tevens het toepassingsgebied van het Uitvoeringsplan Houtafval af en omschrijft de verschillende doelgroepen van het plan.

Deel II geeft een analyse van de houtafvalstromen, van de reeds uitgevoerde preventie-acties en van de huidige situatie inzake aanbod, inzameling en verwerking. Tot slot behandelt dit deel de wetgeving rond houtafval en de raakvlakken met andere beleidsdomeinen.

Deel III bevat de programmering, met de strategie en de taakstellingen voor preventie, selectieve inzameling, nuttige toepassing en de eindverwerking.

Om de programmering uit te voeren en de knelpunten op te lossen, zijn er acties uitgewerkt om de taakstellingen te concretiseren. Per actie is in de overzichtslijst (te vinden achteraan de samenvatting) vermeld wie de initiatiefnemer is en wie de betrokkenen zijn. De initiatiefnemer is een overheidsinstelling die zoveel mogelijk zelfstandig het initiatief tot de uitvoering neemt. Daarbij hoort de zorg voor coördinatie, zo nodig een nadere uitwerking, het samenbrengen van de betrokkenen, de financiële afwikkeling en de bewaking van het rapporteren over de voortgang. De initiatiefnemer blijft het eerste aanspreekpunt. Met betrokkenen zijn

bedoeld : de door de initiatiefnemer bij voorkeur te betrekken belanghebbenden. Dit kunnen zowel overheden als privé-organisaties zijn. Ze kunnen onder meer als (mede)financierder, (mede)uitvoerder of adviesverlener bij de actie of het initiatief fungeren. De lijst van betrokkenen is niet limitatief.

Deel IV gaat dieper in op de effecten van de programmering en meer bepaald de financiële impact van het plan. Voor de milieueffecten wordt voornamelijk verwezen naar het Uitvoeringsplan Huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007 en het Uitvoeringsplan Hoogcalorisch afval.

7.4.2 Inhoud en strategie

Het duurzaam, hernieuwbare en CO₂-neutrale karakter van hout staat centraal bij het uitstippelen van het beleid rond houtafval. Bij de uitwerking van deze strategie heeft de OVAM ook rekening gehouden met het feit dat de verwerking van houtafval plaatsvindt op een internationale markt, waar voor nuttige toepassing van houtafval (materiaalrecyclage of energetische valorisatie) het vrije marktprincipe geldt.

Wat preventie betreft wordt vooral de nadruk gelegd op hergebruik

(bv. retourverpakkingen en herstellen van oude meubelen) en kwalitatieve preventie (bv. vermindering van het gebruik van milieu-onvriendelijke houtverduurzamings-middelen). In het kader van kwantitatieve preventie is het belangrijk te vermelden dat ernaar wordt gestreefd dat de totale afvalberg niet toeneemt. Omwille het duurzaam karakter van hout mag de fractie houtafval in de afvalberg wel toenemen wanneer hout als vervangingsproduct wordt gebruikt voor minder duurzame materialen.

Overeenkomstig de bepalingen van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007, streven we ook in dit Uitvoeringsplan naar een percentage van 75 % selectief ingezameld houtafval bij de huishoudens tegen 2007. Voor bedrijven verwacht de OVAM minstens dezelfde inspanning als voor de huishoudens.

Regels voor selectieve inzameling moeten er voor zorgen dat de stroom verontreinigd houtafval wordt gescheiden van de niet-verontreinigde houtafvalstroom, zodat een milieuverantwoorde verwerking van beide stromen kan worden gegarandeerd.

We beschikken in Vlaanderen over een grote spaanderplaatindustrie, die de belangrijkste afnemer van ons houtafval is. Houtafval is echter ook een gegeerd materiaal geworden bij de Europese energieproducenten omwille van de stimulering van elektriciteit uit hernieuwbare energie.

De handel in houtafval moet bekeken worden vanuit een internationale context. De Vlaamse spaanderplaatbedrijven zijn sterk afhankelijk van houtafval uit andere landen en vice versa wordt er veel Vlaams houtafval uitgevoerd naar andere Europese landen. Voor nuttige toepassing (materiaalrecyclage en hoofdgebruik als brandstof) geldt binnen Europa het principe van open grenzen, wat een sturing van houtafval richting materiaalrecyclage onmogelijk maakt. Uiteindelijk zal de markt de bestemming van houtafval bepalen.

Daarom wordt er in het Uitvoeringsplan Houtafval voorgesteld om een wetgevend kader uit te werken dat het niet-verontreinigde houtafval richting

materiaalrecyclage zal sturen en de meer verontreinigde fracties naar een energetische valorisatie.

Het verhogen van de energetische efficiëntie van kleine houtverbrandingsinstallaties is eveneens een belangrijk actiepunt. Deze uitgangspunten, en het principe van vraag en aanbod, moeten zorgen voor een economisch en ecologisch evenwicht voor de houtafvalverwerking.

Het bestaande stortverbod voor brandbare en selectief ingezamelde afvalstoffen moet strenger worden gehandhaafd. Tevens moet de illegale verbranding van houtafval door particulieren en bedrijven en het verbranden van houtafval in installaties met een laag energetisch rendement vermeden worden.

7.5 Financiële weerslag en budgettaire regeling

Het Uitvoeringsplan Houtafval houdt het beleidskader voor de komende jaren in, waarbij elk actievoorstel met budgettaire consequenties nog altijd de gangbare aanvraag- en goedkeuringsprocedure voor externe opdrachten moet doorlopen. De gehanteerde kostencijfers hebben enkel een indicatieve waarde en moeten dus met het nodige voorbehoud gehanteerd worden. Een aantal kosten kunnen nog niet worden ingeschat (p.m. vermeld) en zullen pas bij de uitwerking realistisch kunnen worden weergegeven in de respectievelijke dossiers die tijdens de planperiode aan de Inspectie van Financiën worden overgemaakt. Dit Plan houdt dus in wezen geen bijkomende financiële implicaties in, die niet afzonderlijk budgettair zijn geregeld. Dit is in analogie met voorgaande Uitvoeringsplannen (bv. Uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval en het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007).

Door dit plan kan er echt worden gecoördineerd. Zonder dit plan blijft de budgettaire weerslag jaarlijks minstens even groot, zoniet groter.

De raming van de financiële gevolgen voor de uitvoering van het plan voor de OVAM en voor de gemeenten wordt aangegeven in hoofdstuk 1 van deel IV.

Bij de openbare besturen zullen vooral de gemeenten en het Vlaams Gewest de kosten van de uitvoering van het beleid moeten dragen:

- De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inzameling van houtafval van huishoudens. De kosten hiervan worden deels door de burgers en deels door de Vlaamse overheid gefinancierd.
- De inzameling en verwerking van houtafval afkomstig van de bedrijven worden bekostigd door de bedrijven zelf volgens het principe “de vervuiler betaalt”. Deze strategie wordt eveneens gevolgd in het Uitvoeringsplan gescheiden inzameling van bedrijfsafvalstoffen van kleine ondernemingen.
- Het Vlaamse Gewest moet de kosten dragen voor de realisatie van het uitvoeringsplan. Deze kosten worden voornamelijk gedragen via de milieuheffing op eindverwerking van afvalstoffen.

Financiële consequenties voor de lokale besturen

In het kader van een duurzaam milieu dienen de gemeenten meer en meer zorg te besteden aan de huishoudelijk afvalproblematiek. Dat hoeft niet altijd een meerkost mee te brengen; huishoudelijk afval voorkomen of selectief inzamelen

met het oog op recycling kan in de meeste gevallen zelfs financieel aantrekkelijk zijn voor de gemeenten.

De kosten en financiering van het afvalbeleid voor de gemeenten werden reeds uitvoerig toegelicht in het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003 – 2007.

Met betrekking tot houtafval zijn de volgende conclusies relevant:

- Aangezien voorzien wordt dat bepaalde productcategorieën houtafval aan een aanvaardingsplicht wordt onderworpen, zullen de kosten voor inzameling en verwerking van die fracties op termijn wegvallen voor de gemeenten.
- Ongeveer de helft van de containerparken moet uitbreiden of verhuizen door toename van bezoekersaantallen en uitbreiding van het aantal selectief ingezamelde fracties. Een mogelijk effect van het Uitvoeringsplan Houtafval is dat houtafval in meerdere fracties moet worden ingezameld, of een verdere sortering en opwerking moet ondergaan.
- Het duurzaamheidsscenario van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 kost de lokale besturen in 2007 ten minste 28,6 miljoen EUR minder dan de voortzetting van het Beleidsscenario van het vorige uitvoeringsplan.

Financiële consequenties voor de overheid

Het is de eerste maal dat er een Uitvoeringsplan Houtafval wordt gerealiseerd. Men kan zich dus niet baseren op bestaande kennis over kosten en financiering. Er wordt evenwel verwacht dat de meeste kosten in de beginfase van het beleid worden gemaakt, door onder meer:

- kosten voor monitoring;
- kosten voor prioritaire onderzoeken;
- kosten door het ontwikkelen van wetgeving;
- kosten voor sensibiliseringsacties naar gemeenten en burgers;
- kosten voor subsidiëring van gemeenten voor de aanleg van containerparken (kosten reeds voorzien in het Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval 2003-2007);
- Toelagen aan gemeenten voor het gebruik van milieuvriendelijke producten volgens de samenwerkingsovereenkomst (kosten reeds voorzien in het Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval 2003-2007).

De totale kostprijs voor onderzoeken en sensibiliseringsacties voorzien in de programmering, wordt begroot op 100.000 euro/jaar.

De financiering door de overheid zal gebeuren via de begroting van de OVAM.

De OVAM betreft haar middelen uit het MiNa-fonds.

In de OVAM-begroting zal jaarlijks een budget worden vastgelegd dat overeenstemt met het voor dat jaar voorgestelde actieprogramma. De geplande uitgaven zullen op die wijze worden ingezet dat ze tot directe acties aanleiding geven om de vooropgezette doelstellingen te realiseren.

Elk projectvoorstel dient echter nog altijd de gangbare aanvraag- en goedkeuringsprocedure voor externe opdrachten te doorlopen.

7.6 Acties

7.6.1 Overleg met de betrokkenen

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen *	Timing **
Actie 1	Oprichten van een Overlegplatform Houtafval	OVAM, houtsector, producenten houtafval, ophalers en verwerkers houtafval, VVSG, ANRE	3 maanden na goedkeuring Houtafvalplan

7.6.2 Monitoring

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen *	Timing **
Actie 2	In kaart brengen van de hoeveelheid en kwaliteit van houtafval	OVAM, houtsector, afvalverwerkende sector, ANRE	Planperiode
Actie 3	Opstellen van een Voortgangsrapportage Houtafval	OVAM, houtsector, producenten houtafval, verwerkers houtafval	1 ^{ste} rapportage 2 jaar na goedkeuring Houtafvalplan, daarna om de 2 jaar

7.6.3 Overige algemene acties

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen *	Timing **
Actie 4	Beoordelen van de sociaal-economische impact van de uitvoering van de acties van het Uitvoeringsplan Houtafval	OVAM, SERV-leden, MINA-leden	2005
Actie 5	Invoeren van een aanvaardingsplicht houtafval	OVAM, Invoerders en producenten van houten producten	2005
Actie 6	Afsluiten van een milieubeleidsovereenkomst houtafval	OVAM, producenten, invoerders en verwerkers van houten producten, VVSG/Interafval	planperiode
Actie 7	Onderzoeken van de gevareneigenschappen van verontreinigd behandeld houtafval	OVAM, onderzoeksinstituten	2004
Actie 8	Onderzoek naar en controle van het in de handel brengen van gebruikte houten dwarsliggers	OVAM, NMBS, groothandelaars in tweedehands dwarsliggers, afvalverwerkende sector	2004

7.6.4 Preventie en hergebruik

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen	Timing**
Actie 9	Opstarten preventieprojecten in de houtverwerkende sector via Presti-5-programma	Houtsector, OVAM	2003 – 2006
Actie 10	Bevorderen van herstelarbeid	OVAM, kringloopcentra, houtsector	Planperiode
Actie 11	Kwantitatieve preventie bevorderen door streven naar duurzame producten en toerekenen van milieukosten	OVAM, houtsector, consumentenvereniging, AMINAL – afdeling bos en groen	Planperiode
Actie 12	Onderzoeken van de mogelijkheden voor het uitbouwen van retoursystemen voor houten verpakkingen	OVAM, bedrijfsleven, producenten retourpalets, IVC	2004
Actie 13	Opvolging van toelatingen/verbod op gebruik van houtverduurzamingsmiddelen	Federale overheid, Aminabel, OVAM (via CCIM), houtverduurzamingssector	Planperiode
Actie 14	Maximaal vermijden van gebruik van houtverduurzamingsmiddelen op basis van zware metalen bij openbare besturen	Vlaamse steden en gemeenten en provincies, Vlaams gewest, OVAM, Aminal	Tot 2005
Actie 15	Sensibiliseren rond aankoop van producten vervaardigd uit hout behandeld met houtverduurzamingsmiddelen	OVAM, doe-het-zelfketens, beroepsvereniging houtbeschermers, Aminabel, thematische vereniging	Planperiode
Actie 16	De gebruikers van houten dwarsliggers informeren over de toepassingsmogelijkheden	OVAM, federale overheid, beroepsverenigingen tuincentra, handelaars in gebruikte houten dwarsliggers, consumentenverenigingen	2005

7.6.5 Selectieve inzameling

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen	Timing**
Actie 17	Opdrijven selectieve inzameling houtafval van huishoudens (min. 75% in 2007)	OVAM, gemeenten en intercommunales	2003 – 2007
Actie 18	Verhogen kwaliteit selectieve inzameling bij huishoudens	OVAM, gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, afvalverwerkers	2004
Actie 19	Verhoging selectieve inzameling houtafval op de werven	Coördinatiegroep bouw- en sloopafval, OVAM	Begin 2004
Actie 20	De selectieve inzameling van houtafval van bedrijven stimuleren	OVAM, bedrijfsleven, Val-I-Pac, IVC, ophalers en verwerkers afvalstoffen, VVSG	Planperiode

7.6.6 Recyclage

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen *	Timing **
Actie 21	Opvolgen van het gehalte aan verontreinigingen in plaatmaterialen	OVAM, houtsector, houtopwerkingsbedrijven	Planperiode
Actie 22	Opstellen van inzamel- en verwerkingsregels voor houtafval en aanvaardingscriteria voor de spaanderplatenindustrie	OVAM, AMINAL, houtsector, afvalverwerkende bedrijven, onderzoeksinstellingen	Planperiode
Actie 23	Onderzoeken en evalueren van de inzet van houtafval in andere recyclagetoepassingen dan in spaanderplaten	OVAM, producenten van houten materialen, VITO	2004
Actie 24	Bevorderen van recyclage van reststromen van houtafvalverbranding	OVAM, houtsector, VITO	2004

7.6.7 Energetische valorisatie

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen *	Timing **
Actie 25	Bevorderen van de verbranding van houtafval met een hoog energetisch rendement	OVAM, vergunningverlenende overheden, ANRE, VREG	Planperiode
Actie 26	Onderzoeken naar de haalbaarheid van een systeem ter bevordering van groene warmte en groene stroom	OVAM, houtsector, ANRE, VREG	2005
Actie 27	Evalueren van de heffingen op verbranding van houtafval in functie van het spanningsveld tussen energetische valorisatie en materiaalrecyclage	OVAM, , houtsector, elektriciteitsproducenten	2003
Actie 28	Creëren van verwerkingsmogelijkheid voor verduurzaamd hout	OVAM, NMBS, handelaars in tweedehands dwarsliggers, gemeenten, ophalers, VVSG/Interafval, afvalverwerkers	2004

7.6.8 Verwijdering

Actie	Naam	Initiatiefnemer/betrokkenen *	Timing **
Actie 29	Sensibiliseren van particulieren inzake verbranding van houtafval	Federale overheid, AMINABEL, constructeurs en verdelers van kachels, lokale besturen	Planperiode
Actie 30	Voorkomen van verbranden op werven	OVAM, VCB, Vlaamse Architectenorganisatie	2004
Actie 31	Handhaven van het stortverbod voor houtafval	OVAM, stortplaatsexploitanten, ophalers	Uiterlijk 01/01/2005

* eerste naam is initiatiefnemer (vetgedrukt), overige zijn de betrokkenen

** jaarlijks te verfijnen in functie van prioriteiten

8 Résumé: Plan d'exécution en matière de déchets de bois

8.1 Cadre

Le Plan d'exécution en matière de déchets de bois porte exécution de l'objectif d'un développement durable tel que prévu au programme national en vigueur de lutte contre la pollution.

Les déchets de bois représentent un ensemble de déchets important qui trouve son origine dans différents secteurs. Le traitement de ces déchets doit se produire conformément aux objectifs en vigueur prévus dans les différents plans, existants ou en préparation.

Le conseil MINa a déjà en 2000 formulé une recommandation pour l'établissement d'un plan d'évacuation des déchets de bois, compte tenu des grandes quantités de déchets de bois produites et des effets sur l'environnement qui vont de pair avec les différentes méthodes de traitement.

Le cabinet de Madame Vera Dua, Ministre flamand de l'environnement et de l'agriculture a en 2001 donné à l'OVAM la mission d'établir un plan d'exécution des déchets de bois.

Le plan d'exécution en matière de déchets de bois fait tout d'abord une analyse de la situation actuelle en matière de collecte et de traitement, ensuite cette analyse est comparée aux points de départ et objectifs de la politique en matière de déchets, mais aussi d'énergie et de prévention. Il doit en découler des initiatives qui visent à maîtriser le flux des déchets de bois dans les différents secteurs. La prévention jouera ici un rôle essentiel, tant dans le domaine quantitatif que qualitatif. La pression sur l'environnement des différentes méthodes de valorisation et d'évacuation pourra être réduite et contrôlée.

Le plan d'exécution forme le cadre pour les 5 prochaines années (ou pour une durée plus longue s'il n'est pas remplacé) dans lequel les autorités exercent leur politique en matière de déchets de bois.

Les modalités d'entrée en vigueur du plan sont réglées dans les articles 35 et 36 du décret du 2 juillet 1981, modifié par le décret du 20 avril 1994.

8.2 Groupe cible

Le groupe cible du plan d'exécution en matière de déchets de bois comprend tant les communes, les associations intercommunales et les citoyens que les entreprises en mettant l'accent sur l'industrie de transformation du bois.

8.3 Concertation et participation

En 2001, un groupe de travail interne a été créé regroupant les représentants des plus importantes administrations gouvernementales (OVAM, AMV, AMI, Aminabel, ANRE et le Service Fédéral pour la santé publique, la sécurité des réseaux alimentaires et l'environnement) Un groupe de direction externe a été également créé pour suivre l'élaboration et la réalisation du projet de plan d'exécution en matière de déchets de bois. Les secteurs concernés suivants et groupes d'intérêts y sont représentés :

- Febelbois
- VITO
- Producteurs d'électricité
- Febem

- VVSG/Interafval	- VAL-I-PAK
- Commission interrégionale de l'emballage	- CSTC
- NACEBO
construction	-Confédération Flamande de la
- Indaver	- Conseil MINa
- SERV	- BBL Flandres
- VVP	- Chambre de commerce
- SDR	- ANRE

Pour aboutir à une collaboration constructive, on a essayé de tenir compte de l'apport de membres de ce groupe de direction externe.

A partir du 11/08/2003 et jusqu'au 10/10/2003, le plan d'exécution en matière de déchets de bois était mis à la disposition du public dans les communes et auprès de l'OVAM. On pouvait également le consulter sur le site internet de l'OVAM. Durant cette période, tout le monde pouvait communiquer par écrit des remarques ou réserves à l'OVAM (art. 36, § 2 du Décret sur les déchets). On a également demandé l'avis du SERV et du conseil MINA.

Où il le fallait, le Plan d'Exécution en matière de déchets de bois a été adapté aux remarques et suggestions reçues.

Sur cette base, en date du 12 décembre 2003, le Plan d'Exécution en matière de Déchets de Bois a été fixé par le Gouvernement Flamand.

8.4 Contenu

8.4.1 Elaboration du plan d'exécution

Le Plan d'Exécution en matière de Déchets de Bois a pour objectif de donner une planification concrète de plusieurs années comprenant une approche en chaîne intégrale en matière de prévention, de collecte sélective, recyclage, valorisation et élimination des déchets de bois.

La partie I traite du motif de l'établissement du projet de plan d'exécution en matière de déchets de bois. Les principes de la politique environnementale flamande, qui ont été traités lors de l'établissement de ce plan, sont présents. Ensuite, l'élaboration et le cadre juridique du plan sont discutés.

La partie I détermine en outre le domaine d'application du projet de plan d'exécution en matière de déchets de bois et décrit les différents groupes cibles du plan.

La partie II donne une analyse du flux de déchets de bois, des actions-préventions déjà effectuées et de la situation actuelle en matière d'offre, de collecte et de traitement. Pour terminer, cette partie traite la législation en matière de déchets de bois et les interfaces avec d'autres domaines politiques.

La partie III comprend la programmation, la stratégie et la détermination des tâches de prévention, collecte sélective et traitement final.

Pour effectuer la programmation et résoudre les points chauds, des actions ont été développées pour concrétiser la détermination des tâches. Par action, la liste récapitulative (qui se trouve à la fin du présent résumé) mentionne le promoteur et

les intéressés. Le promoteur est un organisme gouvernemental qui traite le plus indépendamment possible l'initiative jusqu'à son exécution. Il convient ici de veiller à la coordination, et si nécessaire, à une élaboration plus explicite, au rassemblement des intéressés, au processus financier et à la surveillance des rapports d'avancement. Le promoteur reste le premier interlocuteur. Par intéressés, on entend: les parties concernées à impliquer de préférence par le promoteur. Il peut s'agir d'autorités publiques ou d'organisations privées. Elles peuvent entre autres fonctionner comme (co)financier, (co)exécutant ou conseillère auprès de l'action ou de l'initiative. La liste des intéressés n'est pas limitative.

La partie IV examine plus en profondeur les effets de la programmation et plus particulièrement l'impact financier du plan. Pour les effets sur l'environnement, on renvoie principalement au plan d'exécution des déchets ménagers 2003-2007 et au plan d'exécution en matière de déchets à hautes calories.

8.4.2 Contenu et stratégie

Le caractère neutre en CO₂, durable, renouvelable du bois est au centre de la conception de la politique en matière de déchets de bois. Lors du développement de ces stratégies, l'OVAM a également tenu compte du fait que le traitement des déchets de bois s'effectue sur un marché international, mais pour la valorisation des déchets de bois (recyclage matériel ou valorisation énergétique) le principe du libre marché est d'application.

En ce qui concerne la prévention, on met surtout l'accent sur la réutilisation (par exemple emballage réutilisable et réparation d'anciens meubles) et la prévention qualitative (par exemple réduction de l'utilisation de moyens de conservation du bois nuisibles pour l'environnement). Dans le cadre de la prévention quantitative, il est important de mentionner que tous les efforts sont mis en oeuvre pour éviter que la montagne totale de déchets n'augmente. En dépit du caractère durable du bois, la fraction déchets de bois dans cette montagne pourrait bien augmenter quand le bois est utilisé comme produit de substitution pour des matériaux moins durables.

Conformément aux dispositions du plan d'exécution en matière d'ordures ménagères 2003-2007, nous essayons également dans ce plan d'exécution de ramener les déchets de bois collectés sélectivement auprès des ménages à un pourcentage de 75% en 2007. Pour les entreprises, l'OVAM escompte au moins le même effort que les ménages.

Les règles pour la collecte sélective doivent veiller à ce que l'ensemble de déchets de bois pollué soit séparé de l'ensemble des déchets de bois non pollué, pour qu'un traitement favorable à l'environnement puisse être garanti.

Nous disposons en Flandres d'une grosse industrie de fabrication de panneaux en aggloméré de bois, qui est le plus important client pour nos déchets de bois. Le déchets de bois est également devenu un matériau apprécié par les producteurs d'énergie européens, par la stimulation de la production d'électricité au moyen d'énergie renouvelable.

Le commerce de déchets de bois doit être considéré en partant d'un contexte international. Les entreprises de construction de panneaux agglomérés flamandes dépendent fortement des déchets de bois d'autres pays et vice-versa, beaucoup de déchets de bois flamands sont exportés vers d'autres pays européens. Pour la valorisation (recyclage de matériau et utilisation principale comme combustible), le principe qui prévaut en Europe est celui des frontières ouvertes, ce qui rend

impossible le contrôle de la quantité de déchets de bois qui s'achemine vers le recyclage. Finalement, c'est le marché qui déterminera la destination des déchets de bois.

C'est la raison pour laquelle le plan d'exécution en matière de déchets de bois propose d'élaborer un cadre législatif qui permettra d'envoyer les déchets de bois non pollué vers le recyclage de matériaux et les parties polluées vers une valorisation énergétique.

L'augmentation de l'efficacité énergétique des petites installations d'incinération du bois est également un point d'action important. Ces points de départ et le principe de l'offre et de la demande, doivent veiller à un équilibre économique et écologique pour le traitement des déchets de bois.

L'interdiction de déversement existante pour les déchets collectés sélectivement et combustibles doit être appliquée d'une manière plus sévère. L'incinération illégale de déchets de bois par des particuliers ou des entreprises et l'incinération de déchets de bois dans des installations à faible rendement énergétique doit être évitée.

8.5 Répercussion financière et réglementation budgétaire

Le plan d'exécution en matière de déchets de bois comprend le cadre politique pour les prochaines années, toute proposition d'action ayant des conséquences budgétaires devra toujours suivre l'habituelle procédure de demande et d'approbation pour les mandats externes. Les chiffres de coûts utilisés n'ont uniquement qu'une valeur indicative et doivent donc être appliqués avec les réserves d'usage. Un certain nombre de coûts ne peuvent pas encore être estimés et ne pourront être donnés d'une manière réaliste qu'après réalisation. Ils seront alors transmis aux dossiers respectifs pendant la période du plan et à l'Inspection des Finances. Ce plan ne contient donc en essence aucune implication financière supplémentaire, qui ne soit pas assurée par un budget séparé. C'est par analogie avec les plans d'exécution précédents (par ex. plan d'exécution en matière de déchets organiques et biologiques, le plan d'exécution en matière d'ordures ménagères 2003-2007)

Ce plan permet en fait de coordonner les actions. Sans ce plan, la répercussion budgétaire reste au moins aussi importante, si pas plus.

L'estimation des conséquences financières de l'exécution du plan pour l'OVAM et pour les communes est mentionnée au chapitre 1 de la partie IV.

Dans les administrations publiques, ce seront surtout les communes et la Région flamande qui supporteront le coût de l'exécution de cette politique :

- Les communes sont responsables de la collecte des déchets de bois des ménages. Les coûts seront financés en partie par les citoyens et en partie par le gouvernement flamand.
- La collecte et le traitement des déchets de bois provenant des entreprises sont financés par les entreprises elles-mêmes suivant le principe « le pollueur paye ». Cette stratégie est également suivie dans le plan d'exécution de la collecte sélective des déchets d'exploitation des petites entreprises.

- La région flamande doit supporter le coût de la réalisation du plan d'exécution. Ces coûts sont principalement supportés par la taxe environnementale relative au traitement final des déchets.

Conséquences financières pour les administrations locales

Dans le cadre d'un environnement durable, les communes doivent accorder de plus en plus d'attention à la problématique des déchets ménagers. Il ne doit pas nécessairement être question d'un coût supplémentaire, éviter ou trier sélectivement les ordures ménagères en vue du recyclage peut dans la plupart des cas être financièrement attirant pour les communes.

Les frais et financement de la politique des déchets a déjà été largement expliquée dans le plan d'exécution en matière d'ordures ménagères 2003-2007.

En ce qui concerne les déchets de bois, les conclusions suivantes sont intéressantes :

- Comme on souhaite assujettir certaines catégories de produits de déchets de bois à une obligation d'acceptation, les frais de collecte et de traitement de ces fractions disparaîtront à terme pour les communes.
- Environ la moitié des parcs à conteneurs doit s'agrandir ou déménager en raison de l'augmentation du nombre de visiteurs et de l'élargissement du nombre de fractions de sélection. Un effet possible du projet de plan d'exécution en matière de déchets de bois est que les déchets de bois sera collecté en plusieurs fractions ou que des tris et traitements ultérieurs devront être effectués.
- Le scénario de la durabilité du plan d'exécution en matière d'ordures ménagères 2003-2007 coûtera aux administrations locales en 2007 au moins 28,6 millions d'EUR de moins que la prolongation du scénario du plan d'exécution précédent.

Conséquences financières pour les autorités

C'est la première fois qu'un plan d'exécution en matière de déchets de bois est réalisé. On ne peut donc pas se baser sur la connaissance existante des coûts et financement. On s'attend également à ce que la plupart des frais soient consentis pendant la phase de démarrage de la politique, entre autres par :

- frais de monitoring;
- frais de recherches prioritaires;
- frais pour de développement de la législation ;
- frais pour les actions de sensibilisation des communes et citoyens;
- frais pour la subvention des communes pour l'installation de parcs à conteneurs (frais déjà prévus dans le plan d'exécution en matière d'ordures ménagères 2003-2007).
- allocations aux communes pour l'utilisation de produits favorables à l'environnement suivant la convention de collaboration (frais déjà prévus dans le plan d'exécution en matière d'ordures ménagères 2003-2007).

Le prix total pour les enquêtes et actions de sensibilisation prévues dans le programme est de 100.000 EUR/an.

Le financement par les autorités se fera par le budget de l'OVAM.

L'OVAM obtient ses moyens par le fonds MINa.

Dans le budget OVAM, un budget sera arrêté chaque année et correspondra au programme d'actions proposé pour cette année. Les dépenses planifiées seront de cette manière évaluées et donneront lieu à des actions directes permettant de réaliser les objectifs déterminés au préalable.

Toute proposition de projet doit toujours suivre la procédure de demande et d'approbation habituelle pour les mandats externes.

8.6 Actions

8.6.1 Concertation avec les intéressés

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 1	Création d'une plate-forme de concertation déchets de bois	OVAM, secteur du bois, producteurs de déchets de bois, collecteurs et transformateurs déchets de bois, VVSG, ANRE	3 mois après approbation du plan en matière de déchets de bois

8.6.2 Monitoring

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 2	Fournir une cartographie des quantités et qualité de déchets de bois.	OVAM, secteur du bois, secteur de transformation de déchets, ANRE	Durée du plan
Action 3	Création d'un rapport d'avancement des travaux en matière de déchets de bois	OVAM, secteur du bois, producteurs de déchets de bois, transformateurs déchets de bois	1er rapport 2 ans après approbation du plan en matière de déchets de bois et ensuite tous les deux ans

8.6.3 Autres actions générales

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 4	Evaluation de l'impact socio-économique de l'exécution des actions du Plan d'Exécution en matière de Déchets de Bois.	OVAM, membres du SERV/MINA	2005
Action 5	Création d'une obligation d'acceptation pour les déchets de bois	OVAM, importateurs et producteurs de dérivés du bois	2005
Action 6	Conclusion d'une convention de politique environnementale en matière de déchets du bois	OVAM, producteurs, importateurs et entreprises de traitement de dérivés du bois, VVSG/Interafval	Durée du plan
Action 7	Etude des caractéristiques de danger de déchets de bois traités pollués	OVAM, institutions d'études	2004
Action 8	Etude et contrôle de la commercialisation des traverses de chemin de fer usagées	OVAM, SNCB, grossiste en traverses de chemin de fer usagées, secteur de traitement des déchets	2004

8.6.4 Prévention et réutilisation

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 9	Lancement des projets de prévention dans le secteur du traitement du bois par le programme Presti-5.	Secteur du bois, OVAM	2003 – 2006
Action 10	Promouvoir le travail de réparation	OVAM, centres en circuit fermé, secteur du bois	Durée du plan
Action 11	Promotion de la prévention quantitative par la recherche de produits durables et calcul des frais pour l'environnement	OVAM, secteur du bois, Organisation de consommateurs, AMINAL – division bois et vert	Durée du plan
Action 12	Recherche des possibilités d'instauration de systèmes de réutilisation des emballages en bois.	OVAM, entreprises, producteurs de palettes, IVC	2004
Action 13	Suivi des autorisations/interdictions d'utilisation de méthodes de conservation du bois	Autorités fédérales, Aminabel, OVAM (par CCIM), secteur de conservation du bois	Durée du plan
Action 14	Eviter le plus possible l'utilisation de moyens de conservation du bois à base de métaux lourds par les autorités publiques	Villes, communes et provinces flamandes, Région flamande, OVAM, Aminal	Jusqu'en 2005
Action 15	Sensibilisation dans le domaine de l'achat de produits à base de bois traité avec des moyens de conservation du bois	OVAM, Réseaux de bricolage, organisations professionnelles de protections du bois, Aminabel, association thématique	Durée du plan
Action 16	Information des utilisateurs de traverses de chemin de fer usagées sur les possibilités de valorisation	OVAM, autorités fédérales, associations professionnelles, jardinerie, commerçants en traverses de chemin de fer usagées, organisations de consommateurs	2005

8.6.5 Collecte sélective

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 17	Favoriser la collecte sélective de déchets de bois ménagers (min. 75% en 2007)	OVAM, communes et intercommunales	2003 – 2007
Action 18	Augmenter la qualité de la collecte sélective auprès des ménages.	OVAM, communes et groupements intercommunaux et entreprises de traitement des déchets	2004
Action 19	Augmenter la collecte sélective de déchets de bois sur les chantiers	Groupe de travail de coordination des déchets de construction et de démolition, OVAM	Depuis 2004
Action 20	Stimuler la collecte sélective de déchets de bois des entreprises.	OVAM, monde de l'entreprise, Val-I-Pac, IVC, collecteurs et transformateurs déchets de bois, VVSG	Durée du plan

8.6.6 Recyclage

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 21	Suivi du niveau de pollution des matériaux plaques	OVAM, secteur du bois, entreprises de transformation du bois	Durée du plan
Action 22	Etablir des réglementations en matière de collecte et traitement des déchets de bois et des critères d'acceptation pour l'industrie du panneau en aggloméré de bois	OVAM, AMINAL, secteur du bois, secteur de transformation des déchets, institutions d'études	Durée du plan
Action 23	Recherche et évaluation de l'implication des déchets de bois dans les applications de recyclage autres que les plaques en aggloméré de bois	OVAM, producteurs de matériaux en bois, VITO	2004
Action 24	Promotion du recyclage des flux de résidus de combustion de déchets de bois	OVAM, secteur du bois, VITO	2004

8.6.7 Valorisation énergétique

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 25	Promotion de la combustion des déchets de bois à haut rendement énergétique	OVAM, autorités qui octroient les autorisations, ANRE, VREG	Durée du plan
Action 26	Recherche de la faisabilité d'un système destiné à promouvoir la chaleur et l'électricité vertes	OVAM, secteur du bois, ANRE, VREG	2005
Action 27	Evaluation d'impôts sur l'incinération de déchets de bois en fonction de la zone de tension entre la valorisation énergétique et le recyclage de matériau	OVAM, secteur du bois, producteurs d'électricité	2003
Action 28	Création d'une possibilité de traitement pour le bois traité avec un conservant	OVAM, SNCB, commerçants en traverses de chemin de fer usagées, communes, collecteurs, VVSG/Interafval, secteur de traitement des déchets	2004

8.6.8 Elimination

Action	Dénomination	Promoteurs/Concernés *	Timing **
Action 29	Sensibilisation des particuliers en matière de combustion des déchets de bois	Autorités fédérales, AMINABEL, constructeurs et distributeurs de poêles, autorités locales	Durée du plan
Action 30	Eviter la combustion sur les chantiers	OVAM, VCB, Organisation flamande des architectes	2004
Action 31	Maintien de l'interdiction de déversement de déchets de bois	OVAM, exploitants de décharges, collecteurs	Au plus tard le 01/01/2005

* le premier nom est le promoteur (en caractères gras), ensuite les intéressés

** à redéfinir chaque année en fonction des priorités

UITTREKSEL BELGISCH STAATSBLAD

B.S. 03.03.2004

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest

Uitvoeringsplan Houtafval 2004-2008

Op de Vlaamse regering van 12 december 2003 werd het Uitvoeringsplan Houtafval 2004-2008, zoals bedoeld in artikel 35 van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, gewijzigd bij decreet van 20 april 1994, vastgesteld.

Overeenkomstig artikel 36, § 5, van genoemd decreet van 2 juli 1981 ligt het Uitvoeringsplan en het in artikel 36, § 4, bedoelde verslag vanaf de tiende dag na huidige publicatie ter inzage bij de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM), de provincies en de gemeenten.